

Uitspraak: op het beroep van de algemene kerkenraad van de Hervormde gemeente te [gemeente in provincie Utrecht] tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Zeeland van 30 december 2009, verzonden op 30 december 2009, nummer RCGB 29/09.

1. De procedure

- 1.1 Bij brief van 26 januari 2010, bij het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen (hierna: "het generale college") ingekomen op 28 januari 2010, is de algemene kerkenraad van de Hervormde gemeente te [gemeente in provincie Utrecht] (nader te noemen "de algemene kerkenraad"), in beroep gekomen tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Zeeland (hierna: "het RCBG") van 30 december 2009, verzonden 30 december 2009, op zijn bezwaarschrift van 16 juni 2009, nader onderbouwd bij brief van 29 oktober 2009, tegen het door de classicale vergadering van [classis in Zeeland] (hierna te noemen "de classicale vergadering") op 28 mei 2009 kenbaar gemaakte besluit van 16 april 2009 geen perspectief te zien in het voeren van een procedure volgens ordinantie 10-14-1 inzake de opvattingen van ds. H.
- 1.2 De algemene kerkenraad heeft bij brief van 23 maart 2010 de gronden van het beroep nader onderbouwd. Als bijlage heeft de algemene kerkenraad toegevoegd de bestreden uitspraak van het regionale college van 30 december 2009.
- 1.3 Bij brief van 12 april 2010 heeft het breed moderamen van de classicale vergadering van [classis in Zeeland] het generale college medegegedeeld gebruik te willen maken van de mogelijkheid een verweerschrift in te dienen. Tevens heeft het breed moderamen om verlenging van de termijn (tot 31 mei 2010) gevraagd, waarbinnen dit verweerschrift moet worden ingediend. Na verleend uitstel door het generale college heeft het breed moderamen van de classicale vergadering van [classis in Zeeland] op 21 mei 2010 een verweerschrift met 28 bijlagen bij het generale college ingediend.
- 1.4 De algemene kerkenraad heeft niet verzocht om te worden gehoord. Het generale college acht zich op basis van de stukken voldoende voorgelicht en heeft geen aanleiding gevonden voor een mondelinge behandeling van het beroepschrift.

2. Uitspraak van het regionale college

- 2.1 Bij brief van 16 juni 2009 heeft de algemene kerkenraad bij het regionale college een bezwaarschrift ingediend tegen het besluit van de classicale vergadering van 16 april 2009, kenbaar gemaakt op 28 mei 2009 om geen opdracht te geven aan het regionale college voor de visitatie om een onderzoek in te stellen naar de op meerdere plaatsen en tijdstippen gedane uitingen van ds. H., waaronder de opmerkingen in zijn boek "Geloven in een God die niet bestaat". De algemene kerkenraad stelt dat de classicale vergadering met dit besluit weigert uitvoering te geven aan de taak geformuleerd in ordinantie 4-15-1 van de kerkorde. De keuze van de classicale vergadering om het kerkelijk gesprek aangaande het belijden zowel in de classis als landelijk te bevorderen acht de algemene kerkenraad geen alternatief. Een onderzoek door het regionale college voor de visitatie acht zij noodzakelijk om de uitspraken van ds. H. aan artikel I, leden 9, 10 en 11 van de kerkorde te doen toetsen.
- 2.2 De classicale vergadering concludeert uit het in ordinantie 10-14-1 gestelde dat het aan de classicale vergadering is te beoordelen of er reden is om aan te nemen dat een predikant bij de verrichting van de aan het ambt verbonden werkzaamheden zo predikt en leert dat deze de fundamentele van de kerk niet aantast. In het besluit van 16 april 2009 stelt de classicale vergadering:

"De vraag naar de ervaring van God en de vraag naar de aard van het bestaan van God is van alle tijden. Niet iedereen ervaart God op dezelfde wijze. Evenmin spreken wij allen op dezelfde manier over God. De verschillen behoeven elkaar niet uit te sluiten. Zij kunnen aanleiding zijn voor zowel het kerkelijk als het geloofsgesprek. In dat gesprek is er ruimte de eigen ervaring met en opvatting over God in te brengen. Vanuit de omgang met Gods Woord, en door de werking van de heilige Geest, gebeurt het meer dan eens dat ons ervaren van God en ons denken over God onder kritiek worden gesteld. Daarom is het van belang steeds weer terug te keren naar de bron van ons geloof".

 In hetzelfde besluit staat dat de classicale vergadering geen perspectief ziet in een procedure volgens ordinantie 10-14-1. De classicale vergadering wijst er op dat er in de Protestantse Kerk in Nederland ruimte is voor grote verscheidenheid aan opvattingen en wenst deze ruimte ook binnen het eigen ressort te respecteren. Wel spreekt de classicale vergadering uit dat de

- Protestantse Kerk in Nederland een belijdende kerk is op grond van artikel I lid 3 van de kerkorde. Zij roept alle gemeenten op het kerkelijk gesprek vorm te geven in een respectvolle omgang met elkaar en met de afspraken die daartoe zijn vastgelegd in de kerkorde. Op deze wijze wil de classicale vergadering binnen de door de kerkorde in artikel I aangegeven grenzen de voortgaande bezinning op het belijden van de kerk bevorderen.
- 2.3 Het regionale college acht het algemene uitgangspunt van de classicale vergadering waaruit de intentie spreekt om in voortgaande bezinning op het belijden van de kerk in alle bestaande verscheidenheid binnen de Protestantse Kerk in Nederland met elkaar in gesprek te blijven, vanuit de omgang met Gods woord en in vertrouwen op de werking van de heilige Geest, zoals de classicale vergadering dit heeft geformuleerd in de brief van 16 april 2009, in overeenstemming met de opdracht voor de classicale vergadering, zoals geformuleerd in ordinantie 4-15-1.
- 2.4 Het is in de orde van de kerk de bevoegdheid en de taak van de classicale vergadering om te beoordelen of ds. H. in prediking en leer de fundamenten van de kerk aantast. Voor ingrijpen door het regionale college is slechts grond indien het besluit van de classicale vergadering strijdt met de kerkorde dan wel de classicale vergadering in redelijkheid niet tot dit besluit heeft kunnen komen. Daarvan is het regionale college niet gebleken.
- 2.5 Ook al acht het regionale college het denkbaar dat andere personen of kerkelijke lichamen tot een ander besluit zouden komen, laat dit onverlet dat de classicale vergadering in redelijkheid en in overeenstemming met de kerkorde haar besluit heeft genomen. Het regionale college heeft hierbij enerzijds de gronden van het besluit van de classicale vergadering, zoals samengevat is weergegeven onder 2.2 en 2.3 en anderzijds het bepaalde in ordinantie 4-15-1, dat de classicale vergadering recht doet aan de in de classis voorkomende verscheidenheid, betrokken.
3. De tegen de uitspraak van het regionale college aangevoerde beroepsgronden en het verweer van de classicale vergadering
- 3.1 In zijn tegen de uitspraak van het regionale college gericht beroep voert de algemene kerkenraad samengevat aan dat het regionale college in zijn beoordeling niet conform haar taak in de kerkorde, zoals nader omschreven in de ordinanties 4-15-1 en 4-1 heeft gehandeld. De algemene kerkenraad acht het niet voldoende dat er in het gesprek dat volgens ordinantie 4-15-1 is gevoerd, is getoetst ten aanzien van het belijden, maar acht ook het expliciete antwoord daarop van belang. Door dit niet te geven wordt niet getoetst aan artikel I, leden 3, 9, 10 en 11. Ook is volgens de algemene kerkenraad voorbij gegaan aan de intentie van ordinantie 4-1 waarin niet wordt opgedragen een veroordeling uit te spreken, maar als er vragen met betrekking tot de leer van een predikant zijn, een onderzoek door de onafhankelijke visitatie te laten instellen.
- 3.2 In haar reactie op het beroep heeft de classicale vergadering allereerst aangevoerd, met verwijzing naar de artikelen VI-1 en I –waarin de afzonderlijke ambtelijke vergaderingen hun eigen verantwoordelijkheden worden toegewezen– en ordinantie 12-3-1 –waarin is bepaald dat een bezwaar kan worden ingediend indien de bezwaarde meent door dit besluit in zijn werkelijk belang of in zijn kerkelijke verantwoordelijkheid te zijn getroffen– dat de algemene kerkenraad in haar beroep niet ontvankelijk moet worden verklaard omdat de algemene kerkenraad met het instellen van dit beroep zijn kerkelijke bevoegdheden heeft overschreden.
- 3.3 De classicale vergadering handhaaft voorts haar (inhoudelijke) standpunt dat het tot haar eigen verantwoordelijkheid behoort om –alles afwegende– al dan niet de procedure ex ordinantie 10-14 in gang te zetten, voor zover zij daarbij blijft binnen het kader van de roeping “leiding te geven aan het leven en werken van de classis op haar verschillende arbeidsvelden en ter hand te nemen van al wat het kerkelijk leven kan bevorderen”, ingevolge ordinantie 4-15-1. Er bestaat, aldus de classicale vergadering, onmiskenbaar een spanningsveld tussen enerzijds de roeping van de kerk als geheel –dus ook van de classicale vergaderingen– om zich te bewegen in de weg van haar belijden” (artikel I-9) en anderzijds om “recht te doen aan de binnen de classis voor-komende kerkelijke verscheidenheid” (ordinantie 4-15-1).
- 3.4 Het is bij uitstek de generale synode die geroepen is zich uit te spreken over het belijden van de kerk. Zij bepaalt welke belijdenisgeschriften aanvaard worden als belijdenisgeschriften van de kerk en zij is het ook die bepaalt welke uitingen van de kerk als uitdrukking van het belijden van de kerk worden aangemerkt (ordinantie 1-4-1). In beide gevallen worden daarbij de classicale vergaderingen geraadpleegd, maar is het de generale synode die voor het geheel der kerk de weg van het belijden markeert. Daarom heeft de classicale vergadering ervoor

gekozen deze vragen bij de generale synode te leggen, een voluit kerkelijke weg, die aan de roeping om belijdende kerk te zijn voluit recht wil doen, aldus de classicale vergadering in haar verweerschrift.

4. Ontvankelijkheid

- 4.1 Het generale college zal eerst de vraag beantwoorden of de algemene kerkenraad wel in zijn bezwaar kon worden ontvangen.
- 4.2 Het generale college acht het verweer ter zake van de classicale vergadering gegrond. Overeenkomstig ordinantie 12-3-1 kan een bezwaar tegen een besluit worden ingediend indien een bezwaarde meent door dit besluit in zijn werkelijk belang of in zijn kerkelijke verantwoordelijkheid te zijn getroffen. Het werkelijk belang strekt zich niet zo ver uit dat elk gemeentelid of elke kerkenraad bezwaar kan maken tegen elk besluit van elke kerkelijke vergadering. Door een besluit van de classicale vergadering van [classis in Zeeland] is in dit geval de algemene kerkenraad van de Hervormde gemeente te [gemeente in provincie Utrecht] niet in zijn werkelijk belang getroffen. Nu het in dit geval niet gaat om een besluit genomen door de classicale vergadering van [classis in provincie Utrecht] waaronder de algemene kerkenraad valt kan evenmin worden vastgesteld dat de algemene kerkenraad van de gemeente [gemeente in provincie Utrecht] in zijn kerkelijke verantwoordelijkheid is getroffen.
- 4.3 Ten overvloede merkt het generale college op dat het hem ambtshalve bekend is dat in de generale synode over het belijden en de daarmee samenhangende vragen, zoals door de algemene kerkenraad aangevoerd, nog dit jaar zal worden gesproken. Aldus worden binnen de kerk binnen de daarvoor bevoegde kerkelijke lichamen, de door de algemene kerkenraad gestelde vragen beoordeeld en besproken. Deze wijze van behandeling sluit daarmee aan bij de voorstellen van de classicale vergadering, zoals hiervoor samengevat weergegeven onder 3.4.
- 4.4 Het voorgaande leidt er toe dat de uitspraak van het regionale college dient te worden vernietigd en de algemene kerkenraad alsnog in haar bij het regionale college ingediende bezwaarschrift niet ontvankelijk dient te worden verklaard.
- 4.5 Het generale college komt niet toe aan een beoordeling van de inhoudelijke gronden van beroep en verweer.

5. Beslissing

- 5.1 Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:
- vernietigt de tussen partijen gewezen uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Zeeland van 30 december 2009, nummer 29/09;
 - verklaart de algemene kerkenraad alsnog niet ontvankelijk in zijn bij het regionale college ingediende bezwaarschrift;
 - bepaalt dat de kosten voor de behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, komen voor rekening van de Kerk.

Aldus gewezen op 15 september 2010

door mw mr M.G.J. Parkins-de Vin, mw mr J. Vijlbrief-van der Schaft, mw mr J.C. Nouwt, mr G.H. Bunt, ds L. Korevaar, ds J.C. Fockens, J.B.W. van Vark R.A.

02/10

Uitspraak op het beroep van [appellant 1] en [appellant 2].

1. De procedure

- 1.1 Op 4 maart 2010 zijn [appellant 1] en [appellant 2] bij het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen (hierna: het generale college) in beroep gekomen tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Overijssel en Flevoland (hierna: het regionale college) van 2 februari 2010 – verzonden op 8 februari 2010 – waarbij de bezwaren van appellanten ongegrond zijn verklaard.
- 1.2 De kerkenraad van de Hervormde gemeente van [...] (hierna: de kerkenraad) heeft bij brief van 11 mei 2010 gereageerd op het beroepschrift van appellanten.
- 1.3 Het generale college heeft kennis genomen van de stukken die het regionale college ter beschikking stonden.
- 1.4 Partijen hebben niet verzocht te worden gehoord en het generale college heeft geen aanleiding gevonden hiertoe ambtshalve over te gaan.

2. De feiten

- 2.1 Het generale college gaat uit van de navolgende door het regionale college vastgestelde feiten, die in beroep niet zijn bestreden.
- 2.2 [Appellant 1] is met ingang van 1 januari 1990 benoemd tot organist van de Hervormde gemeente van [...]. Hij was als zodanig werkzaam krachtens een arbeidsovereenkomst. Op 15 juli 2009 heeft het college van kerkrentmeesters van die gemeente (hierna: het college van kerkrentmeesters) appellant met onmiddellijke ingang uit zijn functie ontslagen.
- 2.3 Appellanten en de kerkenraad verschillen van mening over de feiten en omstandigheden, die tot dit ontslag hebben geleid.
- 2.4 De kerkenraad stelt zich op het standpunt dat tussen partijen sprake is van een verstoorde arbeidsverhouding ten gevolge van de omgangsvormen van [appellant 1]. Tijdens organistenvergaderingen bestaat er volgens de kerkenraad een slechte communicatie met [appellant 1]. Voorts zou [appellant 1] verzuimd hebben de wijziging van zijn e-mailadres door te geven zodat hij evenmin via de email te bereiken was. [Appellant 1] zou voorts geweigerd hebben een voorlichtingsbijeenkomst over het nieuwe orgel bij te wonen ondanks het aandringen van de wijkouderling en ouderling-kerkrentmeester, de heer W., om dit wel te doen. Toen [appellant 1] bleek te volharden in zijn weigering, is hem op 15 juli 2009 door het college van kerkrentmeesters ontslag aangezegd.
- 2.5 Appellanten hebben bij het regionale college aangevoerd dat er problemen bestonden met de contactpersoon voor de organisten, de heer S.. Deze zou tijdens organisten- vergaderingen aanwijzingen hebben gegeven over voorspel, tussenspel en naspel en over het tempo van spelen, daarbij de indruk wekkend als zou de kerkenraad daarover een besluit hebben genomen. Dit is volgens appellanten onjuist. Daarnaast zijn er problemen ontstaan met de ontvangst van e-mails. Zij kunnen niet begrijpen dat zij vanaf een bepaald moment geen e-mails meer ontvingen en betwisten dat de reden, die de heer S. daarvoor geeft – namelijk het wijzigen van het e-mailadres van appellanten zonder van deze wijziging kennisgeving te doen –, juist is. Appellanten voelen zich voorts gegriefd door het feit dat er tijdens de restauratie van het orgel, ondanks de toezeggingen van de heer S., geen goed vervangend orgel is gekomen. [Appellant 1] stelt voorts dat hij zich heeft afgemeld om de voorlichtingsavond bij te wonen over het nieuwe orgel.
- 2.6 [Appellant 1] heeft tegenover het regionale college verklaard dat hij niet wenst terug te keren in zijn oude functie, maar dat hij een oordeel wenst over de rechtmatigheid van het optreden van het college van kerkrentmeesters in relatie tot het op 15 juli 2009 gegeven ontslag alsmede het optreden van de heer S..
- 2.7 Het regionale college heeft op basis van de stukken alsmede op grond van de opstelling van partijen tijdens de hoorzitting geconcludeerd dat de verhoudingen tussen [appellant 1] en de kerkenraad ernstig zijn verstoord en dat partijen het daar zelf ook over eens zijn. Het regionale college stelt vast dat beide partijen een verschillende visie hebben over de oorzaak van de verstoorte verhoudingen, die geleid heeft tot het ontslag van 15 juli 2009 doch is van oordeel dat het zinloos is zich daarover een oordeel te vormen nu de relatie tussen partijen ernstig is verstoord. Het regionale college is van oordeel dat de kerkenraad geen ander besluit heeft kunnen nemen dan het afwijzen van het verzoek om revisie van het ontslag aan [appellant 1].

3. Het beroep

- 3.1 Appellanten leggen aan hun beroep ten grondslag dat de waarheid over de feiten en omstandigheden die geleid hebben tot het ontslag van 15 juli 2009, boven tafel komt en dat er een diepgaand en breed onderzoek komt, dat kan leiden tot duidelijkheid over de oorzaak van de verstoorde verhouding tussen partijen.
- 3.2 De kerkenraad verwijst in de brief van 11 mei 2010 naar hetgeen eerder door hem naar voren is gebracht c.q. is toegelicht.

4. Beoordeling

- 4.1 Nu [appellant 1] als organist werkzaam was op arbeidsovereenkomst, zijn krachtens ordinantie 3-28-4 de bepalingen van de generale regeling voor de rechtspositie van kerkelijke medewerkers van toepassing met betrekking tot het ontslag van appellant. Volgens artikel 28 lid 1 van die generale regeling zijn geschillen ter zake van de arbeidsovereenkomst geen geschillen als bedoeld in ordinantie 12. Dit betekent dat de colleges voor de behandeling van bezwaren en geschillen niet bevoegd zijn om uitspraak te doen in een geschil over de oorzaken die hebben geleid tot, en de rechtmatigheid van, een besluit tot beëindiging van een arbeidsovereenkomst als hier aan de orde.
- 4.2 Het regionale college heeft het tussen partijen gerezen arbeidsgeschil inhoudelijk beoordeeld en is gelet op de opstelling van partijen ter zitting tot de conclusie gekomen dat de verhoudingen tussen partijen over en weer ernstig zijn verstoord. Het regionale college heeft hieraan verder de conclusie verbonden dat de kerkenraad geen ander besluit kon nemen dan het afwijzen van het verzoek om revisie van het ontslag aan [appellant 1].
- 4.3 Het regionale college heeft zich derhalve ten onrechte uitgesproken over het tussen partijen gerezen geschil ter zake van de arbeidsovereenkomst. Het regionale college had zich onbevoegd dienen te verklaren om van het bij dat college ingediende bezwaar kennis te nemen. De bestreden uitspraak kan om deze reden niet in stand blijven.
- 4.4 Uit 4.1 vloeit voort dat het generale college evenmin bevoegd is om een nader onderzoek in te stellen naar de feiten en omstandigheden die tot de verstoring van de arbeidsverhouding hebben geleid, zoals appellanten blijktens hun beroepschrift beogen.
- 4.5 Op grond van het voorgaande dient de uitspraak van het regionale college te worden vernietigd en zal het generale college zich onbevoegd verklaren om van de tegen het ontslag aangevoerde bezwaren kennis te nemen.
- 4.6 Ten overvloede overweegt het generale college dat het in de door appellanten overgelegde, aan hen gerichte, brief van de kerkenraad van 19 april 2010 aanleiding ziet om de kerkenraad aan te bevelen uiting te geven aan zijn pastorale verantwoordelijkheid voor appellanten als leden van de hervormde gemeente, door zich in te spannen om op constructieve en toekomstgerichte wijze het herstel van de persoonlijke verhoudingen binnen de gemeente te bevorderen.

5. Beslissing

- 5.1 Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:
- vernietigt de beslissing van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Overijssel en Flevoland van 2 februari 2010, verzonden op 8 februari 2010;
 - verklaart zich onbevoegd om van de tegen het ontslag aangevoerde bezwaren kennis te nemen;
 - bepaalt dat de kosten voor de behandeling van deze zaak, voorzover het generale college betreffende, voor rekening van de kerk komen.

Aldus gewezen op 25 november 2010 door
mw mr M.G.J. Parkins-de Vin, mw mr J. Vijlbrief-van der Schaft, mr G.H. Bunt, mw mr K.M. Makkinga,
ds J. Vroegindewij, ds J.C. Fockens, dhr J.B.W. van Vark RA.

03/10

Uitspraak op het beroep van het College van Kerkrentmeesters van de Protestantse gemeente te [...].

1. De procedure

- 1.1 Bij brief van 2 april 2010, aangevuld bij brief van 28 april 2010, met bijlagen, heeft het college van kerkrentmeesters van de Protestantse gemeente te [...] (hierna respectievelijk: het CvK en de PGA) beroep ingesteld tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Gelderland (hierna: het RCBG) van 9 maart 2010, verzonden op 17 maart 2010, voor zover daarbij het beroep van de heer K. (hierna: K.) gericht tegen de weigering van het CvK om met K. een vrijwilligers-overeenkomst aan te gaan, gegrond is verklaard.
- 1.2 Bij e-mail van 21 juni 2010 heeft K. op het beroep gereageerd. Tevens heeft K. het generale college afschrift gezonden van een e-mail wisseling d.d. 15 april 2010 met de PGA.
- 1.3 Het generale college heeft kennisgenomen van de stukken die het RCBG ter beschikking stonden.
- 1.4 Partijen hebben niet verzocht om een mondelinge behandeling en het generale college heeft geen aanleiding gezien daartoe ambtshalve over te gaan.

2. Ontvankelijkheid

- 2.1 Het beroepschrift is bij het generale college ingekomen op 7 april 2010, derhalve binnen de in artikel 8 lid 2 van ordinantie 12 voorgeschreven beroepstermijn.

3. De gronden van het beroep

- 3.1 Het CvK stelt zich op het standpunt dat de motivering die tot de gegrondverklaring van het beroep van K. heeft geleid, gebrekkig is. De motivering verwijst niet duidelijk naar van toepassing zijnde voorschriften en leidt niet tot een juiste conclusie.
- 3.2 Het CvK bestrijdt het oordeel van het RCBG dat sprake is van een 'impliciete benoeming' van K. door de PGA en voert aan dat daarvoor een uitdrukkelijke handeling is vereist van degene die benoemt. Het CvK verwijst naar de uitspraak van het RCBG van 13 januari 2009, waarin wordt geconcludeerd dat tussen de PGA en K. geen arbeidsovereenkomst bestaat en evenmin een vrijwilligersovereenkomst. Tegen die uitspraak is door K. geen hoger beroep ingesteld.
- 3.3 Het CvK stelt dat de wijkgemeente [O] zorgt voor vrijwilligers volgens rooster – en zo nodig ambtsdragers – in de protestantse erediensten in [instelling]. De vrijwilligers zijn niet allen ambtsdragers, sommige zijn taakdrager. Die situatie was ook al zo voordat K. volgens eigen zeggen in 2003 ging spelen op verzoek van de toenmalige geestelijk verzorger.
- 3.4 Voorheen werden in het kerkblad de diensten in [instelling] onder het onjuiste kopje 'overige kerkdiensten' vermeld. Daaraan kunnen volgens het CvK geen rechten worden ontleend.
- 3.5 De verantwoordelijkheid van de PGA voor de diensten in [instelling] ziet op de inhoudelijke aspecten van vieringen. Ook al zijn bij sommige diensten geen ambtsdragers aanwezig, dan zijn zij in overeenstemming met de bedoeling van de kerkorde: de verkondiging van het Evangelie.
De verantwoordelijkheid van de PGA voor de vieringen is beperkt. Het organiseren en leiden van de vieringen, met inbegrip van het vragen van organisten, behoort tot de taak van de geestelijk verzorger. De medewerking van de organisten kan worden gekwalificeerd als een overeenkomst met het tehuis tot het verrichten van enkele diensten. Er is geen relatie tussen de organisten en de PGA.
- 3.6 Het CvK zal K. om redenen die liggen in de persoonlijke sfeer geen vrijwilligersovereenkomst aanbieden, ook al zou aan de impliciete benoeming worden vastgehouden.

4. Het verweer van K.

- 4.1 Vóór 1 mei 2004 was de kerkvoogdij van de Hervormde gemeente verantwoordelijk voor de 'benoeming' van organisten. Dat gebeurde mondeling. De PGA heeft in strijd met ordinantie 5, artikel 6 lid 2 geen benoemingsbesluiten genomen en het CvK heeft geen schriftelijke aanstelling uitgereikt.
- 4.2 De taakomschrijving van de geestelijk verzorger spreekt niet alleen van liturgische vieringen, maar van kerkdiensten. Het gaat volgens K. om diensten in de zin van ordinantie 5, artikel 2. Er is steeds een ouderling van dienst aanwezig en bij Avondmaalsvieringen tevens een

- diaken van de wijk. De rol van de stichting [instelling] is alleen voorwaardenscheppend. Het 'verkeerd geredigeerde kopje' bleef meer dan een jaar onopgemerkt.
- 4.3 K. wijst er op dat het ontbreken van een overeenkomst betekent dat de vrijwilliger niet is verzekerd. Een overeenkomst tot het verrichten van diensten zou betekenen dat er sprake is van BTW-plichtigheid.
5. Beoordeling
- 5.1 Het generale college toetst in hoger beroep of de kerkorde en generale regelingen juist zijn toegepast. In dat verband moet worden vastgesteld dat een schriftelijke vastlegging van een benoeming en aanstelling in een arbeidsovereenkomst of vrijwilligersovereenkomst geen voorwaarde is voor het bestaan van de benoeming of aanstelling. De schriftelijke vastlegging levert het bewijs van die benoeming of aanstelling en van de voorwaarden waaronder die hebben plaatsgevonden.
- Gelet op het toetsingskader waarbinnen het generale college een beroep dient te beoordelen, is in dit geval aan de orde of in de bestreden uitspraak terecht geconcludeerd is dat er sprake is van een 'impliciete' benoeming van K. als kerkmusicus in de zin van de generale regeling kerkmusicus en dat het CvK met hem daarom een aanstelling als vrijwilliger had moeten overeenkomen.
- Omdat K. kennelijk voornamelijk als organist wordt gevraagd in [instelling], is daarbij tevens van belang of de organisten die de samenzang begeleiden in diensten, die door de geestelijk verzorger of een andere voorganger van de PKN in het tehuis van de stichting [instelling] worden gehouden, onder de verantwoordelijkheid van de PGA of de desbetreffende wijkkerkenraad vallen.
- 5.2 Terecht merkt het CvK op dat het RCBG in de uitspraak van 13 januari 2009 heeft overwogen dat tussen K. en de kerkenraad geen arbeidsovereenkomst bestaat en evenmin een vrijwilligersovereenkomst. In het bij die uitspraak beoordeelde geschil, maakte, voor zover uit de stukken valt af te leiden, die vraag op zichzelf geen inhoudelijk onderdeel uit van het besluit waartegen het bezwaar van K. zich destijds richtte, maar heeft het RCBG het op dat moment ontbreken van – schriftelijke - overeenkomsten ter zake en het geen lid zijn van K. van een gemeente binnen de Protestantse gemeente te [...] ten grondslag gelegd aan het oordeel dat K. niet in een werkelijk belang was getroffen om welke reden hij niet ontvankelijk is verklaard in zijn bezwaar. Het RCBG heeft toen niet vastgesteld en binnen het kader van die procedure ook niet hoeven beoordelen of K. wellicht wel aanspraak had op een overeenkomst.
- 5.3 Daarom staat deze overweging er niet aan in de weg dat K. alsnog inhoudelijk de vraag ter beoordeling heeft voorgelegd of er ten aanzien van hem feitelijk sprake is van een benoeming tot kerkmusicus en dat het RCBG, in tegenstelling tot bedoelde overweging in de uitspraak van 13 januari 2009, die vraag bevestigend kon beantwoorden.
- 5.4 Het achterwege laten door een (wijk)kerkenraad van een expliciete benoeming van een, in dit geval, organist en het uitblijven van een schriftelijke aanstelling, hetzij in de vorm van een arbeidsovereenkomst, hetzij in de vorm van een vrijwilligersovereenkomst, brengt nog niet met zich dat van een benoeming geen sprake zou kunnen zijn. Als dit anders was zouden kerkenraden door niet tot schriftelijke vastlegging over te gaan ten onrechte onder een verplichting tot betaling van organisten voor hun diensten kunnen uitkomen. Dit is in strijd met de bedoeling van de generale regeling kerkmusicus.
- 5.5 Op grond van de overgelegde taakomschrijving van de geestelijk verzorger van [instelling] en de overeenkomst d.d. 31 oktober 2008 tussen de PGA en de stichting [instelling], kan worden vastgesteld dat de kerkordelijke verantwoordelijkheid voor de door de geestelijk verzorger georganiseerde zondagse kerkdiensten bij de PGA is gebleven. Of die verantwoordelijkheid op de juiste wijze wordt uitgeoefend door (on)voldoende ambtelijke vertegenwoordiging valt buiten het bestek van dit geschil.
- 5.6 De muzikale vormgeving in die diensten berust op grond van ordinantie 5, artikel 6 lid 1 bij de kerkmusicus en valt voor wat betreft de aard van de gekozen liederen onder de inhoud van de werkzaamheden die een geestelijk karakter dragen. Voor dit laatste is volgens bedoelde overeenkomst van 31 oktober 2008 de verantwoordelijkheid bij de PGA gebleven. Het overleg met koren en musici behoort volgens de taakomschrijving echter tot de werkzaamheden van de geestelijk verzorger. K. is, ook volgens zijn mededeling, door de geestelijk verzorger aangezocht om in de diensten in [instelling] te spelen en niet door de PGA. Daarenboven is gesteld, noch gebleken dat de vergoeding voor het spelen in die diensten door de PGA wordt gedragen. Dat betekent dat in de lijn van de overeenkomst van

31 oktober 2008 en het dienstverband met de daarbij behorende taakomschrijving van de geestelijk verzorger met [instelling], ook de uitvoering van de werkzaamheden van de kerkmusicus valt onder de verantwoordelijkheid van [instelling]. Nu laatstgenoemde geen partij in dit geschil is, valt het oordeel over het kader c.q. de overeenkomst die aan die werkzaamheden ten grondslag liggen buiten de bevoegdheid van het generale college in dit geschil.

- 5.7 Het RCBG heeft aldus ten onrechte geoordeeld dat er sprake is van een – impliciete – benoeming van K. tot kerkmusicus en dat hem – overeenkomstig het besluit van de algemene kerkenraad van 15 september 2008 – een vrijwilligersovereenkomst aangeboden had moeten worden.
- 5.8 Uit het voorgaande volgt dat het beroep gegrond moet worden verklaard. Ten overvloede wordt overigens opgemerkt, naar aanleiding van de daartoe strekkende mededeling van het CvK, dat het CvK niet vrij had gestaan om, wanneer het oordeel had geleid tot bevestiging van de uitspraak van het RCBG, in strijd met een dergelijke uitspraak K., op persoonlijke gronden of om andere redenen, geen vrijwilligersovereenkomst aan te bieden.

6. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen

- verklaart het beroep van het CvK tegen de uitspraak van het RCBG van 9 maart 2010 gegrond;
- vernietigt de uitspraak van het RCBG van 9 maart 2010;
- bepaalt dat de kosten voor de behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, voor rekening van de kerk komen.

Aldus gewezen op 10 maart 2011

door mw mr M.G.J. Parkins-de Vin, mw mr J. Vijlbrief-van der Schaft, mr G.H. Bunt, mw mr J.C. Nouwt, ds J. Vroegindeweyj, ds J.C. Fockens.

04/10
05/10
15/10

Uitspraak op de beroepen van het regionale college voor de visitatie in de provincie Friesland en het beroep van ds [...] en ds [...]

1. De procedure

In zaak 04/10

- 1.1 Bij brief van 6 april 2010, ingekomen op 7 april 2010, heeft het regionale college voor de visitatie in de provincie Friesland (hierna: het RCV) beroep ingesteld tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Friesland (hierna: het RCBG) van 9 februari 2010 kenmerk 014/04 2.a.2, verzonden op 12 maart 2010, op het door de kerkenraad van [...] (hierna: de kerkenraad) gemaakte bezwaar tegen het besluit van het RCV van 10 november 2009. Dit beroep is bij het generale college geregistreerd onder nummer 04/10.
- 1.2 Het beroep is aangevuld bij brief van het RCV van 20 april 2010, met bijlagen.
- 1.3 Bij brief van 18 mei 2010 heeft de kerkenraad op het beroep gereageerd.
- 1.4 Bij brief van 15 juli 2010, met bijlagen, is namens het RCV een nadere reactie ingezonden. Bij brief van 25 augustus 2010, met bijlage, heeft de kerkenraad daarop gereageerd.
- 1.5 Bij brief van 15 oktober 2010 heeft het generale college voor de visitatie, op daartoe strekkend schriftelijk verzoek van 11 oktober 2010, aan het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen inlichtingen verstrekt.

In zaak 05/10

- 1.6 Bij brief van 6 april 2010, ingekomen op 7 april 2010, heeft het RCV beroep ingesteld tegen de uitspraak van het RCBG van 9 februari 2010 kenmerk 013/04 2.a.2, verzonden op 12 maart 2010, op het door ds [...] en ds [...] (hierna in enkelvoud: [predikant]) gemaakte bezwaar tegen het besluit van het RCV van 4 november 2009. Dit beroep is bij het generale college geregistreerd onder nummer 05/10.
- 1.7 Het beroep is aangevuld bij brief van het RCV van 20 april 2010, met bijlagen.
- 1.8 Bij brief van 18 mei 2010 heeft [predikant] op het beroep gereageerd.
- 1.9 Bij brief van 15 juni 2010, met bijlagen, is namens het RCV een nadere reactie ingezonden. Bij brief van 12 augustus 2010 heeft [predikant] daarop gereageerd.
- 1.10 Bij brief van 15 oktober 2010 heeft het generale college voor de visitatie de in 1.5 bedoelde inlichtingen verstrekt aan het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen.

In zaak 15/10

- 1.11 Bij brief van 2 augustus 2010, met bijlagen, heeft [predikant] beroep ingesteld tegen de uitspraak van het RCBG van 31 mei 2010 kenmerk 026/04 2.a.2, verzonden op 5 juli 2010, op het door [predikant] gedane verzoek tot revisie van de in 1.6 vermelde uitspraak van het RCBG. Dit beroep is bij het generale college geregistreerd onder nummer 15/10.
- 1.12 Het RCV heeft bij brief van 13 december 2010, met bijlagen, op het beroep gereageerd.

In alle drie zaken

- 1.13 Het generale college heeft kennisgenomen van de stukken die het RCBG ter beschikking stonden.
- 1.14 Partijen hebben niet verzocht om te worden gehoord en het generale college heeft geen aanleiding gevonden hiertoe ambtshalve over te gaan.

2. De besluiten van het RCV en de uitspraken van het RCBG

- 2.1 In zaak 04/10 is aan de orde het besluit van het RCV, vervat in diens brief van 10 november 2009 aan de kerkenraad. In beroep is niet langer in geschil dat die brief een besluit van het RCV bevat, maar wel wat de strekking en reikwijdte van dat besluit is. Het RCBG heeft het besluit geïdentificeerd als de afwijzing van een bij brief van 16 oktober 2009 door de kerkenraad gedaan verzoek om herziening van het besluit van het RCV, vervat in diens bij de kerkenraad op 13 oktober 2009 ingekomen brief, om de twee met de buitengewone visitatie belaste visitatoren (hierna: de visitatoren) niet te ontheffen van hun taak.

- 2.1.1 In laatstgenoemde brief heeft het RCV aan de kerkenraad zijn besluit over de visitatie meegedeeld. Dit besluit houdt in dat de visitatie zo snel mogelijk wordt beëindigd, dat de visitatoren de kerkelijke gemeente [...] niet meer in functie zullen bezoeken en dat de bevindingen van de visitatoren aan de classis en aan de kerkenraad zullen worden toegezonden.
- In de brief van de kerkenraad van 16 oktober 2009 reageert de kerkenraad verheugd op het besluit, voorzover dat inhoudt dat de visitatoren de [...]kerk niet meer in functie zullen bezoeken, maar spreekt de kerkenraad zijn teleurstelling uit over het besluit van het RCV voorzover dat ertoe strekt dat de visitatoren de visitatie zullen afronden, gelet op de kritiek die de kerkenraad over de visitatoren heeft geuit. De kerkenraad deelt voorts mee dat hij het niet acceptabel vindt dat de visitatoren een rapport van de visitatie opstellen en vraagt tenslotte de mening van het RCV over de in de visie van de kerkenraad onzorgvuldige en voor de gemeente schadelijke werkwijze van de visitatoren.
- In zijn brief van 10 november 2009 deelt het RCV aan de kerkenraad mede dat het de tussen de kerkenraad en de visitatoren gerezen controverse beschouwt als een verschil van visie, dat niet gelijk te stellen is met het aanmerken van de mening en het optreden van de visitatoren als niet objectief respectievelijk onzorgvuldig. Verder wijst het RCV in die brief, onder verwijzing naar de regeling omtrent het houden van visitatie, het verzoek af om zijn besluit de visitatie te laten afronden door een eindverslag van de visitatoren, te herzien.
- 2.1.2 Het RCBG heeft de kern van het bezwaar van de kerkenraad opgevat als gericht tegen het telkenmale afwijzen door het RCV van het herhaalde verzoek van de kerkenraad om andere visitatoren te benoemen, heeft overwogen dat het handelen van de visitatoren buiten beoordeling wordt gelaten, heeft het handelen van het RCV onzorgvuldig geoordeeld omdat het RCV heeft nagelaten de visitatoren te vervangen, ondanks de vele verzoeken van de kerkenraad daartoe en heeft het besluit van het RCV in de op 13 oktober bij de kerkenraad ingekomen brief en het besluit in de brief van 10 november 2009 vernietigd, waardoor naar het oordeel van het RCBG ook het eindrapport van de visitatoren als niet geschreven dient te worden beschouwd.
- 2.2 In zaak 05/10 is aan de orde het besluit van het RCV, vervat in diens brief van 4 november 2009 aan [predikant]. In beroep is niet langer in geschil dat die brief een besluit van het RCV bevat, dat strekt tot afwijzing van het verzoek om revisie van het op 14 oktober 2009 bij [predikant] ingekomen besluit van het RCV op het verzoek van [predikant] om de visitatoren met onmiddellijke ingang van hun functie te ontheffen.
- 2.2.1 Laatstgenoemd besluit houdt in dat de visitatie aan de [...]kerk zo snel mogelijk wordt beëindigd, dat de visitatoren de kerkelijke gemeente [...] niet meer in functie zullen bezoeken en dat de bevindingen van de visitatoren aan de classis en aan [predikant] zullen worden toegezonden.
- Bij brief van 19 oktober 2009 aan het RCV deelt [predikant] mee geen eindrapportage van visitatoren te wensen, maar in plaats daarvan een verslag vanuit de diverse groepen uit de gemeente voor te stellen ter afronding van de visitatie en verzoekt [predikant] om herziening van het besluit van het RCV, onder herhaling van het verzoek om de visitatoren met onmiddellijke ingang van hun taak bij de visitatie van de [...]kerk te ontheffen.
- In zijn brief van 4 november 2009 deelt het RCV aan [predikant] zijn besluit mede, dat in de kern van dezelfde inhoud is als het in overweging 2.1.1 weergegeven besluit van het RCV van 10 november 2009 dat jegens de kerkenraad is genomen.
- 2.2.2 Het RCBG heeft overwogen dat het handelen van de visitatoren niet aan de orde is, maar uitsluitend het handelen van het RCV, dat het RCV in strijd met de zorgvuldigheid heeft gehandeld door de negatieve signalen van [predikant] in diens brieven van 1 juni en 20 augustus 2009 en in opvolgende verzoeken te negeren, dat het RCV in redelijkheid niet tot afwijzing van het verzoek om benoeming van andere visitatoren heeft kunnen komen en heeft op die gronden het besluit van het RCV in de op 14 oktober bij [predikant] ingekomen brief en het besluit in de brief van 4 november 2009 vernietigd, waardoor naar het oordeel van het RCBG ook het eindrapport van de visitatoren als niet geschreven dient te worden beschouwd.
- 2.3 In zaak 15/10 gaat het om het door [predikant] bij brief van 12 april 2010 ingediende verzoek om revisie van de in 2.2.2 bedoelde uitspraak van het RCBG van 9 februari 2010 in de procedure tussen [predikant] en het RCV. In het revisieverzoek heeft [predikant] aangevoerd zich niet te kunnen verenigen met de overweging in die uitspraak dat het handelen van de visitatoren buiten beoordeling wordt gelaten.

2.3.1 Het RCBG heeft in zijn uitspraak van 31 mei 2010 [predikant] in zijn revisieverzoek niet-ontvankelijk verklaard, omdat de kerkorde niet de mogelijkheid kent van revisie van een uitspraak van een rechtsprekend kerkelijk college.

3. De beroepen en de reacties daarop

- 3.1 In zaak 04/10 heeft het RCV, samengevat weergegeven, aangevoerd dat het RCBG het bezwaar van de kerkenraad ten onrechte heeft opgevat als gericht tegen een weigering om de visitatoren te vervangen door anderen, dat het RCBG ten onrechte heeft geoordeeld dat het RCV onzorgvuldig heeft gehandeld ten opzichte van de kerkenraad en dat het RCBG ten onrechte de besluiten van oktober 2009 en 10 november 2009 heeft vernietigd en heeft geoordeeld dat het eindrapport van de visitatoren als niet geschreven dient te worden beschouwd.
- 3.2 De kerkenraad heeft in zijn reactie herhaald dat de visitatoren hun werk niet goed hebben gedaan en dat door hun opstelling en werkwijze de bestaande spanningen in de gemeente zijn geëscaleerd en verwijdering en groepsvorming is ontstaan, dat de kerkenraad voor het begin van de visitatie heeft gevraagd om andere visitatoren en het RCBG derhalve terecht uitspraak heeft gedaan over de weigering van het RCV om de visitatoren te vervangen en dat het RCV ten onrechte een eindverslag door de visitatoren heeft laten opstellen.
- 3.3 In zaak 05/10 heeft het RCV aangevoerd dat het RCBG ten onrechte het handelen van het RCV onzorgvuldig heeft geacht, zowel wat betreft het nemen van de besluiten van oktober 2009 en 4 november 2009 als wat betreft de reactie van het RCV op daaraan voorafgaande signalen van [predikant], waarbij het RCV wijst op de inhoud van die besluiten en op de schriftelijke en mondelinge contacten die zij in augustus en september 2009 met [predikant] over de visitatie heeft gehad. Voorts voert het RCV aan dat het RCBG ten onrechte een uitspraak heeft gedaan over de vervanging van de visitatoren en dat het RCBG te indringend heeft geoordeeld over de wijze waarop de visitatie is uitgevoerd. Tenslotte bestrijdt het RCV ook in deze zaak het oordeel van het RCBG dat het eindrapport van de visitatoren als niet geschreven dient te worden beschouwd.
- 3.4 In de reactie voert [predikant], samengevat weergegeven, aan dat het RCV laat en dan nog slechts formeel op brieven van [predikant] heeft gereageerd en ten onrechte niet op de inhoud – de taakvervulling door de visitatoren – is ingegaan, dat het RCV ten onrechte geen gehoor heeft gegeven aan het (herhaalde) verzoek van [predikant] van 22 september 2009 om de visitatoren met onmiddellijke ingang van hun taak te ontheffen en ten onrechte de visitatoren een eindverslag heeft laten uitbrengen.
- 3.5 In zaak 15/10 voert [predikant] aan dat bezwaar wordt gemaakt tegen de gang van zaken rond de uitspraak van het RCBG van 31 mei 2010, in combinatie met de tussen het RCV en [predikant] gewezen uitspraak van 9 februari 2010. Volgens [predikant] is het RCBG ten onrechte voorbij gegaan aan de kern van het bezwaar, de wijze van taakvervulling door de visitatoren.
- 3.6 In zijn reactie heeft het RCV primair aangevoerd dat [predikant] wegens diens verhuizing naar een andere gemeente en de bevestiging als predikant aldaar, geen reëel belang meer heeft in het geschil en heeft het RCV voor het overige verwezen naar de bijlagen bij zijn brief.

4. Beoordeling

In de zaken 04/10 en 05/10

- 4.1 Vooropgesteld wordt dat het RCBG in zijn beide uitspraken van 9 februari 2010 terecht het handelen van de visitatoren buiten beoordeling heeft gelaten. Dat is niet alleen juist omdat de visitatoren in de procedures waarop die uitspraken zien geen partij zijn, maar vooral ook omdat een college voor de behandeling van bezwaren en geschillen volgens de kerkorde tot taak heeft het beoordelen van een besluit, handeling of verzuim van een kerkelijk lichaam. Derhalve behoort het niet tot de bevoegdheid van een regionaal college of van het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen om zich uit te spreken over het handelen van individuele ambtsdragers en leden van de kerk.
- 4.2 Voorzover het RCBG in de uitspraken van 9 februari 2010 de besluiten van het RCV van oktober en 10 november 2009 jegens de kerkenraad en van oktober en 4 november 2009 jegens [predikant] heeft opgevat als een afwijzing van een – al dan niet herhaald – verzoek om vervanging van de visitatoren, vindt die overweging geen grondslag in de stukken die in de zaken 04/10 en 05/10 zijn overgelegd. Daaruit blijkt dat de kerkenraad weliswaar begin februari 2009, vóór aanvang van de buitengewone visitatie, aan het RCV heeft verzocht om anderen

- dan deze visitatoren – die bij de periodieke visitatie in 2008 waren betrokken – te zenden, maar evenzeer dat dit verzoek door het RCV is afgewezen. De stukken bevatten geen aanknopingspunt dat tegen die beslissing van het RCV destijds door de kerkenraad bezwaar is gemaakt. Van enig later verzoek van de kerkenraad om vervanging van de visitatoren blijkt ook niet uit de stukken. Evenmin blijkt daaruit dat [predikant] op enig moment een verzoek tot vervanging van de visitatoren heeft gedaan.
- Uit het voorgaande volgt dat – anders dan het RCBG heeft overwogen – in deze zaken niet de vraag voorligt of het RCV in redelijkheid heeft kunnen afzien van vervanging van de visitatoren.
- 4.3 De besluiten die het RCV in oktober 2009 en op 4 respectievelijk 10 november 2009 heeft genomen jegens de kerkenraad en [predikant] strekken ertoe dat de visitatoren niet meer in functie de kerkelijke gemeente [...] zullen bezoeken, dat de visitatie zo snel mogelijk wordt beëindigd en dat de visitatoren ter afronding hun eindverslag zullen uitbrengen.
- 4.4 Zoals het generale college eerder heeft overwogen (in zijn uitspraak 06/07) dient een college voor de behandeling van bezwaren en geschillen een besluit van een college voor de visitatie terughoudend te toetsen, gelet op de aan de colleges voor de visitatie in de kerkorde toegekende mate van beleidsvrijheid met betrekking tot de opzet en uitvoering van de visitatie. Ter toetsing staat dan ook of het RCV de in 4.3 vermelde besluiten in redelijkheid heeft kunnen nemen.
- 4.5 Uit de stukken blijkt dat de kerkenraad in zijn brief van 3 juli 2009 aan het RCV heeft laten weten zich ernstig zorgen te maken over het verloop van de visitatie, wegens de rolopvatting, toon, objectiviteit en werkwijze van de visitatoren en heeft verzocht om een persoonlijk gesprek over de ontstane situatie en overleg over het vervolg. [Predikant] heeft bij brief van 1 juni 2009 aan het RCV laten weten zich zeer grote zorgen te maken over de uitvoering van de visitatie. Bij brief van het RCV van 12 augustus 2009, ondertekend door en namens de visitatoren, is daarop gereageerd met een voorstel tot bespreking van de brief van 3 juli 2009 in een vergadering van de kerkenraad. Ook naar [predikant] is door middel van een soortgelijke brief gereageerd. Nadat [predikant] bij brief van 20 augustus 2009 en de kerkenraad bij brief van 27 augustus 2009 aan het RCV hadden bericht met deze reactie geen genoegen te kunnen nemen omdat zij geen perspectief zagen in een nader gesprek met (een van) de visitatoren op wie hun zorgen betrekking hadden, heeft het moderamen van het RCV op 22 september 2009 overleg gevoerd met het moderamen van de kerkenraad. Ook met [predikant] heeft het moderamen van het RCV op die datum overleg gevoerd, waarbij [predikant] een notitie heeft overgelegd met het verzoek om de visitatoren met onmiddellijke ingang van hun taak te ontheffen. Van dat overleg is een verslag gemaakt dat het RCV op 29 september 2009 aan de kerkenraad en [predikant] heeft toegezonden. De kerkenraad heeft op het verslag gereageerd bij brief van 5 oktober 2009 en erop gewezen bij het overleg te hebben aangegeven dat de kerkenraad unaniem het vertrouwen in de visitatoren heeft opgezegd. Vervolgens heeft het RCV de hiervoor in 2.1.1 en 2.2.1 weergegeven besluiten genomen.
- 4.6 Het generale college ziet, mede gelet op de hiervoor vermelde feiten en omstandigheden, geen aanleiding voor het oordeel dat het RCV jegens de kerkenraad en [predikant] niet de vereiste zorgvuldigheid in acht heeft genomen bij het nemen van de besluiten. Weliswaar zijn vraagtekens te plaatsen bij de effectiviteit van het door de betrokken visitatoren doen reageren op de brieven van [predikant] en de kerkenraad van 1 juni en 3 juli 2009, gelet op de inhoud daarvan, maar voor het oordeel dat de besluiten van het RCV onzorgvuldig zijn genomen bestaat geen grond. Daarbij wordt in aanmerking genomen dat het moderamen van het RCV naar aanleiding van de brieven van [predikant] en de kerkenraad van 20 en 27 augustus 2009 vervolgens zelf op 22 september 2009 overleg met hen heeft gevoerd en verslag daarvan heeft toegezonden aan de kerkenraad en [predikant] met gelegenheid daarop te reageren. Voorts heeft het RCV naar aanleiding van hetgeen tijdens het overleg was besproken omtrent de tussen de kerkenraad en [predikant] enerzijds en de visitatoren anderzijds gerezen spanningen, ermee ingestemd dat een op 30 september 2009 geplande bijeenkomst van de kerkenraad met een groep verontruste gemeenteleden onder voorzitterschap van een ander dan de visitatoren heeft plaatsgevonden. Vervolgens heeft het RCV besloten om de visitatie zo snel mogelijk te beëindigen. In zijn brieven van 4 en 10 november 2009 aan respectievelijk [predikant] en de kerkenraad heeft het RCV toegelicht dat daartoe met name is besloten om tegemoet te komen aan de door de kerkenraad en [predikant] geuite zorg omtrent het ontbreken van verdere mogelijkheden tot vruchtbare samenwerking met de visitatoren. Deze omstandigheden geven er geen blijk van dat het RCV niet of onvoldoende rekening heeft

- gehouden met de door de kerkenraad en [predikant] geuite zorgen over het verloop van de visitatie.
- 4.7 Evenmin is er aanleiding voor het oordeel dat het RCV in de gegeven omstandigheden geen eindverslag door de visitatoren meer mocht laten opstellen. Daartoe is van belang dat ingevolge ordinantie 10-5-10 visitatoren verplicht zijn om van hun visitaties schriftelijk verslag te doen aan het regionale college voor de visitatie, dat op zijn beurt afschrift daarvan aan de classicale vergadering en de betrokken kerkenraden dient te verstrekken. Dat de kerkenraad en [predikant] zich in dit verslag niet kunnen vinden doet aan de verplichting tot het opstellen van het verslag niet af.
- 4.8 Zoals ook volgt uit hetgeen hiervoor in 4.1 is overwogen, kan het generale college niet treden in een beoordeling van het functioneren van de visitatoren en evenmin in de vraag naar de waarheidsgetrouwheid van de beleving van de kerkenraad en [predikant] enerzijds en de visitatoren anderzijds omtrent het verloop van de visitatie en de oorzaken daarvan. Ook kan het generale college niet de al dan niet juistheid van het door de visitatoren opgestelde verslag beoordelen. Deze aspecten laat het generale college derhalve uitdrukkelijk buiten beschouwing.
- 4.9 Uit het vooroverwogene volgt dat de beide uitspraken van het RCBG van 9 februari 2010 niet in stand kunnen blijven.

In zaak 15/10

- 4.10 Het RCBG heeft met juistheid [predikant] niet-ontvankelijk verklaard in diens verzoek om revisie van de uitspraak van 9 februari 2010 kenmerk 013/04 2.a.2. Het generale college sluit zich aan bij de overwegingen 2.1 en 2.2 van de uitspraak van het RCBG van 31 mei 2010 en neemt deze over.
- 4.11 Anders dan het RCV heeft aangevoerd, heeft [predikant], ook na de verhuizing naar en bevestiging in een andere gemeente, wel belang bij een uitspraak op diens beroep, aangezien het geschilpunt dat [predikant] in deze zaak beoordeeld wenst te zien betrekking heeft op de periode waarin [predikant] deel uitmaakte van de [...]kerkgemeente.
- 4.12 Het beroep van [predikant] tegen de uitspraak van 31 mei 2010 kan evenwel inhoudelijk niet slagen, gelet op hetgeen hiervoor in 4.10 is overwogen. Voorzover [predikant] beoogt om alsnog beroep in te stellen tegen de uitspraak van 9 februari 2010, kan het beroep evenmin slagen, omdat dat beroep buiten de kerkordelijke beroepstermijn van 30 dagen is ingesteld. De door [predikant] aangevoerde omstandigheid dat de voorzitter van het RCBG het revisieverzoek als optie zou hebben genoemd en [predikant] die mogelijkheid heeft verkozen boven beroep, maakt de termijnoverschrijding niet verschoonbaar, aangezien onder de uitspraak van 9 februari 2010 het kerkordelijk juiste rechtsmiddel – beroep bij het generale college binnen 30 dagen na de datum van verzending van de uitspraak – is vermeld. Ten overvloede wordt overwogen dat een beroep op de voorgedragen gronden tegen de uitspraak van 9 februari 2010, ook indien tijdig ingesteld, niet zou hebben kunnen slagen, gelet op hetgeen hiervoor in 4.1 en 4.8 is overwogen.
- 4.13 Uit het voorgaande volgt dat het beroep van [predikant] ongegrond is.

5. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen

- verklaart de beroepen van het regionale college voor de visitatie in de provincie Friesland in de zaken 04/10 en 05/10 gegrond;
- vernietigt de uitspraken van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Friesland van 9 februari 2010, kenmerken 13/04 2.a.2 en 14/04 2.a.2;
- verklaart het beroep van [predikant] in zaak 15/10 tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen van 31 mei 2010, kenmerk 026/04 2.a.2 ongegrond;
- bepaalt dat de kosten van de behandeling van deze zaak, voorzover het generale college betreffende, komen voor rekening van de kerk.

Aldus gewezen op 10 maart 2011

door mw mr M.G.J. Parkins-de Vin, mw mr J. Vijlbrief-van der Schaft, mw mr J.C. Nouwt, mr G.H. Bunt, ds J.C. Fockens, ds J. Vroegindewij.

06/10

Uitspraak op het beroep van [...]1. Procedure

- 1.1 Bij brief van 12 april 2010, met bijlagen, ingekomen bij het generale college op 15 april 2010, heeft [...] (hierna: appellant) beroep ingesteld tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Zeeland (hierna: het regionale college) van 23 februari 2010, verzonden op 16 maart 2010, waarbij het bezwaar van appelland tegen berichtgeving door de kerkenraad van de Protestantse gemeente te [...] (hierna: de kerkenraad) over zijn functioneren als organist en over het orgel, ongegrond is verklaard.
- 1.2 Bij brief van 3 mei 2010 heeft de kerkenraad op het beroepschrift gereageerd.
- 1.3 Bij brief van 12 juni 2010 heeft appelland een nadere reactie ingezonden.
- 1.4 Bij brief van 22 juli 2010 heeft de kerkenraad bericht geen behoefte te hebben aan een nadere reactie.
- 1.5 Het generale college heeft kennisgenomen van de stukken waarover het regionale college de beschikking had.
- 1.6 Partijen hebben niet verzocht om een mondelinge behandeling en het generale college heeft geen aanleiding gezien daartoe ambtshalve over te gaan.

2. Feitelijke achtergronden

- 2.1 De in 1.1 bedoelde berichtgeving heeft in de eerste plaats betrekking op de beëindiging van de arbeidsverhouding met appelland als organist. Daarin is vermeld dat wegens gerezen verschillen van inzicht verdere samenwerking met de organist door de kerkenraad niet mogelijk wordt geacht. Over het orgel is voorts vermeld dat er schade is door een vorstperiode en dat de sleutels zoek zijn.
- 2.2 Het regionale college heeft, in verband met de kerkordelijke bezwaartermijn, zijn beoordeling beperkt tot mededelingen die zijn gedaan bij de eredienst op 29 november 2009 en in het gemeentebld van 18 december 2009. Het regionale college heeft voorts overwogen dat het geen uitspraak kan doen over de inhoud van het arbeidsconflict, gelet op artikel 28 lid 1 van de generale regeling voor de rechtspositie van kerkelijke medewerkers, maar zich zal richten op beoordeling van vorengenoemde door of namens de kerkenraad gedane mondelinge en schriftelijke mededelingen omtrent de persoon van appelland en het orgel.

3. Het beroep en het verweer

- 3.1 Appelland voert aan dat hij er met name bezwaar tegen heeft dat in de berichtgeving van 29 november en 18 december 2009 mededelingen van persoonlijke aard zijn gedaan met een eenzijdige, voor hem negatieve, visie van de kerkenraad. Hij stelt voorts dat de berichtgeving van de kerkenraad omtrent de gerezen problemen en het ontstaan van een onwerkbare verhouding niet juist is. Verder betoogt appelland dat de kerkenraad alvorens enige berichtgeving naar de gemeente te doen, met hem had dienen te overleggen over de inhoud daarvan. Tenslotte voert hij aan dat hij, tengevolge van het niet meer kunnen lesgeven op het orgel van de protestantse gemeente, inkomen derft.
- 3.2 De kerkenraad geeft in zijn reactie weer hoe in zijn visie een onwerkbare verhouding is ontstaan binnen de Protestantse gemeente te [...] tussen verschillende groepen en personen, onder wie appelland. Voorts stelt de kerkenraad dat pogingen in het werk gesteld worden om het arbeidsconflict met appelland met wederzijdse instemming en respect af te wikkelen en een regeling inzake een financiële vergoeding op te stellen.

4. Beoordeling

- 4.1 Het regionale college heeft terecht zijn beoordeling beperkt tot de mededelingen van 29 november en 18 december 2009. Hetgeen daaromtrent in overweging 3.2 van de uitspraak van het regionale college is overwogen berust op goede gronden.
- 4.2 Eveneens terecht heeft het regionale college overwogen dat het geen uitspraak kan doen over de inhoud van het arbeidsconflict. Die bevoegdheid heeft het generale college, gelet op artikel 28 lid 1 van de generale regeling voor de rechtspositie van kerkelijke medewerkers, ook niet. Daarom zal het generale college zich ook niet uitlaten over de door appelland gestelde inkomensschade tengevolge van het niet meer kunnen lesgeven op het orgel van de protestantse gemeente. Dit aspect is een uitvloeisel van de beëindiging van de arbeidsverhouding en staat als zodanig niet ter beoordeling van dit college.

- 4.3 Voor zover appellant meent dat uit de overweging van het regionale college omtrent het ernstig verstoord zijn van de arbeidsverhoudingen volgt dat het regionale college zich wel over de inhoud van het arbeidsconflict heeft uitgesproken, kan hij, gelet op de duidelijke afbakening van de beoordeling van het bezwaar in overweging 3.1 van de bestreden uitspraak, in die opvatting niet worden gevolgd.
- 4.4 Het voorgaande brengt mee dat de berichtgeving van 29 november en 18 december 2009 door het generale college niet op al dan niet feitelijke juistheid van de daarin vermelde achtergronden van het arbeidsconflict dan wel de schade aan het orgel kan worden beoordeeld, maar wel op de toonzetting en wijze van totstandkoming van die berichten.
- 4.5 De toonzetting acht het generale college, gelet op de gebruikte bewoordingen, niet zodanig dat daarmee de grens van het betamelijke is overschreden. Wat de totstandkoming betreft is het generale college, met het regionale college, van oordeel dat het op de weg van de kerkenraad had gelegen om, alvorens de mededelingen te doen, daarover met appellant in overleg te treden, tenminste door de voorgenomen tekst aan appellant voor te leggen. Aan de eindverantwoordelijkheid van de kerkenraad voor de uiteindelijke tekst van de mededeling had dit niet hoeven afdoen.
- 4.6 Hetgeen in 4.5 is overwogen kan evenwel niet tot het terugdraaien van de berichtgeving leiden en geeft evenmin aanleiding tot een rectificatie. Daarbij is van belang dat appellant inmiddels, naar blijkt uit de in beroep overgelegde stukken, in maart 2010 de gelegenheid heeft gekregen zijn visie op de gang van zaken tijdens een gemeenteavond te geven.
- 4.7 Op grond van het voorgaande kan het beroep van appellant geen doel treffen en dient de uitspraak van het regionale college te worden bevestigd.

5. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen

- verklaart het beroep van appellant ongegrond;
- bevestigt de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Zeeland van 23 februari 2010;
- bepaalt dat de kosten van de behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, komen voor rekening van de Kerk.

Aldus gewezen op 21 oktober 2010 door

mw mr M.G.J. Parkins-de Vin, mw mr J. Vijlbrief-van der Schaft, mw mr K.M. Makkinga, mr J. van Baars, ds J. Vroegindewij, ds J.C. Fockens, J.B.W. van Vark R.A.

07/10

Uitspraak op het beroep van het college van kerkrentmeesters van de Gereformeerde kerk [...]

1. De procedure

- 1.1 Bij brief van 16 april 2010, bij het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen (hierna te noemen: "het generale college") ingekomen op 19 april 2010, is het college van kerkrentmeesters van de Gereformeerde Kerk [...] (hierna te noemen: "CvK"), in beroep gekomen tegen de uitspraak van de Commissie van Beroep van de Stichting Pensioenfonds voor de predikanten in de Protestantse Kerk in Nederland (hierna te noemen: "de Commissie van Beroep") van 22 maart 2010, nummer CVB 10.027. In deze uitspraak heeft de Commissie van Beroep het bezwaarschrift van 21 december 2009 van de CvK tegen de beslissing van de Stichting Pensioenfonds voor de Predikanten in de Protestantse kerk in Nederland (hierna te noemen: "het Pensioenfonds") van 8 oktober 2009, verzonden 30 oktober 2009, op het door en namens de CvK ingediende bezwaar aangaande de vaststelling van de pensioenpremie voor predikanten, ongegrond verklaard.
- 1.2 Bij brief van 16 juni 2010 heeft het Pensioenfonds middels brief van haar directeur Drs. P.D. Eenshuistra, op het beroep gereageerd.
- 1.3 Het CvK heeft niet verzocht om te worden gehoord. Het generale college acht zich op basis van de stukken voldoende voorgelicht en heeft geen aanleiding gevonden voor een mondelinge behandeling van het beroepsschrift.

2. De uitspraak van de Commissie van Beroep en de aangevoerde beroepsgronden

- 2.1 Bij brief van 21 december 2009 heeft het CvK beroep ingesteld bij de Commissie van Beroep tegen de beslissing van 8 oktober 2009 van het Pensioenfonds op het door en namens het CvK gemaakte bezwaar aangaande vaststelling van de pensioenpremie voor predikanten. Het Pensioenfonds heeft in deze beslissing geconcludeerd dat de totale pensioenpremie, het gemeentedeel en het predikantendeel van de pensioenpremie conform de bepalingen van de Uitvoeringsovereenkomst van de pensioenregeling zijn vastgesteld.
- 2.2 In haar bij de Commissie van Beroep ingediende beroepschrift heeft het CvK samengevat aangevoerd dat het Pensioenfonds het Pensioenreglement niet juist heeft toegepast en dat zij daardoor teveel pensioenpremie aan het Pensioenfonds heeft afgedragen.
- 2.3 De Commissie van Beroep heeft in haar uitspraak van 22 maart 2010 het beroep van de CvK ongegrond verklaard. De Commissie van Beroep heeft overwogen dat uit de artikelen 3.1 lid 1 van de Uitvoeringsovereenkomst in verbinding met artikel 128 lid 1 en lid 2 van de Pensioenwet moet worden afgeleid dat bij de vaststelling van de pensioenpremie de verzekering van de pensioenen en de daarmee verbonden kosten bepalend zijn. Omdat de totale premie een vast gegeven is, maakt het geen verschil of de totale premie wordt berekend over de pensioengrondslag of als percentage van het pensioengevend traktement in de zin van artikel 1, aanhef en onder x van het Pensioenreglement. Ook al zal het percentage van de premie in het laatste geval lager uitvallen om dezelfde premie te genereren, is daarom van strijd met het Pensioenreglement geen sprake.
- 2.4 De CvK heeft hiertegen beroep ingesteld bij het generale college. Zij handhaaft het standpunt dat zij te veel aan pensioenpremie aan het Pensioenfonds predikanten afdraagt. Om dat aan te tonen maakt de CvK gebruik van de premieberekening zoals die voor de bepaling van "het werknemersdeel" van de pensioenpremie geldt. In die berekening komt een zogenaamde franchise op de pensioengrondslag in aftrek waarna het vastgestelde premiepercentage op het als dan ontstane saldo van toepassing is.
- 2.5 Het Pensioenfonds betoogt daarentegen dat indien ook het "werkgeversaandeel" zou worden becijferd met toepassing van de franchise, de door het CvK verschuldigde premie qua uitkomst ongewijzigd zou zijn; met toepassing van de franchise zou het premiepercentage, gelet op de in totaal benodigde pensioenpremie, hoger uitkomen.

3. Beoordeling

- 3.1 Het generale college overweegt naar aanleiding van het bij dit college ingestelde beroep het volgende.
- 3.2 Bij de vaststelling van het premiepercentage wordt door het Pensioenfonds uitgegaan van het pensioengevend traktement in de zin van artikel 1 aanhef en onder x van het Pensioenreglement.

Zoals ook door de Commissie van Beroep is overwogen is dit wat ongelukkig omdat in het algemeen heeft te gelden dat het pensioen wordt opgebouwd en de premie wordt berekend over de pensioengrondslag. Voorts worden de begrippen "pensioengrondslag" en "pensioengevend traktement" door elkaar gebruikt.

- 3.3 Inzake het pensioen van een predikant zijn een 3-tal regelingen van toepassing:
1. de Pensioenovereenkomst; dit betreft de relatie tussen "De Kerk" en de predikant;
 2. het Pensioenreglement: de relatie tussen het Pensioenfonds en predikant;
 3. de Uitvoeringsovereenkomst; de relatie tussen "De Kerk" en het Pensioenfonds, onder meer aangaande de premievaststelling en inning.
- 3.4 Enkel de Uitvoeringsovereenkomst is leidend voor de bepaling van de benodigde premie en de verdeling tussen "werkgever" en "werknemer". In de Uitvoeringsovereenkomst is bepaald dat het Pensioenfonds jaarlijks de premie vaststelt die voor de financiering van het pensioen is benodigd. Tevens is vastgelegd dat de verdeling van de pensioenpremie over "werkgever" en "werknemer" wordt vastgesteld door het Georganiseerd Overleg predikanten. Hier is dus sprake van twee opeenvolgende stappen.
- 3.5 Bij stap één, zoals hiervoor aangegeven, is bepaald dat voor 2009 over het pensioengevend traktement ad € 60.618,- in totaal 26,2% aan pensioenpremie is benodigd. Dat komt in totaal uit op een bedrag van afgerond € 15.882,-. Onder 3.3 van de uitspraak van de Commissie van Beroep is opgenomen dat dit percentage door het Georganiseerd Overleg is vastgesteld. Gelet op de verwijzing van het Pensioenfonds naar artikel 3 van de Uitvoeringsovereenkomst zou dat het Pensioenfonds moeten zijn. Voor de beoordeling van de bestreden uitspraak van de Commissie van Beroep maakt dit overigens geen verschil.
- 3.6 Vervolgens is, zoals onder 3.3 van de uitspraak van de Commissie van Beroep is opgenomen, door het Georganiseerd Overleg de verdeling over "werkgever" en "werknemer" vastgesteld op 15,11%, respectievelijk 11,09%. In bedragen komt dat neer op € 9.159,- respectievelijk € 6.723,-. In totaal is dat het eerder genoemde bedrag ad € 15.882,-.
- 3.7 Hiermee staat, gerekend over een voltijds predikant de premie vast, in totaal en ook voor "werkgever" en "werknemer".
- Indien als berekeningsbasis niet voor het "pensioengevend traktement" maar voor "pensioengrondslag" zou zijn gekozen verandert dat niets aan ieders bijdrage. Vast staat immers wat voor de financiering benodigd wordt geacht! De berekening gebruikmakend van pensioengrondslag luidt als volgt:
- Pensioengevend traktement	€ 60.618
- Franchise	€ 20.319

Pensioengrondslag	€ 40.299
	=====
- Werkgeversdeel is vastgesteld op € 9.159. Uitgedrukt in een percentage van de pensioengrondslag komt dat uit op een premiedeel van 22,73%. Het werknemersdeel is vastgesteld op € 6.723. Dat is 16,68 van de pensioengrondslag.
- 3.8 Het generale college is dan ook van oordeel dat het premiepercentage overeenkomstig de Pensioenwet, het Pensioenreglement en de Uitvoeringsovereenkomst is vastgesteld. Het generale college zal op grond van het bovenstaande de uitspraak van de Commissie van Beroep van 22 maart 2010 bevestigen.

4. Beslissing

- 4.1 Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:
- verklaart het beroep van het college van kerkrentmeesters van de gereformeerde Kerk [...] ongegrond en bevestigt de uitspraak van de Commissie van Beroep van 22 maart 2010;
 - bepaalt dat de kosten voor de behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, voor rekening van de kerk komen.

Aldus gewezen op 10 januari 2011

door mw mr M.G.J. Parkins-de Vin, mw mr J. Vijlbrief-van der Schaft, mw mr K.M. Makkinga, mr J. van Baars, ds J.C. Fockens, ds J. Vroegindewij, dhr J.B.W. van Vark RA

08/10

Uitspraak op het beroepschrift van de heer [...] [appellant].

1. De procedure

- 1.1 Op 12 februari 2010 is bij het generale college binnengekomen een kopie van de brief van 22 augustus 2009 – met rappel verzonden aan de afdeling HRM van het Protestants Landelijk Dienstencentrum – van [appellant].
- 1.2 Bij brief van 3 maart 2010 heeft het generale college onder meer gevraagd of [appellant] met de brief van 22 augustus 2009 beoogt beroep in te stellen tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Gelderland van 10 juni 2009 en werd verzocht de reden aan te geven waarom zijn bezwaarschrift naar het in de kopie vermelde postbusnummer is gestuurd en waarom – voorzover de brief ook bedoeld is als beroep tegen genoemde uitspraak van het regionale college – de beroepstermijn is overschreden.
- 1.3 Op 16 maart 2010 heeft het generale college van [appellant] per e-mail een brief ontvangen, waarin hij zijn klachten nader uiteenzet.
- 1.4 Op 18 maart 2010 heeft het generale college van [appellant] een e-mail ontvangen, waarin hij onder andere aangeeft dat hij naar aanleiding van de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen van 9 maart 2010 een mogelijkheid ziet tot een vergelijk in de zaak te komen en verklaart dat hij gebruik heeft gemaakt van een verkeerd postbusnummer omdat dit vermeld stond in de beslissingen van het regionale college.
- 1.5 In de brief van 12 april 2010 bericht het generale college [appellant] dat het uit het e-mail van 18 maart opmaakt dat hij zijn beroepschrift tegen de uitspraak van het regionale college van 10 juni 2009 intrekt.
- 1.6 Per e-mail d.d. 19 april 2010 antwoordt [appellant] dat er geen aanleiding is het beroepschrift in te trekken.

2. Ontvankelijkheid van het beroep

- 2.1 Het generale college heeft de brief van 22 augustus 2009 aangemerkt als een beroepschrift in de zin van ordinantie 12-8.
- 2.2 Krachtens het bepaalde in ordinantie 12-8-2 dient een beroep schriftelijk en gemotiveerd te worden ingesteld binnen dertig dagen na de dag waarop de beslissing werd verzonden of na de dag waarop daarvan redelijkerwijze kennis kon worden genomen.
- 2.3 Aan de in die bepaling voorgeschreven termijn dient in verband met de rechtszekerheid strikt de hand te worden gehouden.
- 2.4 Weliswaar is de brief van 22 augustus 2009 naar een verkeerd postbusnummer gestuurd, maar ook met gebruikmaking van het juiste postbusnummer zou de beroepstermijn ruimschoots zijn overschreden. De uitspraak van het regionale college van 10 juni 2009 werd verzonden op 25 juni 2009. Derhalve is de beroepstermijn van dertig dagen ingegaan op 26 juni 2009.
- 2.5 Uit niets is gebleken dat een andere ingangsdatum van de beroepstermijn zou moeten worden gehanteerd.
- 2.6 [appellant] heeft geen argumenten aangevoerd die een rechtvaardigingsgrond opleveren voor de termijnoverschrijding.
- 2.7 Gezien het bovenstaande dient [appellant] niet-ontvankelijk te worden verklaard in zijn beroep.
- 2.8 Derhalve komt het generale college aan een inhoudelijke beoordeling van het beroep niet toe.

3. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen

- verklaart [appellant] wegens het overschrijden van de termijn niet-ontvankelijk in zijn beroep;
- bepaalt dat de kosten van de behandeling van deze zaak, voorzover het generale college betreffende, komen voor rekening van de kerk.

Aldus gewezen op 1 juli 2010

door mw mr M.G.J. Parkins-de Vin, mw mr J. Vijlbrief-van der Schaft, mr. G.H. Bunt, mw. mr. J.C.Nouw, ds. J.C. Fockens, ds. J. Vroegindewey en dhr. J.B.W. van Vark R.A.

08/10 H

Uitspraak op het verzoek om herziening van [...] [appellant] van de uitspraak van het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen van 1 juli 2010, nummer 08/10.

1. De procedure

- 1.1 Bij brief van 16 augustus 2010, ontvangen op 19 augustus 2010, heeft [appellant] met een beroep op ordinantie 13, artikel 12 (bedoeld wordt kennelijk ordinantie 12, artikel 11), het generale college verzocht terug te komen op de uitspraak van 1 juli 2010.
- 1.2 Bij deze uitspraak is [appellant] wegens het overschrijden van de termijn niet ontvankelijk verklaard in zijn beroep tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Gelderland (het RCBG) van 10 juni 2009.
- 1.3 In die uitspraak van het RCBG is het bij het RCBG door [appellant] per e-mail van 3 juni 2009 gedane verzoek en vervolgens op 6 juni 2009 ingediende bezwaarschrift tegen het besluit van het college van kerkrentmeesters van de Protestantse gemeente [...] (de PGA) d.d. 2 april 2009, hem toegezonden bij brief van 7 mei 2009, ongegrond verklaard. Laatstgenoemd besluit strekte ertoe om [appellant] geen nabetaling te doen van losse diensten.
- 1.4 Het generale college heeft kennis genomen van genoemde uitspraak van het RCBG en de daaraan ten grondslag liggende stukken.

2. De gronden van het verzoek om herziening

- 2.1 [Appellant] stelt dat er feiten en omstandigheden zijn, die het generale college kennelijk niet bekend waren en waar dus onvoldoende rekening mee is gehouden.
- 2.2 Volgens [appellant] is de datum van waaraf de 30-dagen termijn in acht genomen moet worden, 28 juli 2009. Hij verwijst daartoe naar bijlage I van zijn brief van 22 augustus 2009. De datum van 25 juni 2009 is volgens hem slechts indirect van belang.
- 2.3 [Appellant] stelt dat het gaat om de weigering van het RCBG in de e-mail d.d. 28 juli 2009 tot een gesprek over een revisieverzoek, gedateerd 30 juni 2009, en aldus ruimschoots binnen de termijn. Volgens [appellant] is dit verzoek om herziening genegeerd, dus niet in behandeling genomen in strijd met ordinantie 12, artikel 12.
- 2.4 [Appellant] betreurt het dat het RCBG, noch de PGA, hebben ingehaakt op zijn suggestie van een vergelijk. Zoals hij het ook betreurt wanneer het college niet toekomt aan een inhoudelijke behandeling.
- 2.5 In de uitspraak, waarvan de herziening wordt verzocht, wordt onder 2.5 overwogen dat [appellant] geen argumenten heeft aangevoerd die een rechtvaardigingsgrond opleveren voor termijnoverschrijding. Als het hem was gevraagd, had hij kunnen aanvoeren, dat zowel zijn vrouw als hijzelf in juli ernstig ziek waren. Dit beperkte zijn mogelijkheden, ook al omdat zijn zuster in die maand overleed en zijn vrouw en hij de uitvaart moesten regelen.

3. Beoordeling

- 3.1 Ingevolge ordinantie 12, artikel 11, lid 1 is het generale college bevoegd tot herziening van een zaak over te gaan, indien het inzake een uitspraak, waartegen geen beroep (meer) mogelijk is, feiten en omstandigheden ontmoet waarmee geen of onvoldoende rekening is gehouden en welke, indien deze in aanmerking waren genomen, naar de mening van het generale college tot een andere uitspraak aanleiding zouden hebben gegeven.
- 3.2 De uitgangspunten voor de beoordeling, die uiteindelijk ten grondslag hebben gelegen aan de uitspraak van het generale college d.d. 1 juli 2001 staan in die uitspraak vermeld in paragraaf 1, met name onder 1.2 en 1.3.
- 3.3 In het 'bezwaarschrift' van 22 augustus 2009, met als onderwerp 'klacht brief 16/3 o.a.', stelt [appellant] een aantal zaken aan de orde. Hij maakt bezwaar tegen de weigering van het RCBG, vervat in de e-mail van 28 juli 2009, om te komen tot een gesprek en toelichting van een schrijven van het RCBG van 16 maart 2009 aan de PGA, waarvan hij geen kopie ontving en dat ten grondslag is gelegd aan de uitspraak van het RCBG van 10 juni 2009. Daarnaast maakt hij bezwaar tegen de inhoud van die brief, die geen uitspraak inzake een bezwaar of geschil bevat, maar naar [appellant] stelt, een eigen initiatief is van het RCBG. Hij wijst er daarbij voorts op dat hij voldoet aan de regeling voor kerkmusicus en kondigt een eis tot schadevergoeding aan.
- 3.4 Omdat een weigering tot het aangaan van een gesprek en toelichting over een gedane uitspraak niet valt aan te merken als een besluit als bedoeld in ordinantie 12, artikel 3, lid 1, waartegen bezwaar kan worden aangetekend, terwijl het duidelijk was dat een bezwaar tegen

- de brief van 16 maart 2009 niet in behandeling zou kunnen worden genomen wegens aanzienlijke termijnoverschrijding, heeft het generale college bij brief van 3 maart 2010 aan [appellant] verzocht om mede te delen of hij met het bezwaarschrift van 22 augustus 2009 heeft beoogd beroep in te stellen tegen de uitspraak van het RCBG van 10 juni 2009.
- 3.5 Uit het antwoord van [appellant] in zijn e-mail van 16 maart 2010, heeft het generale college afgeleid dat zijn bezwaar zich inderdaad richtte tegen genoemde uitspraak van het RCBG d.d. 10 juni 2009 omdat hij met name ingaat op de brief van 16 maart 2009, welke brief door het RCBG in de uitspraak van 10 juni 2009 wordt aangehaald.
- 3.6 In zijn herzieningsverzoek verwijst [appellant] naar de e-mail van 28 juli 2009, stellende dat zijn bezwaar daartegen binnen de kerkordelijke termijn is ingediend. Zo het generale college het bezwaarschrift van 22 augustus 2009 (ook) had moeten opvatten als een bezwaar tegen de inhoud van die e-mail, hetgeen bepaald niet duidelijk door [appellant] is gesteld, dan baat dit hem niet, aangezien, zoals onder 3.4 is aangegeven een dergelijke weigering niet valt aan te merken als een besluit waartegen bezwaar kan worden aangetekend. Evenmin valt het aan te merken als een handeling of een verzuim als bedoeld in ordinantie 12, artikel 3, lid 3. Overigens betreft dit geen nieuw feit of een nieuwe omstandigheid waarmee het generale college bij het nemen van de beslissing van 1 juli 2010 geen rekening heeft gehouden, zoals uit het onder 3.4 overwogene volgt. Dat betekent dat het bezwaarschrift ook in dat geval niet ontvankelijk zou zijn, zij het op een andere grond.
- 3.7 De redenen die [appellant] thans aanvoert ter rechtvaardiging van de termijnoverschrijding, hoe verdrietig voor hem en zijn vrouw ook, kunnen evenmin tot een ander oordeel leiden. [appellant] had immers een formeel, nog niet gemotiveerd bezwaar tegen de uitspraak van 10 juni 2009 kunnen aantekenen. Hij is daarop destijds ook vanwege het RCBG geweest.
- 3.8 Een en ander betekent dat het generale college op geen enkele wijze toe kan komen aan een inhoudelijke beoordeling van de brief van 16 maart 2009, hetgeen [appellant] kennelijk met zijn herzieningsverzoek beoogt. Het verzoek om herziening van de uitspraak van 1 juli 2010 van het generale college moet mitsdien worden afgewezen.

4. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen

- wijst het verzoek van [appellant] tot herziening van de uitspraak van het generale college onder nummer 08/10 van 1 juli 2010 af;
- bepaalt dat de kosten voor de behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, voor rekening van de kerk komen.

Aldus gewezen op 10 maart 2011

door mw mr M.G.J. Parkins-de Vin, mw mr J. Vijlbrief-van der Schaft, mw mr J.C. Nouwt, mr J. van Baars, ds J. Vroegindeweyj, ds W. Nawijn, dhr J.B.W. van Vark RA.

09/10

Uitspraak op het beroep van ds [...]1. De procedure

1.4 Bij brief van 22 april 2010, bij het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen (hierna te noemen: "het generale college") ingekomen op 23 april 2010, is ds (hierna te noemen: "de predikant") in beroep gekomen tegen de uitspraak van de Commissie van Beroep van de Stichting Pensioenfonds voor de predikanten in de Protestantse Kerk in Nederland (hierna te noemen: "de Commissie van Beroep") van 19 maart 2010, nummer CVB 10.025.

In deze uitspraak heeft de Commissie van Beroep het bezwaarschrift van 4 december 2009 van de predikant tegen de namens het bestuur van de Stichting Pensioenfonds Predikanten bij brieven van 7 juli en 3 september 2009 gehandhaafde beslissing om niet over te gaan tot herziening van de door de predikant verschuldigde pensioenpremies, ongegrond verklaard.

1.5 Bij brief van 11 juni 2010 heeft de Stichting Pensioenfonds voor de Predikanten (hierna te noemen: "het Pensioenfonds") middels haar directeur op het beroep gereageerd.

1.6 De predikant heeft niet verzocht om te worden gehoord. Het generale college acht zich op basis van de stukken voldoende voorgelicht en heeft geen aanleiding gevonden voor een mondelinge behandeling van het beroepschrift.

2. De uitspraak van de Commissie van Beroep en de aangevoerde beroepsgronden

2.1 De predikant heeft ingevolge de losmaking van de Gereformeerde Kerk te [...] met ingang van 1 november 2003 een wachtgelduitkering ontvangen op grond van artikel 18 van de Kerkorde van de Gereformeerde Kerken in Nederland (hierna te noemen: "GKN") en Uitvoeringsbepaling 16.5 (Uitkeringsregeling predikanten, hierna te noemen: "Ubp 16.5").

2.2 De predikant heeft in de jaren 2006, 2007 en 2008 inkomsten uit werkzaamheden ontvangen die met het wachtgeld dienden te worden verrekend. Deze inkomsten bedroegen na aftrek van verwervingskosten en van het niet verrekenbare deel (te weten: het verschil tussen het wachtgeld en het voor de predikant geldende predikantstraktement):

- in 2006 € 9.134
- in 2007 € 33.552
- in 2008 € 38.008

Het gevolg van de verrekening was dat het wachtgeld van de predikant in 2006 deels, in 2007 nagenoeg geheel en in 2008 geheel met de inkomsten moest worden verrekend.

2.3 Op het wachtgeld, waarop de predikant in de jaren 2006, 2007 en 2008 vóór verrekening aanspraak had, is het predikantendeel van de pensioenpremie ingehouden.

2.4 De predikant heeft hiertegen bezwaar gemaakt. Zij stelt zich op het standpunt dat zij geen pensioenpremie is verschuldigd over het wachtgeld dat in de jaren 2006, 2007 en 2008 is verrekend met haar inkomsten uit werkzaamheden en dat de door haar over de betrokken jaren verschuldigde pensioenpremie behoort te worden herzien en de door haar ten onrechte betaalde pensioenpremie moet worden gerestitueerd. Pensioenopbouw over niet genoten wachtgeld is naar maatschappelijke opvattingen volgens haar niet logisch en fiscaal onzuiver. Bovendien is als gevolg van verrekening sprake van een dubbele pensioenopbouw over de facto hetzelfde loon, hetgeen fiscaal niet toelaatbaar is, aldus de predikant.

2.5 Voor de beoordeling van het bezwaar heeft de Commissie van Beroep de artikelen B9 Ubp 16.5 in verbinding met de artikelen C11 en 12 Ubp 16.5 tot uitgangspunt genomen en de bezwaren ongegrond geoordeeld.

2.6 In haar uitspraak heeft de Commissie van Beroep bepaald dat het bestaan van de verplichting tot betaling van pensioenpremie niet samenhangt met wat daadwerkelijk aan wachtgeld, al of niet (geheel) door verrekening met inkomsten uit werkzaamheden, is uitgekeerd, maar met het recht op wachtgeld dat de predikant volgens de wachtgeldregeling had. De pensioenopbouw en de berekening van de pensioenpremie is gekoppeld aan de berekening van de periode waarvoor recht op wachtgeld bestaat, de uitkeringstijd als bedoeld in de artikelen C11 en 12 Ubp 16.5. Deze uitkeringstijd is volgens artikel B3 Ubp niet afhankelijk van het verwerven van inkomsten uit werkzaamheden die vatbaar zijn voor verrekening met het wachtgeld.

2.7 De Commissie van Beroep heeft voorts verwezen naar de bestaande (in het verleden gevoerde) praktijk, op grond waarvan bij de vaststelling van de pensioenpremie bij wachtgeld, eveneens geen rekening werd gehouden met verrekening van inkomsten uit werkzaamheden.

- Volgens de Commissie van Beroep is deze bestaande praktijk niet door de predikant bestreden.
- 2.8 De Commissie van Beroep ziet in hetgeen door de predikant naar voren is gebracht, geen reden om te oordelen dat toepassing van de onderhavige regeling jegens haar vanuit een oogpunt van redelijkheid en billijkheid tot onaanvaardbare gevolgen leidt. Door de toegepaste verrekening heeft zij weliswaar minder wachtgeld ontvangen, maar de grondslag van het pensioen is niet aangetast. Door het betalen van de pensioenpremie is haar pensioen in gelijke mate opgebouwd als zonder verrekening het geval zou zijn geweest.
- 2.9 De Commissie van Beroep overweegt voorts dat hetgeen de predikant heeft aangevoerd met betrekking tot de fiscale gevolgen van een eventuele dubbele pensioenopbouw te algemeen van aard is en dat niet is gebleken dat de regeling van Ubp 16.5 door de belastingdienst in strijd is geoordeeld met de fiscale wetgeving, terwijl de predikant evenmin heeft gesteld dat de belastingdienst ten opzichte van haar heeft doen blijken van bezwaren tegen aftrek van pensioenpremies in de betrokken belastingjaren.
De Commissie van Beroep gaat daarom voorbij aan de door de predikant naar voren gebrachte fiscale argumenten.
- 2.10 Tenslotte overweegt de Commissie van Beroep dat zij zonder een daarop toegesneden regeling de bestaande bepalingen niet kan toepassen op een wijze als de predikant voorstelt. In het door de predikant voorgestane stelsel zou de uiteindelijke bepaling van de pensioengrondslag en de daarop afgestemde hoogte van de premie afhankelijk zijn van de vaststelling van de hoogte van het te verrekenen bedrag door de instantie die de verrekening uitvoert, bijvoorbeeld in verband met opgevoerde verwervingskosten, een discussie waar het Pensioenfonds buiten staat.
Dergelijke praktische problemen brengen naar het oordeel van de Commissie van Beroep mee dat het standpunt van de predikant niet anders dan door wijziging van de bestaande regeling erkenning zou kunnen vinden.
- 2.11 Het beroep van de predikant richt zich tegen de onder 2.5 tot en met 2.10 samengevatte overwegingen van de Commissie van Beroep. In de context van de regeling blijft het, aldus de predikant onbegrijpelijk dat de uitkering wordt teruggebracht, zonder dat dat invloed heeft op de opbouw van de emeritaatsvoorziening.
Immers de gemeente, respectievelijk de meerdere vergadering werd (ten dele) niet meer aangesproken op haar verantwoordelijkheid voor de voorziening in het onderhoud, terwijl ook door de nieuwe werkgever in pensioenopbouw werd voorzien.
Daarmee diende met terugwerkende kracht de regeling inclusief de emeritaatsvoorziening (deels) te vervallen, aldus de predikant.
3. Beoordeling
- 3.1 Het generale college overweegt ten aanzien van het ingestelde beroep het volgende.
- 3.2 Het generale college bevestigt het uitgangspunt van de Commissie van Beroep dat niet de wachtgeldregeling van de PKN van toepassing is, maar de Uitvoeringsregeling predikanten (Ubp 16.5 kerkorde GKN). Als gevolg daarvan komt het generale college niet toe aan een beoordeling van de wachtgeldregeling van de PKN, in het bijzonder het door de predikant genoemde artikel 3-2 tweede volzin van de generale regeling.
- 3.3 Dat de predikant zich "overvallen" heeft gevoeld door de mededeling van het Pensioenfonds ter zitting van de Commissie van Beroep dat de Uitvoeringsregeling, voor zover in casu van toepassing, sinds 2000 steeds is toegepast, kan, hoe begrijpelijk deze opmerking ook is, er niet toe leiden deze bestaande regeling om die reden niet toe te passen. De predikant, althans haar raadvrouw, had bovendien ook zelf kennis kunnen nemen van de bestaande regeling.
- 3.4 Met betrekking tot de vraag van de predikant hoeveel keer het in de praktijk sinds 2000 is voorgekomen dat iemand na verrekening van inkomsten uit werkzaamheden de uitkering (nagenoeg) geheel terug moest betalen, terwijl er pensioen werd opgebouwd ter zake van de verrekende inkomsten, overweegt het generale college dat het niet van belang is hoeveel malen in vergelijkbare situaties de regeling is toegepast, om van een bestaande praktijk te spreken. Dit zou slechts anders zijn indien in de betreffende periode de regeling ook niet zou zijn toegepast. Doch daarvan is het generale college niet gebleken.
- 3.5 De predikant voert voorts aan de opvatting van de Commissie van Beroep onbegrijpelijk te vinden dat de grondslag van het pensioen niet is aangetast, terwijl er geen wachtgeld meer aan haar werd uitgekeerd. De fiscale aspecten zijn, aldus de predikant aangevoerd om een beeld te geven hoe maatschappelijk tegen de pensioenproblematiek wordt aangekeken. De regeling van artikel 16.5 heeft de predikant niet voorgelegd aan de belastingdienst.

- 3.6 Het generale college ziet in hetgeen door de predikant ten aanzien hiervan is aangevoerd onvoldoende aanleiding om af te wijken van het standpunt van het Pensioenfonds en de Commissie van Beroep dat “de pensioenopbouw aan het recht op wachtgeld” is verbonden, onafhankelijk van de verrekening van het wachtgeld met de inkomsten uit werkzaamheden. De verrekening heeft geen invloed op de pensioenopbouw en premiebetaling. De wachtgeld-uitkerende instantie is inhoudingsplichtig voor loonheffing en premies en keert dan netto uit aan de uitkeringsgerechtigde. Indien andere inkomsten worden verrekend, komt de uitkeringsgerechtigde in beginsel dus niets tekort. Dat (neven)inkomsten met wachtgeld worden verrekend doet de bij die (neven) inkomsten opgebouwde pensioenrechten niet teniet. Dat daarnaast in de hoofdbetrekking (waaruit wachtgeld wordt genoten) ook pensioenrechten worden opgebouwd valt onder de regeling van die hoofdbetrekking. Als gevolg daarvan wordt in die hoofdbetrekking het werknemersdeel van de pensioenpremie ingehouden.
- 3.7 Het generale college ziet ook geen aanknopingspunten voor een oordeel dat de pensioenopbouw niet uit meer dan een betrekking zou mogen worden opgebouwd. Ook bieden de in deze procedure overgelegde documenten geen aanleiding om vast te stellen dat nu gezamenlijk pensioenrechten tot een onaanvaardbare hoogte zouden zijn opgebouwd, onverminderd dat deze voor de wachtgeldperiode reeds tot 50% daarvan zijn teruggebracht.
- 3.8 Het generale college zal op grond van het bovenstaande de uitspraak van de Commissie van Beroep van 19 maart 2010 bevestigen. Dat de door de predikant voorgestelde regeling volgens de Commissie van Beroep ook nog uitvoeringsproblemen geeft, hetgeen de predikant heeft bestreden, behoeft daarom geen bespreking meer.
4. Beslissing
- 4.1 Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:
- verklaart het beroep van de predikant ongegrond en bevestigt de uitspraak van de Commissie van Beroep van 19 maart 2010;
 - bepaalt dat de kosten voor de behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, voor rekening van de kerk komen.

Aldus gewezen op 10 januari 2011

door mw mr M.G.J. Parkins-de Vin, mw mr J. Vijlbrief-van der Schaft, mw mr K.M. Makkinga, mr J. van Baars, ds J.C. Fockens, ds J. Vroegindeweyj, dhr J.B.W. van Vark RA

12/10

Uitspraak op het beroep van de heer [S], de heer en mevrouw [A], de heer en mevrouw [B] en vele vrienden van de [...]kerk tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Overijssel en Flevoland van 12 mei 2010, nr. RCBG 15/10

1. De procedure

1.1 Bij brief van 29 mei 2010, bij het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen (hierna te noemen: "het generale college") ingekomen op 10 juni 2010, zijn de heer [S], de heer en mevrouw [A], de heer en mevrouw [B] en vele vrienden van de [...]kerk (hierna te noemen: "de Vrienden van de [...]kerk"), in beroep gekomen tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Overijssel en Flevoland (hierna te noemen: "het RCBG") van 12 mei 2010, verzonden 21 mei 2010. In deze uitspraak zijn de Vrienden van de [...]kerk niet ontvankelijk verklaard in hun bezwaarschrift van 7 december 2009 tegen het in de Notitie Financieel Beleid van de Protestantse Gemeente [...] opgenomen onderdeel inzake de [...]kerk te [wijk]. Deze Notitie is in november 2009 unaniem door de algemene kerkenraad van de protestantse gemeente [...] (hierna: "de kerkenraad") vastgesteld.

1.2 Bij brief van 28 juni 2010 heeft de kerkenraad op het beroep gereageerd.

1.3 De Vrienden van de [...]kerk en de kerkenraad hebben niet verzocht om te worden gehoord. Het generale college acht zich op basis van de stukken voldoende voorgelicht en heeft geen aanleiding gevonden voor een mondelinge behandeling van het beroepschrift.

2. De uitspraak van het RCBG en het beroep

2.1 Het RCBG heeft in zijn onder 1.1 vermelde uitspraak het bezwaarschrift van de Vrienden van de [...]kerk van 7 december 2009 niet-ontvankelijk verklaard omdat zij het bezwaar hebben ingediend als "Commissie Vrienden van de [...]kerk" en deze Commissie niet is aan te merken als een van degenen die op grond van ordinantie 12-3-1 bezwaar kunnen indienen. Het RCBG is tot dit oordeel gekomen op basis van de ondertekening van het bezwaarschrift en de presentatie van de woordvoerders als leden van genoemde Commissie, tijdens de mondelinge behandeling van het bezwaar-schrift door het RCBG.

2.2 Uit de uitspraak van het RCBG blijkt dat de leden van de [...]kerkgemeente die op persoonlijke titel bezwaar hebben gemaakt en zijn ingeschreven in het register van de [...]kerk in die hoedanigheid wel bevoegd zijn verklaard om een bezwaar in te dienen. Het RCBG heeft hen niettemin niet ontvankelijk verklaard in hun bezwaarschrift omdat uit het Financieel beleidsplan van de kerkenraad van 9 november 2009 duidelijk blijkt dat er op dat moment nog slechts sprake was van een voorgenomen besluit inzake mogelijke verkoop van de [...]kerk. Ter motivering hiervan heeft het RCBG verwezen naar hoofdstuk 4 van het Financieel Beleidsplan, waarin wordt gesproken over "voorgenomen besluiten" onder meer voor zover het betreft de verkoop van de [...]kerk, en naar ordinantie 4-8-7, waar -voor zover hier van belang- wordt bepaald dat de kerkenraad geen besluiten neemt ter zake van verkopen van een kerkgebouw zonder de leden van de gemeente daarin te kennen en daarover te horen. Dit kennen en horen heeft nog niet plaatsgevonden.

2.3 De Vrienden van de [...]kerk voeren in hun beroepschrift aan dat zij hun bezwaarschrift allereerst als gemeenteleden hebben gepresenteerd. Gezien het informele karakter van de groep Vrienden van de [...]kerk en hun persoonlijke betrokkenheid als leden van de [...]gemeente maken zij ook persoonlijk bezwaar tegen het niet ontvankelijk verklaren van hen als bezwaarders.

2.4 Er vanuit gaande, dat zij door het generale college wel ontvankelijk worden verklaard in hun bezwaarschrift, voeren zij voorts aan dat de kerkenraad op 12 oktober 2009 weliswaar voorgenomen besluiten heeft genomen, maar dat de inhoud hiervan verstrekkend is, nu in de besluiten is aangegeven dat er de komende jaren vier gebouwen kunnen worden afgestoten, waaronder de [...]kerk. Dit besluit van de kerkenraad tot het nemen van de voorgenomen besluiten heeft, aldus de Vrienden van de [...]kerk, wel degelijk allerlei gevolgen gehad en zal ook nog gevolgen krijgen. In dit verband hebben zij verwezen naar de grote emotionele last onder de leden van de [...]gemeente, de beschadiging van de goede naam van de kerk binnen de plaatselijke gemeenschap van de dorpsgemeenschap van [wijk], de negatieve uitstraling binnen de gemeente [...], de negatieve aandacht in de pers, de handtekeningenlijst

van 400 gemeenteleden in [wijk] tot behoud van de [...]kerk, alsmede de lagere inkomsten uit de Kerkbalans als gevolg van alles wat speelt rond de [...]kerk.

3. Beoordeling

3.1 Het generale college verklaart het beroep van de Vrienden van de [...]kerk ongegrond.

Evenals het RCBG is het generale college van oordeel dat de Vrienden van de [...]kerk expliciet hun bezwaarschrift als “de Commissie Vrienden van de [...]kerk” bij het RCBG hebben ingediend en hebben ondertekend.

Dat zij daarnaast ook persoonlijk in hun belang kunnen zijn getroffen en mede in persoon beroep hebben ingesteld tegen het bestreden besluit van het RCBG, laat onverlet dat zij in eerste aanleg hun bezwaarschrift niet in persoon hebben ingediend en ondertekend. Het RCBG heeft hen op grond van ordinantie 12-3-1 daarom terecht niet in hun bezwaren ontvangen.

3.2 Ten overvloede merkt het generale college op dat ook indien de Vrienden van de [...]kerk wel in hun bezwaren zouden kunnen worden ontvangen, zij niettemin niet ontvankelijk moeten worden verklaard. Uit de overgelegde stukken uit het regionale dossier, alsmede uit de door de kerkenraad bij het verweerschrift overgelegde samen-vatting betreffende de besprekingen over de voorgenomen besluiten van de kerkenraad van november 2009 blijkt evident dat sprake is van “voorgenomen” besluiten, ook voor zover het betreft de sluiting van de [...]kerk. Tegen een besluit dat nog niet definitief is, kan geen bezwaar worden ingediend. Anders dan de Vrienden van de [...]kerk stellen, kunnen de door hen onder 2.4 genoemde gevolgen van de voorgenomen besluiten evenmin meebrengen dat sprake is van een voor bezwaar vatbaar besluit, nu evident sprake is van voorgenomen besluiten. Het bezwaarschrift is derhalve prematuur ingediend.

4. Beslissing

4.1 Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:

- verklaart het beroep van de Vrienden van de [...]kerk ongegrond en bevestigt de uitspraak van het RCBG van 12 mei 2010;
- bepaalt dat de kosten voor de behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, voor rekening van de kerk komen.

Aldus gewezen op 21 oktober 2010

door mw mr M.G.J. Parkins-de Vin, mw mr J. Vijlbrief-van der Schaft, mw mr K.M. Makkinga, mr J. van Baars, ds J. Vroegindeweyj, ds J.C. Fockens, J.B.W. van Vark RA.

12/10 H

Uitspraak op het verzoek om herziening van de heer [S], de heer en mevrouw [A], de heer en mevrouw [B] van de uitspraak van het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen van 21 oktober 2010, nummer 12/10

1. De procedure

- 1.1 Bij brief van 23 november 2010 hebben de heer [S], de heer en mevrouw [A] en de heer en mevrouw [B] (hierna te noemen: "verzoekers"), leden van de [...]kerkgemeente, bij het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen (hierna te noemen: "het generale college"), ingekomen op 24 november 2010, een verzoek ingediend tot herziening van de uitspraak van het generale college van 21 oktober 2010, nummer 12/10.
- 1.2 In deze uitspraak is het beroep van de Vrienden van de [...]kerk tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Overijssel en Flevoland (hierna te noemen: "het RCBG") van 12 mei 2010, nummer RCBG 15/10, met bevestiging van deze uitspraak, ongegrond verklaard. In de uitspraak van 12 mei 2010 van het RCBG zijn de Vrienden van de [...]kerk in hun bezwaarschrift van 7 december 2009 tegen het in de Notitie Financieel Beleid van de Protestantse Gemeente [...] opgenomen onderdeel inzake de [...]kerk te [wijk], welke Notitie in november 2009 unaniem door de algemene kerkenraad van de Protestantse gemeente te [...] (hierna: "de kerkenraad") is vastgesteld, niet-ontvankelijk verklaard.
- 1.3 Bij brief van 9 december 2010 heeft de kerkenraad op het verzoek gereageerd.
- 1.4 Het generale college acht zich op basis van de stukken voldoende voorgelicht en heeft geen aanleiding gevonden voor een mondelinge behandeling van het verzoekschrift.

2. Beoordeling

- 2.1 Het RCBG heeft in zijn onder 1.2 vermelde uitspraak het bezwaarschrift van de Commissie Vrienden van de [...]kerk van 7 december 2009 niet-ontvankelijk verklaard omdat zij hun bezwaar hebben ingediend als "Commissie Vrienden van de [...]kerk" en deze Commissie niet is aan te merken als een van degenen die op grond van ordinantie 12-3-1 bezwaar kunnen indienen. Het RCBG is tot dit oordeel gekomen op basis van de ondertekening van het bezwaarschrift en de presentatie van de woordvoerders als leden van genoemde Commissie, tijdens de mondelinge behandeling van het bezwaarschrift door het RCBG.
- 2.2 Het RCBG heeft in deze uitspraak overwogen dat de leden van de [...]kerkgemeente die op persoonlijke titel bezwaar hebben gemaakt en zijn ingeschreven in het register van de [...]kerk te [...] in die hoedanigheid wel bevoegd waren om een bezwaar in te dienen. Het RCBG heeft hen niettemin niet-ontvankelijk verklaard in hun bezwaarschrift omdat uit het Financieel beleidsplan van de kerkenraad van 9 november 2009 duidelijk blijkt dat er op dat moment nog slechts sprake was van een voorgenomen besluit inzake mogelijke verkoop van de [...]kerk. Ter toelichting hierop heeft het RCBG verwezen naar hoofdstuk 4 van het Financieel Beleidsplan, waarin wordt gesproken over "voorgenomen besluiten" onder meer voor zover het betreft de verkoop van de [...]kerk, en naar ordinantie 4-8-7, waar - voor zover hier van belang - wordt bepaald dat de kerkenraad geen besluiten neemt ter zake van verkopen van een kerkgebouw zonder de leden van de gemeente daarin te kennen en daarover te horen.
- 2.3 De Commissie Vrienden van de [...]kerk hebben in hun beroepschrift aangevoerd dat zij hun bezwaarschrift allereerst als gemeenteleden hebben gepresenteerd. Gezien het informele karakter van de groep Vrienden van de [...]kerk en hun persoonlijke betrokkenheid als leden van de [...]kerkgemeente hebben zij in beroep aangegeven ook persoonlijk bezwaar te maken tegen het niet-ontvankelijk verklaren van hen als bezwaarders.
- 2.4 Het generale college heeft in zijn uitspraak, waarvan verzoekers herziening hebben verzocht, overwogen dat de Vrienden van de [...]kerk expliciet hun bezwaarschrift als "de Commissie Vrienden van de [...]kerk" bij het RCBG hebben ingediend en hebben ondertekend. Dat zij daarnaast ook persoonlijk in hun belang kunnen zijn getroffen en mede in persoon beroep hebben ingesteld tegen het bestreden besluit van het RCBG, laat onverlet dat zij in eerste aanleg hun bezwaarschrift niet in persoon hebben ingediend en ondertekend. Om die reden heeft het generale college overwogen dat het RCBG hen op grond van ordinantie 12-3-1 daarom terecht niet in hun bezwaren heeft ontvangen en heeft het generale college het beroep van de Commissie Vrienden van de [...]kerk ongegrond verklaard.
- 2.5 Ingevolge ordinantie 12-11-1 is het generale college bevoegd tot herziening van een zaak over te gaan, indien het inzake een uitspraak, waartegen geen beroep meer mogelijk is, feiten

- en omstandigheden ontmoet waarmee geen of onvoldoende rekening is gehouden en welke, indien deze in aanmerking waren genomen, naar de mening van het generale college tot een andere uitspraak aanleiding zouden hebben gegeven.
- 2.6 Herziening kan slechts worden gevraagd door partijen in de procedure die tot de bestreden uitspraak heeft geleid. Belanghebbenden die geen partij waren, kunnen dus niet om herziening van een uitspraak vragen.
- 2.7 In de onderhavige zaak betreft het verzoekschrift herziening van een uitspraak van het generale college, inhoudende ongegrondverklaring van een beroep tegen een uitspraak van het RCBG, inhoudende niet-ontvankelijkverklaring van bezwaarden in hun beroep, waarbij de Commissie Vrienden van de [...]kerk en de kerkenraad partij waren.
- 2.8 Onderzocht kan derhalve slechts worden of er feiten en omstandigheden zijn die tot een andere uitspraak hadden kunnen leiden met betrekking tot de bevestiging van de niet-ontvankelijk verklaring van verzoekers in de uitspraak van het generale college. Daarbij gaat het om feiten en omstandigheden die voor de datum van de uitspraak van het generale college niet bij verzoekers bekend waren en dat objectief ook niet konden zijn en door het generale college buiten beschouwing zijn gelaten en feiten en omstandigheden die als zij bij het generale college bekend waren geweest tot een andere uitspraak hadden kunnen leiden.
- 2.9 Met betrekking tot de niet-ontvankelijkheid voeren verzoekers aan dat zij:
- leden zijn van de [...]kerkgemeente en als zodanig belanghebbenden,
 - dat bij de behandeling van hun bezwaarschrift door het RCBG de term Vrienden van de [...]kerk wel een rol speelde maar geen principiële punt betrof,
 - de Commissie Vrienden van de [...]kerk een werkgroep betreft zonder enige formele status, met als enige doel het behoud van de [...]kerk,
 - het in de geest van de kerkelijke ordinanties zou zijn geweest als verzoekers van de zijde van de RCBG waren benaderd om hun bezwaarschrift voor zover nodig tijdig en stipt op dit punt aan te vullen.
- 2.10 Hoewel de kerkenraad in zijn verweerschrift heeft aangegeven geen bezwaar te hebben tegen ontvankelijkverklaring van verzoekers in hun bezwaren en de kerkenraad heeft erkend dat verzoekers allen lid zijn van de [...]kerkgemeente, alsmede dat de kerkenraad in die hoedanigheid kennis neemt van de bezwaren van verzoekers en niet zozeer omdat zij lid zijn van de Commissie Vrienden van de [...]kerk”, is het generale college van oordeel dat de sub 2.9 genoemde feiten en omstandigheden geen ander licht werpen op de hiervoor onder 2.1 genoemde feiten en omstandigheden en niet tot een ander oordeel leiden dan dat verzoekers niet in persoon, maar als Commissie Vrienden van de [...]kerk hun bezwaarschrift bij het RCBG hebben ingediend. Dat verzoekers als zij in persoon een bezwaarschrift hadden ingediend, als lidmaten van de [...]kerkgemeente wel ontvankelijk zouden zijn geweest in hun bezwaarschrift, alsmede de kerkenraad verzoekers voor het vervolg als persoonlijk bezwaarden aanmerkt, brengt in dit oordeel geen verandering en is in de onderhavige zaak niet van belang.
- 2.11 Het generale college komt daardoor niet toe aan de beoordeling van de overige bezwaren van verzoekers en het verzoek van de kerkenraad om een oordeel te geven over de zorgvuldigheid van de tot op heden gevolgde procedure, welke moet leiden tot het nemen van een beslissing tot kerksluiting e.a. binnen de kerkelijke gemeente te [...].
- 2.12 Met betrekking tot de als uitgangspunt voor de financiële onderbouwing van de voorgenomen besluiten aanvaarde ‘Notitie Financieel Beleid van de protestantse gemeente [...]’ merkt het generale college ten overvloede nog op dat deze Notitie niet gericht is op enig rechtsgevolg met betrekking tot kerksluiting en niet kan worden aangemerkt als een ter zake voor bezwaar en beroep vatbaar besluit. Dit laat onverlet dat in een bezwarenprocedure tegen een wel voor bezwaar en beroep vatbaar en eventueel toekomstig verkoopbesluit, de feitelijke en juridische rechtsgeldigheid van deze Notitie, met toetsing aan de ordinanties en kerkorde, wel in de beoordeling van eventuele bezwaren zal kunnen worden betrokken.
- 2.12 Gezien het bovenstaande is er geen sprake van feiten en omstandigheden waarmee geen of onvoldoende rekening is gehouden en welke, indien deze in aanmerking waren genomen, tot een andere uitspraak aanleiding zouden hebben gegeven. Het verzoek van verzoekers wordt derhalve afgewezen.
3. Beslissing
- 3.1 Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:
- wijst het verzoek van verzoekers tot herziening van de uitspraak van het generale college van 21 oktober 2010 af;

- bepaalt dat de kosten voor de behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, voor rekening van de kerk komen.

Aldus gewezen op 10 maart 2011

door mw mr M.G.J. Parkins-de Vin, mw mr J. Vijlbrief-van der Schaft, mr G.H. Bunt, mw mr J.C. Nouwt, ds J. Vroegindewey, ds J.C. Fockens.

13/10

Uitspraak op het beroep van dr X.

1. De procedure
 - 1.1 Bij brief van 21 juni 2010, ingekomen bij het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen (hierna: het generale college) op 25 juni 2010, heeft dr X. (hierna: bezwaarde) beroep op nader aan te voeren gronden ingesteld tegen de uitspraak van het generale college voor de ambtsontheffing (hierna: het GCA) van 26 mei 2010, nr. 2009/01A, verzonden op 27 mei 2010, betreffende de mogelijke toepassing van ordinantie 3-21 op bezwaarde.
 - 1.2 Bij brief van 13 september 2010, met bijlagen, van zijn raadvrouw heeft bezwaarde de gronden van het beroep ingezonden.
 - 1.3 Bij brief van 19 november 2010 heeft bezwaarde de gronden van beroep nader toegelicht met het betoog dat tengevolge van de uitspraak van het GCA van 26 mei 2010 de bij de eerdere uitspraak van het GCA van 27 augustus 2009 bepaalde losmaking van bezwaarde als predikant van de Protestantse gemeente te [...] nog niet van kracht is.
 - 1.4 Bij brief van 18 januari 2011 heeft het GCA, naar aanleiding van een verzoek van het generale college, een overzicht toegezonden van de tot het dossier van het GCA behorende stukken.
 - 1.5 Naar aanleiding van de in 1.3 vermelde brief heeft het generale college de Protestantse gemeente te [...] aangemerkt als belanghebbende en de kerkenraad van deze gemeente (hierna: de kerkenraad) in de gelegenheid gesteld om het standpunt van de gemeente met betrekking tot de in 1.3 bedoelde losmaking kenbaar te maken en nader toe te lichten.
 - 1.6 Bij brief van 18 februari 2011 heeft de kerkenraad zijn reactie ingezonden.
 - 1.7 Bij brieven van 3 februari en 7 maart 2011 heeft het GCA desgevraagd nadere stukken (respectievelijk verslag van bevindingen van externe deskundige V. d.d. 3 mei 2010 en uitnodiging van 15 december 2009 voor de hoorzitting bij het GCA op 14 januari 2010) ingezonden.
 - 1.8 De mondelinge behandeling heeft plaatsgevonden ter zitting van het generale college van 10 maart 2011. Aldaar zijn verschenen: bezwaarde vergezeld van zijn raadvrouw, namens de Protestantse gemeente te [...]: N., voorzitter van de kerkenraad en W., voorzitter van het college van kerkrentmeesters.
De raadvrouw van bezwaarde heeft een pleitnota overgelegd. Tevens is een schriftelijke uiteenzetting van bezwaarde (in gecorrigeerde versie) toegevoegd aan het dossier.
2. Achtergronden
 - 2.1 Bij uitspraak van 27 augustus 2009 heeft het GCA bepaald dat bezwaarde per 1 juli 2010, op grond van ordinantie 3-20, als predikant wordt losgemaakt van de Protestantse gemeente te [...]. Bij die uitspraak heeft het GCA tevens geoordeeld dat nader onderzoek nodig is naar de vraag of bezwaarde bekwaam is om enige gemeente met stichting te dienen of in een andere functie met vrucht als predikant werkzaam te zijn, derhalve naar de vraag of bezwaarde op grond van ordinantie 3-21 zou dienen te worden ontheven van het ambt van predikant.
 - 2.2 Tegen die uitspraak heeft bezwaarde geen beroep ingesteld. Het door de kerkenraad daartegen ingestelde beroep, dat uitsluitend betrekking had op de vraag of het GCA bevoegd is tot ambtshalve toepassing van ordinantie 3-21, is bij uitspraak van het generale college van 21 oktober 2010 (zaak nummer 24/09) ongegrond verklaard.
3. De bestreden uitspraak van het GCA van 26 mei 2010
 - 3.1 In de bestreden uitspraak is weergegeven dat het GCA, in het kader van het onderzoek naar de toepassing van ordinantie 3-21 op bezwaarde, als externe deskundige drs V., psychiater, heeft ingeschakeld. Op 10 december 2009 heeft het GCA in aanwezigheid van genoemde psychiater gesproken met een afgevaardigde van het regionale college voor de visitatie over de ervaringen met bezwaarde in de periode van de buitengewone visitatie tijdens zijn predikantschap te [...]. Op 14 januari 2010 is bezwaarde door het GCA gehoord in aanwezigheid van genoemde psychiater.
 - 3.2 Voorts is in de uitspraak vermeld dat bezwaarde te kennen heeft gegeven zich niet (langer) te zullen verzetten tegen een door het GCA noodzakelijk geacht psychologisch onderzoek naar de mogelijkheden van bezwaarde om nog met stichting als predikant werkzaam te kunnen

zijn. Blijkens de uitspraak heeft het GCA bezwaarde gevraagd daartoe een afspraak te maken met een door het GCA benaderde psycholoog, E., maar heeft bezwaarde te kennen gegeven de aangezochte psycholoog te zeer door de vraagstelling van het GCA beïnvloed te achten om een onafhankelijke beoordeling te kunnen uitvoeren.

In de uitspraak is verder vermeld dat de eerdergenoemde psychiater een schriftelijk verslag van zijn bevindingen, gedateerd 3 mei 2010, aan het GCA heeft toegezonden, waarin zijn observaties tijdens het gesprek van 10 december 2009 en de hoorzitting van 14 januari 2010 zijn weergegeven en waarin hij de uitvoering van een psychologisch onderzoek adviseert ten aanzien van bezwaarde, mede met het oog op diens mogelijkheden en beperkingen voor het predikantschap.

- 3.3 Het GCA komt in de uitspraak tot het oordeel dat bezwaarde thans niet in staat is enige gemeente met stichting te dienen of in een andere functie met vrucht als predikant werkzaam te zijn.

Het GCA besluit voorts tot handhaving van zijn uitspraak van 27 augustus 2009 tot toepassing van ordinantie 3-20. Tevens heeft het GCA in de uitspraak van 26 mei 2010 – samengevat weergegeven – de volgende voorwaarden gesteld: dat bezwaarde afziet van de aanvaarding van een beroep naar een andere gemeente of een andere functie als predikant, hij een psychologisch onderzoek ondergaat door de hem door het GCA aangewezen psycholoog en een – op basis van zodanig onderzoek – gerichte behandeling en begeleiding zal volgen en hij het GCA tenminste eenmaal per jaar over de voortgang daarvan informeert. Het GCA heeft verder overwogen dat het afhankelijk van de voldoening aan die voorwaarden door de predikant nog definitief uitspraak zal doen over de al dan niet toepassing van ordinantie 3-21. Tenslotte heeft het GCA bepaald dat de uitspraak van 26 mei 2010 in de plaats treedt van zijn uitspraak van 27 augustus 2009, onder handhaving van punt 5.f van die uitspraak, inzake het wachtgeld.

4. De beroepsgronden

- 4.1 De beroepsgronden laten zich, gelet op hetgeen door en namens bezwaarde schriftelijk en ter zitting van het generale college is aangevoerd, als volgt samenvatten:

- a. Tengevolge van de bepaling in de uitspraak van het GCA van 26 mei 2010 dat die in de plaats treedt van de uitspraak van het GCA van 27 augustus 2009, is de bij laatstgenoemde uitspraak bepaalde losmaking van de Protestantse gemeente te [...] nog geen feit. Bezwaarde betoogt dat hij daarom nog steeds als predikant aan die gemeente is verbonden en uit dien hoofde recht heeft op ontvangst van zijn traktement.
- b. Ten onrechte heeft het GCA besloten om de procedure op grond van ordinantie 3-21 aan te vangen en heeft het GCA in zijn uitspraak van 27 augustus 2009 een tussenbeslissing genomen en vervolgens een deskundige aangesteld zonder daartoe op grond van de kerkorde bevoegd te zijn. Volgens bezwaarde had het GCA zich moeten beperken tot onvoorwaardelijke toepassing van ordinantie 3-20 vanwege de in de Protestantse gemeente te [...] gerezen conflictsituatie. Bovendien heeft het GCA, zonder daartoe bevoegd te zijn, in de uitspraak van 26 mei 2010 alsnog voorwaarden verbonden aan de toepassing van ordinantie 3-20.
- c. Het onderzoek naar de toepassing van ordinantie 3-21 is niet met de vereiste zorgvuldigheid verlopen. Daartoe betoogt bezwaarde dat hij zonder daarover vooraf te zijn ingelicht en zonder zijn toestemming is geobserveerd door de psychiater tijdens de hoorzitting van 14 januari 2010, dat hij geen gelegenheid heeft gekregen om te reageren op het eveneens in aanwezigheid van de psychiater op 10 december 2009 gevoerde gesprek met de visitatoren omdat hij daarvan geen verslag heeft ontvangen, dat hij het verslag van bevindingen van 3 mei 2010 van de psychiater niet voorafgaand aan de uitspraak van 26 mei 2010 heeft ontvangen en daarop derhalve ook niet heeft kunnen reageren.

5. De reactie van de Protestantse gemeente te [...] met betrekking tot beroepsgrond a

- 5.1 De kerkenraad van de Protestantse gemeente te [...] heeft in zijn schriftelijke reactie naar voren gebracht dat bezwaarde sinds 1 juli 2010 niet meer als predikant aan de gemeente verbonden is en dat dit volgt uit de uitspraken van het GCA.

- 5.2 Ter zitting hebben de vertegenwoordigers van de gemeente ter toelichting op dit standpunt nog aangevoerd dat de gemeente uitgaat van de losmaking van bezwaarde per 1 juli 2010 en zij niet bereid is tot betaling van traktement na die datum.

6. Beoordeling

- 6.1 Met betrekking tot beroepsgrond a wordt overwogen dat in de uitspraak van 26 mei 2010 door het GCA is overwogen en beslist dat de uitspraak van 27 augustus 2009 tot toepassing van ordinantie 3-20 wordt gehandhaafd, met inachtneming van een viertal onder 4.2 van die uitspraak vermelde voorwaarden. In 3.11 van de uitspraak is voorts overwogen dat het GCA ingeval van niet voldoen aan die voorwaarden alsnog zal besluiten tot toepassing van ordinantie 3-21.
- 6.2 Anders dan bezwaarde betoogt volgt, gelet op deze overwegingen, uit de uitspraak van 26 mei 2010 niet dat de losmaking van bezwaarde als predikant van de Protestantse gemeente te [...] wordt teruggedraaid of opgeschort, maar dat deze bij uitspraak van 27 augustus 2009 bepaalde losmaking in stand blijft. De in de uitspraak van 26 mei 2010 vermelde voorwaarden zijn, gelet op de overwegingen 3.9 en 3.11 van die uitspraak, opgenomen in verband met een toekomstige beslissing over het al dan niet toepassen van ordinantie 3-21 op bezwaarde en niet in verband met de vraag of bezwaarde na 1 juli 2010 als predikant aan de Protestantse gemeente te [...] verbonden kan blijven. Anders dan bezwaarde heeft aangevoerd is derhalve geen sprake van aan de toepassing van ordinantie 3-20 gestelde voorwaarden.
- 6.3 Uit het voorgaande volgt dat beroepsgrond a faalt en dat moet worden vastgesteld dat de losmaking van bezwaarde als predikant van de Protestantse gemeente te [...] per 1 juli 2010 van kracht is geworden. Hetgeen door bezwaarde in zijn beroep tegen de uitspraak van 26 mei 2010 alsnog is aangevoerd omtrent de oorzaken van die losmaking en de procedure in het kader van ordinantie 3-20 die heeft geleid tot de uitspraak van 27 augustus 2009 moet, nu bezwaarde tegen laatstgenoemde uitspraak geen beroep heeft ingesteld en die uitspraak met betrekking tot de toepassing van ordinantie 3-20 een eindbeslissing bevat, buiten bespreking blijven. Overigens wijst het generale college erop dat volgens vaste jurisprudentie bij uitspraken over de toepassing van ordinantie 3-20 de schuldvraag – in het bijzonder of en in hoeverre de gemeente en haar organen danwel de predikant een verwijt valt te maken van de gerezen spanningen – geen rol speelt.
- 6.4 Met betrekking tot beroepsgrond b wordt in de eerste plaats overwogen dat de beslissing in de uitspraak van het GCA van 27 augustus 2009 onder 5.a, inhoudende dat nader onderzoek nodig is naar – kort gezegd – mogelijke toepassing van ordinantie 3-21 op bezwaarde, in dit beroep niet meer aan de orde kan komen. Tegen die uitspraak heeft bezwaarde immers geen beroep ingesteld, terwijl het op dit punt door de kerkenraad ingestelde beroep bij uitspraak van het generale college van 21 oktober 2010 ongegrond is verklaard.
- 6.5 Voor zover bezwaarde heeft willen betogen dat het GCA in zijn uitspraak van 27 augustus 2009 ten onrechte een tussenbeslissing met betrekking tot ordinantie 3-21 heeft genomen kan dat betoog niet slagen. Er is geen kerkordelijke bepaling die de bevoegdheid tot het geven van een tussenbeslissing aan het GCA ontzegt. Het ontbreken van een bepaling in de kerkorde omtrent de bevoegdheid tot het geven van een tussenbeslissing door een kerkelijk college met een rechtsprekende taak – zoals het GCA blijktens artikel 1 sub b van de generale regeling voor de kerkelijke rechtspraak is – ligt ook anderszins niet in de rede. Hetzelfde heeft te gelden voorzover dit onderdeel van de beroepsgrond zich tevens richt tegen de tussenbeslissing die het GCA blijktens overweging 3.8 van de uitspraak van 26 mei 2010 heeft beoogd te geven.
- 6.6 Evenmin kan bezwaarde worden gevolgd in zijn betoog dat het GCA geen bevoegdheid tot het benoemen van een deskundige heeft. Ook een dergelijke bevoegdheid past binnen de uitoefening van de rechtsprekende taak. De omstandigheid dat de kerkorde daaromtrent – nog – geen uitdrukkelijke bepaling bevat, kan aan het bestaan van die bevoegdheid op zichzelf niet afdoen.
- 6.7 Tenslotte kan het betoog van bezwaarde dat het GCA in strijd met de kerkorde voorwaarden heeft verbonden aan de toepassing van ordinantie 3-20, geen doel treffen. Gelet op hetgeen hiervoor onder 6.2 is overwogen omtrent het kader waarin bedoelde voorwaarden zijn gesteld, kan geen sprake zijn van aan de toepassing van ordinantie 3-20 gestelde voorwaarden, zodat de vraag of en in hoeverre de kerkorde het stellen van voorwaarden aan de losmaking van een gemeente – zoals geregeld in ordinantie 3-20 – toelaat, geen beantwoording behoeft.
- 6.8 Uit het voorgaande volgt dat beroepsgrond b niet kan slagen.
- 6.9 Met betrekking tot beroepsgrond c overweegt het generale college dat het de procedure die het GCA, met betrekking tot de mogelijke toepassing van ordinantie 3-21 op bezwaarde, heeft gevolgd in de periode gelegen tussen de uitspraken van 27 augustus 2009 en 26 mei 2010, onvoldoende zorgvuldig acht.

Daartoe is redengevend dat, naar uit de stukken blijkt, aan bezwaarde tevoren niet duidelijk is aangegeven hoe het onderzoek in het kader van de mogelijke toepassing van ordinantie 3-21 zou verlopen en hem onvoldoende gelegenheid tot reactie op dat verloop is geboden.

Gelet op de vèrstreckende gevolgen van een beslissing om een predikant van het ambt te ontheffen, vereist de zorgvuldigheid dat aan de betrokken predikant voorafgaand inzicht wordt verschaft omtrent de voorgenomen stappen in het kader van een dergelijk onderzoek, waaronder begrepen de benoeming van deskundigen, zodat de betrokken predikant zich daarop voldoende kan voorbereiden en daarop tijdig kan reageren.

6.10 In dit geval is, in het licht van het voorgaande, met name sprake van onvoldoende zorgvuldigheid op de volgende punten.

Naar uit de stukken blijkt, is bezwaarde tevoren niet ingelicht over de inschakeling van de eerder genoemde psychiater en diens aanwezigheid en rol bij zowel het afzonderlijke gesprek van het GCA met een afgevaardigde van het regionale college voor de visitatie op 10 december 2009 als bij het horen van bezwaarde op 14 januari 2010. Het verslag van het gesprek van 10 december 2009 heeft bezwaarde niet ontvangen en evenmin is hem door het GCA het verslag van bevindingen van 3 mei 2010 van de psychiater toegezonden.

Verder is aan bezwaarde geen gelegenheid geboden om een andere psychiater of psycholoog voor te dragen, toen hij bezwaar maakte tegen inschakeling van de in 3.2. genoemde door het GCA benaderde psycholoog. Bovendien heeft bezwaarde geen gelegenheid gekregen om tevoren te reageren op de onderzoeksopdracht van 23 februari 2010 aan de psycholoog. Ook was deze onderzoeksopdracht niet voldoende neutraal geformuleerd, aangezien daarin de eigen waarnemingen van het GCA zijn weergegeven. Bezwaarde beschikte, blijkens de ten behoeve van het psychologisch onderzoek opgemaakte dossierlijst, voorts niet over alle aan de psycholoog overgelegde stukken.

Tenslotte blijkt niet dat in de procedure bij het GCA de mogelijkheid is opgenomen voor het uitbrengen van een tweede deskundigenrapport, voor het geval in het eerste deskundigenrapport tot ongeschiktheid van bezwaarde zou worden geconcludeerd. Het bieden van zodanige mogelijkheid is bij het doen van onderzoek in het kader van ordinantie 3-21, gelet op de mogelijk zeer vèrstreckende gevolgen daarvan voor degene op wie het onderzoek betrekking heeft, uit hoofde van zorgvuldigheid wel vereist.

6.11 Uit het voorgaande volgt dat beroepsgrond c slaagt en dat de uitspraak van het GCA van 26 mei 2010 daarom niet in stand kan blijven. Het generale college zal de zaak terugwijzen naar het GCA om te beslissen over de al of niet toepassing van ordinantie 3-21 met inachtneming van hetgeen het generale college hiervoor heeft overwogen.

7. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen

- vernietigt de uitspraak van het GCA van 26 mei 2010, nr. 2009/01A;
- wijst de zaak terug naar het GCA om over de al dan niet toepassing van ordinantie 3-21 te beslissen met inachtneming van hetgeen het generale college in deze uitspraak heeft overwogen;
- bepaalt dat de kosten van de behandeling van deze zaak, voorzover het generale college betreffende, voor rekening van de kerk komen.

Aldus gewezen op 11 mei 2011 door

mw mr M.G.J. Parkins-de Vin (voorzitter), mw mr J. Vijlbrief-van der Schaft (secretaris), mw mr J.C. Nouwt, mr J. van Baars, ds W. Nawijn, ds J. Vroegindewij, dhr J.B.W. van Vark RA.

14/10

Uitspraak op het beroep van de kerkenraad van de Protestantse gemeente te [...].

1. De procedure

- 1.1 Bij brief van 21 juni 2010 heeft de kerkenraad van de Protestantse gemeente te [...] (hierna respectievelijk: de kerkenraad en de gemeente) beroep ingesteld tegen de uitspraak van het generale college voor de ambtsontheffing (hierna: het GCA) van 22 april 2010, nr. 2010/03, verzonden op 27 mei 2010, voorzover daarbij is vastgesteld welk deel van de kosten die de ontheffing van de predikant met zich brengt, voor rekening van de gemeente komt.
- 1.2 Het beroepschrift was gericht aan het GCA en is, na doorzending door dat college, op 29 juni 2010 ingekomen bij het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen (hierna: het generale college), dat op grond van artikel 11 lid 2 van de generalre regeling voor de kerkelijke rechtspraak (hierna: de generale regeling) bevoegd is tot kennisneming van het beroep.
- 1.3 Het generale college heeft kennisgenomen van de stukken die het GCA ter beschikking stonden, in het bijzonder van de financiële gegevens van de gemeente.
- 1.4 De kerkenraad heeft niet verzocht om een mondelinge behandeling en het generale college heeft geen aanleiding gezien daartoe ambtshalve over te gaan.

2. Ontvankelijkheid

- 2.1 Het beroepschrift is bij het GCA ingekomen op 24 juni 2010, derhalve binnen de in artikel 11 lid 3 van de generale regeling voorgeschreven beroepstermijn.
- 2.2 De datum van ontvangst van het beroepschrift door het GCA is in deze bepalend. Het beroepschrift is derhalve tijdig ingediend. De kerkenraad is ontvankelijk in het beroep.

3. De uitspraak van het GCA

- 3.1 Bij de uitspraak van 22 april 2010 heeft het GCA bepaald dat ds X (hierna: de predikant) ingevolge ordinantie 3-20 per 1 maart 2011 wordt losgemaakt van de gemeente.
- 3.2 Bij die uitspraak is voorts bepaald dat de doorbelasting van de kosten die de losmaking met zich meebrengt, zal plaatsvinden overeenkomstig de, in de bij de uitspraak behorende Bijlage vermelde, beleidslijn doorbelasting wachtgeld. Het GCA heeft geoordeeld dat de door de gemeente ingediende financiële gegevens geen aanleiding geven af te wijken van die, in overleg met de Beleidscommissie Predikanten vastgestelde, algemene beleidslijn.

4. De beroepsgronden van de kerkenraad

- 4.1 Het beroep is gericht tegen de hiervoor in 3.2 vermelde onderdelen van de uitspraak.
- 4.2 De kerkenraad voert aan bezwaar te hebben tegen het feit dat de gemeente is veroordeeld tot het volledig blijven betalen van de predikant gedurende een periode van zes jaar, gerekend vanaf de ziekmelding van de predikant in maart 2009, derhalve tot in 2015. De kerkenraad heeft het gevoel dat aan de belangen van de gemeente aldus geen recht wordt gedaan.
- 4.3 Daarnaast stelt de kerkenraad dat de kerk door de uitspraak van het GCA haar pastorale verantwoordelijkheid jegens de predikant en de gemeente niet nakomt.

5. Beoordeling

- 5.1 De beleidslijn doorbelasting wachtgeld houdt – samengevat weergegeven – in dat gedurende het eerste jaar van losmaking de kosten van het wachtgeld volledig in rekening worden gebracht bij de gemeente. Deze regeling geldt voor het tweede, derde en vierde jaar ook, echter alleen zolang de door de losmaking ontstane vacature niet is vervuld. Zodra de vacature is vervuld wordt – na het eerste jaar – bij de gemeente 15% van de lasten van het wachtgeld in rekening gebracht. Met ingang van het vijfde jaar wordt geen aandeel meer bij de gemeente in rekening gebracht.
- 5.2 Uit het voorgaande volgt dat het bezwaar van de kerkenraad dat de gemeente tot in 2015 de predikant volledig moet blijven betalen, berust op een onjuiste lezing van de in de uitspraak van het GCA van toepassing verklaarde beleidslijn en om die reden geen doel kan treffen.
- 5.3 Voorzover de kerkenraad heeft willen betogen dat met de in de beleidslijn neergelegde regeling geen recht wordt gedaan aan de belangen van de gemeente wordt het volgende overwogen.

Zoals het generale college reeds eerder heeft uitgesproken mag het GCA de in de beleidsregels neergelegde algemene criteria voor de kostenverdeling van het wachtgeld tot uitgangspunt nemen bij de bepaling van die kostenverdeling.

Het in de beleidslijn vervatte beleid inzake de doorbelasting van het wachtgeld is niet als kennelijk onredelijk aan te merken. De financiële belangen van de verschillende bij de losmaking betrokken partijen moeten derhalve geacht worden daarin in voldoende mate te zijn verdisconteerd.

- 5.4 Dat neemt niet weg dat – omdat het beleid betreft – daarvan kan, en in voorkomend geval moet, worden afgeweken. Voor afwijking is alleen aanleiding indien de gevolgen van toepassing van het beleid in zo'n geval voor de betrokken gemeente in financieel opzicht onevenredig zijn.
- 5.5 In dit geval is van dergelijke onevenredige gevolgen voor de gemeente geen sprake. Daartoe wordt overwogen dat uit de door de gemeente verstrekte financiële gegevens blijkt dat ook bij een last van 120% predikantensalaris nog een batig saldo resteert in de exploitatie (volgens de begroting van de gemeente voor 2010) en verder dat volgens de balans het eigen vermogen van de gemeente ruim € 320.000,- bedraagt. Het GCA heeft dan ook terecht beslist dat er geen aanleiding is om met betrekking tot de doorbelasting van het wachtgeld af te wijken van de beleidslijn.
- 5.6 Voorzover de kerkenraad stelt dat de kerk haar pastorale verantwoordelijkheid jegens de predikant en de gemeente niet nakomt, wordt overwogen dat – daargelaten of die stelling juist is – het niet de taak van het GCA is om die verantwoordelijkheid te verwezenlijken door middel van de uitspraak over de toepassing van ordinantie 3-20, maar dat daarvoor binnen de kerk andere wegen zijn aangewezen, bijvoorbeeld door het inschakelen van visitatoren of het vragen van advies en hulp aan de classicale vergadering.
- 5.7 Uit het voorgaande volgt dat het beroep ongegrond dient te worden verklaard.

6. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen

- verklaart het beroep van de kerkenraad tegen de uitspraak van het GCA van 22 april 2010, nr. 2010/03, ongegrond;
- bepaalt dat de kosten voor de behandeling van deze zaak, voorzover het generale college betreffende, voor rekening van de kerk komen.

Aldus gewezen op 19 januari 2011

door mw mr M.G.J. Parkins-de Vin, mw mr J. Vijlbrief-van der Schaft, mw mr K.M. Makkinga, mr J. van Baars, ds J.C. Fockens, ds J. Vroegindeweyj, dhr J.B.W. van Vark RA.

16/10

Uitspraak op het beroep van [P] te [...].

1. De procedure

- 1.1 Bij brief van 4 augustus 2010, bij het generale college ingekomen op dezelfde datum, heeft [P] te [...] (hierna: appellant) beroep ingesteld tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Zuid-Holland (hierna: het regionale college) van 5 juli 2010, verzonden op 9 juli 2010, waarbij zijn bezwaar tegen het op 11 december 2009 gepubliceerde besluit van de algemene kerkenraad van de Hervormde gemeente te [...] (hierna: de AK) van 25 november 2009 tot voortzetting van de gesprekken met de Hersteld Hervormde gemeente, ongegrond is verklaard.
- 1.2 Het beroep is aangevuld bij brief van 2 september 2010.
- 1.3 De AK heeft bij brief van 15 oktober 2010 op het beroep gereageerd.
- 1.4 Het generale college heeft kennisgenomen van de stukken die het regionale college ter beschikking stonden.
- 1.5 Partijen hebben niet verzocht om een mondelinge behandeling en het generale college heeft geen aanleiding gezien daartoe ambtshalve over te gaan.

2. Feitelijke achtergronden

- 2.1 Het generale college neemt over hetgeen in de uitspraak van het regionale college is weergegeven in de overwegingen 1 t/m 4 onder het kopje “De vaststaande feiten”.
- 2.2 Aangezien de daarin vermelde feiten in beroep niet zijn bestreden, gaat ook het generale college van deze feiten uit.

3. De gronden van het beroep

- 3.1 Appellant voert in beroep, evenals hij in bezwaar heeft gedaan, aan dat niet (tijdig) is voldaan aan de onder punt 7.1 in de voorziening van de Commissie van bijzondere zorg met betrekking tot de hervormde gemeenten (hierna: CBZ) van 28 augustus 2008 opgenomen voorwaarde voor effectuering van de voorziening, dat de Hersteld Hervormde gemeente medewerking verleent aan de ledenontvlechting binnen drie maanden nadat de voorziening – kort gezegd – onherroepelijk is geworden. Die voorwaarde dient, volgens appellant, aldus te worden uitgelegd dat de ledenontvlechting binnen drie maanden heeft plaatsgevonden. Nu dat laatste niet is gebeurd, kan volgens appellant de voorziening niet meer worden geëffectueerd.
- 3.2 Appellant betoogt dat de door het regionale college gegeven uitleg van voorwaarde 7.1, namelijk dat binnen drie maanden binnen het onherroepelijk worden van de voorziening gebleken moet zijn van het verlenen van medewerking aan de ledenontvlechting en niet vereist is dat de ontvlechting binnen die termijn is gerealiseerd, niet juist is. Daartoe voert hij aan dat in de slotzin van hoofdstuk 3 van de voorziening staat dat in de voorziening de bepaling is opgenomen dat de effectuering van de voorziening niet eerder zal geschieden dan nadat met medewerking van de Hersteld Hervormde gemeente de ontvlechting van het ledenbestand is voltooid.
- Volgens appellant heeft het regionale college ten onrechte aan voorwaarde 7.1 de betekenis gehecht dat met het voeren van een constructief gesprek over de ledenontvlechting al is voldaan aan die voorwaarde en in dat opzicht dan geen beletsel voor effectuering van de voorziening meer bestaat.

4. Het verweer van de AK

- 4.1 De AK handhaaft in zijn reactie zijn bij het regionale college ingenomen standpunt.
- 4.2 Daarnaast wijst de AK erop dat juist vanwege de complexiteit van de ledenontvlechting terecht in voorwaarde 7.1 is bepaald dat de Hersteld Hervormde gemeente binnen drie maanden medewerking verleent. De AK voert voorts aan dat de effectuering van de voorziening niet eerder plaatsvindt dan nadat ten genoegen van de CBZ het ledenbestand is ontvlochten en voorts aan alle overige voorwaarden is voldaan.

5. Beoordeling

- 5.1 Het generale college overweegt dat het regionale college voorwaarde 7.1 met juistheid heeft uitgelegd en op goede gronden tot het oordeel is gekomen dat de voorziening geen vervaltermijn of sanctie bevat ingeval van het niet realiseren van de ledenontvlechting binnen

drie maanden. Het generale college neemt daartoe de inhoud van de overwegingen 10 tot en met 12 van de uitspraak van het regionale college over.

- 5.2 Daaraan voegt het generale college toe dat uit de slotzin van hoofdstuk 3 van de voorziening niet kan worden afgeleid dat voorwaarde 7.1 definitief aan uitvoering van de voorziening in de weg staat indien de ledenontvlechting niet binnen drie maanden is voltooid. In die slotzin is immers geen termijn gesteld voor de voltooiing van de ontvlechting. De termijn van drie maanden die in voorwaarde 7.1 is opgenomen, heeft uitsluitend betrekking op het verlenen van medewerking door de Hersteld Hervormde gemeente. Wel is in de slotzin bepaald dat de effectuering van de voorziening niet eerder dan na voltooiing van de ledenontvlechting zal geschieden. De AK heeft in deze procedure (opnieuw) bevestigd dat die bepaling zal worden nageleefd.
- 5.3 Het voorgaande leidt ertoe dat het beroep ongegrond is en de uitspraak van het regionale college dient te worden bevestigd.

6. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen

- verklaart het beroep van appellant tegen de uitspraak van het regionale college van 5 juli 2010 ongegrond en bevestigt die uitspraak;
- bepaalt dat de kosten voor de behandeling van deze zaak, voorzover het generale college betreffende, voor rekening van de kerk komen.

Aldus gewezen op 19 januari 2011

door mw mr M.G.J. Parkins-de Vin, mw mr J. Vijlbrief-van der Schaft, mw mr J.C. Nouwt, mr H.W.A. Haeck, ds J.C. Fockens, ds J.D.Th.Wassenaar, dhr J.B.W. van Vark RA

17/10

Uitspraak op het beroepschrift van de heer V namens het Comité ...[kerk].

1. De procedure

- 1.1 Op 6 augustus 2010 is bij het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen (hierna: het generale college) ingekomen het beroepschrift van de heer V. namens het Comité [...]kerk (hierna: het comité), gericht tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen te Utrecht (hierna: het regionale college) d.d. 1 juli 2010, verzonden op 8 juli 2010, waarin het regionale college de bezwaren van het comité tegen het besluit van de classicale vergadering van [...] inzake [gemeente] (zaak 025) ongegrond heeft verklaard.
- 1.2 De classicale vergadering van [...] (hierna: de classicale vergadering) heeft op 19 oktober 2010 een verweerschrift ingediend.
- 1.3 Het generale college heeft kennis genomen van het dossier van het regionale college.
- 1.4 Partijen hebben niet verzocht te worden gehoord en het generale college heeft geen aanleiding gevonden hiertoe ambtshalve over te gaan.

2. De feiten

- 2.1 Sinds 1986 bestaat in [gemeente] naast de wijkgemeente [...]kerk de buitengewone wijkgemeente [S]. Deze wijkgemeenten vormen samen een centrale gemeente.
- 2.2 Na de totstandkoming van de Protestantse Kerk in Nederland op 1 mei 2004 hebben de predikant, alle ouderlingen en diakenen en het college van kerkvoogden en vele andere gemeenteleden van de wijkgemeente [...]kerk het voornemen kenbaar gemaakt zich aan te zullen sluiten bij de Hersteld Hervormde Kerk.
- 2.3 De heer V. heeft op 28 mei 2004 de commissie van bijzondere zorg met betrekking tot de hervormde gemeenten (hierna: de CBZ) om hulp en advies gevraagd, aangezien een aantal gemeenteleden de hervormde wijkgemeente wilden voortzetten binnen de PKN.
- 2.4 Op 20 september 2006 is op initiatief van de tijdelijke kerkenraad van de wijkgemeente [...]kerk en de CBZ een gemeenteeavond gehouden. Van de 1399 uitgenodigde leden waren er 18 personen aanwezig. Hoewel slechts 5 van de aanwezigen te kennen gaven de kerkdiensten te willen gaan bezoeken, heeft de CBZ de wijkgemeente [...]kerk de gelegenheid gegeven om per 1 januari 2007 als zelfstandige gemeente te blijven bestaan voorlopig voor de duur van een half jaar, waarna de situatie opnieuw gezien zou worden.
- 2.5 Op 9 maart 2007 is een gemeenteeavond gehouden, waarop 12 gemeenteleden aanwezig waren, onder wie 3 leden van de commissie van advies en hun echtgenotes. Bij de evaluatie van deze avond is de vraag besproken of aansluiting gezocht kon worden bij de wijkgemeente [S] en is er besloten met deze wijkgemeente opnieuw in gesprek te gaan.
- 2.6 Op 2 juni 2007 heeft de CBZ met de wijkgemeente [S] overleg gepleegd en deze heeft aangegeven dat zij als enige reële optie ziet dat de beide wijkgemeenten worden samengevoegd.
- 2.7 De CBZ is tot de conclusie gekomen dat er geen sprake is van een levensvatbare wijkgemeente [...]kerk en dat het samenvoegen met de wijkgemeente [S] de aangewezen weg is. De CBZ overweegt dat de toeloop in de wijkgemeente niet is toegenomen en voor het hebben van een eigen kerkenraad dan wel een model met kerkenraadcommissies er sprake moet zijn van een behoorlijke groep gemeenteleden, hetgeen niet het geval is.
- 2.8 De CBZ heeft op 4 juni 2007 de [...]kerkgemeente van haar standpunt in kennis gesteld.
- 2.9 De CBZ heeft op 12 juli 2007 besloten dat de wijkgemeente [...]kerk niet langer als zelfstandige wijkgemeente kan blijven voortbestaan en dat deze wijkgemeente moet worden samengevoegd met de buitengewone wijkgemeente [S].
- 2.10 Op 13 augustus 2007 hebben een aantal belanghebbenden onder wie de heer V. tegen dit besluit bezwaar aangetekend bij het generale college en het generale college heeft bij uitspraak van 27 augustus 2008 de bezwaren ongegrond verklaard.
- 2.11 Op 14 mei 2009 heeft de classicale vergadering op verzoek van de wijkgemeente [S] en de tijdelijke kerkenraad van de wijkgemeente [...]kerk besloten tot samenvoeging van de beide wijkgemeenten tot één gemeente met de nieuwe naam hervormde gemeente te [...].
- 2.12 Op 24 oktober 2009 heeft het comité tegen dit besluit bezwaar aangetekend bij het regionale college te Utrecht.
- 2.13 Het regionale college heeft de bezwaren van het comité op 1 juli 2010 ongegrond verklaard.

3. Het beroep

- 3.1 Het comité legt in hoofdzaak aan zijn beroep ten grondslag dat de CBZ ten onrechte tot haar beslissing tot samenvoeging van de beide wijkgemeenten is gekomen en dat het evenmin duidelijk is welke criteria hierbij zijn gehanteerd. Het comité maakt bezwaar tegen de hoge mate van vrijheid van de CBZ en dat geen enkele beroepsinstantie de zaken inhoudelijk heeft bekeken. Het comité maakt voorts bezwaar tegen het optreden van de tijdelijke kerkenraad, die zich niets aantrekt van de unanieme besluiten van de lidmaten. Bovendien, zo stelt het comité, is keer op keer geweigerd eigen ambtsdragers te mogen kiezen. Het comité wijst er voorts op dat de classicale vergadering nooit de moeite heeft genomen met de gemeenteleden te praten. Het comité verzoekt de besluiten van het regionale college, de classicale vergadering en van de CBZ te vernietigen en toestemming te geven de gemeente weer samen te laten komen met een eigen gekozen kerkenraad.

4. De beoordeling

- 4.1 De bezwaren van het comité dat de CBZ ten onrechte tot haar beslissing tot samenvoeging van beide wijkgemeenten is gekomen en zij – naar het oordeel van het comité – een te grote beleidsvrijheid heeft en dat het onduidelijk is op welke gronden de CBZ tot het oordeel is gekomen dat de wijkgemeente [...]kerk niet levensvatbaar is, zijn aan te merken als bezwaren tegen het besluit van de CBZ van 12 juli 2007 tegen welk besluit geen beroep meer openstaat. Het bezwaarschrift van een aantal belanghebbenden, onder wie de heer V., d.d. 13 augustus 2007, gericht tegen voormeld besluit, is door het generale college op 27 augustus 2008 ongegrond verklaard. Het generale college heeft er in deze uitspraak onder meer op gewezen, dat ingevolge de overgangsbepalingen 30 tot en met 32 van de kerkorde van de Protestantse Kerk in Nederland aan de CBZ een grote mate van vrijheid toekomt bij de invulling van de door haar te treffen voorzieningen ten gevolge waarvan besluiten door het generale college terughoudend dienen te worden getoetst. Op grond van deze kerkordelijke bepalingen kan er door het generale college geen volledige inhoudelijke toetsing van dit soort besluiten plaatsvinden.
- 4.2 Op 20 september 2006 en op 9 maart 2007 zijn er op initiatief van de tijdelijke kerkenraad van de wijkgemeente [...]kerk en de CBZ gemeenteavonden gehouden, die daarna zijn geëvalueerd. Het generale college is van oordeel dat de gemeenteleden derhalve voldoende de gelegenheid hebben gekregen hun oordeel over de voorgenomen samenvoeging kenbaar te maken. Het generale college acht het niet onzorgvuldig dat de classicale vergadering hiertoe niet opnieuw is overgegaan. Aan het besluit van de classicale vergadering lag immers het besluit van de CBZ tot samenvoeging van de beide wijkgemeenten ten grondslag, welk laatstgenoemde besluit door de ongegrondverklaring van de bezwaren in de uitspraak van 27 augustus 2008 door het generale college is bekrachtigd en aldus onherroepelijk is geworden. Door bezwaarden zijn geen feiten of omstandigheden gesteld, die zich na die uitspraak hebben voorgedaan en tot een andersluidende beslissing zouden hebben gepocht en om die reden tot het wederom horen van de gemeente hadden moeten leiden, noch zijn deze feiten en omstandigheden anderszins gebleken.
- 4.3 De tijdelijke kerkenraad heeft bij het kennen en horen van de gemeente in de zin van ordinantie 2-12 een eigen verantwoordelijkheid. De tijdelijke kerkenraad behoeft bij zijn oordeelsvorming zich niet per definitie te laten leiden door het unaniem oordeel van de gemeenteleden aangezien ook andere afwegingen daarbij een rol kunnen spelen zoals de omvang en de levensvatbaarheid van de wijkgemeente [...]kerk. Het is het generale college niet gebleken dat de besluitvorming van de tijdelijke kerkenraad in strijd is met de kerkorde of op onzorgvuldige wijze tot stand is gekomen.
- 4.4 Het bezwaar van het comité dat het recht om eigen ambtsdragers te kiezen hen keer op keer is ontzegd, betreft geen onderdeel van de bestreden beslissing van de classicale vergadering en maakt derhalve geen onderdeel uit van het geschil waarover het generale college een uitspraak kan doen.
- 4.5 Het generale college is van oordeel dat het beroep van het comité ongegrond is.

5. Beslissing

- 5.1 Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:
- verklaart het beroep ongegrond;

- bevestigt de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen te Utrecht d.d. 1 juli 2010, verzonden op 8 juli 2010;
- bepaalt dat de kosten van de behandeling van deze zaak, voorzover het generale college betreffende, voor rekening van de kerk komen.

Aldus gewezen op 20 april 2011

door mw mr M.G.J. Parkins-de Vin, mw mr J. Vijlbrief-van der Schaft, mw mr J.C. Nouwt, mr G.H. Bunt, ds J.C. Fockens, ds J.D.Th. Wassenaar, de heer J.B.W. van Vark RA.

19/10 S

De voorzitter van het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen heeft kennisgenomen van

- a. de brief 27 september 2010 van mw mr D., gemachtigde van X., met het daarin vervatte verzoek een voorziening te treffen waarbij de tenuitvoerlegging of werking van het besluit van de Kleine Synode van 17 september 2010 wordt opgeschort totdat het college een uitspraak heeft gedaan;
- b. de mondelinge reactie van de Kleine Synode, gegeven bij monde van de scriba, inhoudende dat de Kleine Synode bezwaar heeft tegen opschorting.

De voorzitter van het generale college ziet – in verband met het spoedeisende karakter – aanleiding heden uitspraak te doen op het verzoek en op grond van het bepaalde in artikel 5 lid 4 van de generale regeling kerkelijke rechtspraak de gronden van deze uitspraak zo spoedig mogelijk daarna toe te zenden.

Beslissing

De voorzitter van het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen schorst de tenuitvoerlegging van het besluit van de Kleine Synode van 17 september 2010 op tot maandag 4 oktober 2010.

Gedaan te 's-Gravenhage op 30 september 2010.

De voorzitter van het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen.

19/10 S

Gronden van de beslissing van 30 september 2010 op het verzoek van X. tot opschorting van de tenuitvoerlegging of werking van het besluit van de kleine synode van 17 september 2010, hangende het daartegen gemaakte bezwaar.

Gronden

1. De vraag of het besluit van de kleine synode in stand kan blijven zal het generale college te zijner tijd beoordelen op grond van hetgeen in de bezwaarprocedure over en weer naar voren wordt gebracht.
2. In het kader van dit verzoek om opschorting wordt slechts beoordeeld of er gezien de betrokken belangen aanleiding bestaat om de tenuitvoerlegging of werking van het besluit van de kleine synode op te schorten.
3. Het besluit strekt tot intrekking van de bevoegdheid van verzoeker tot bediening van Woord en sacramenten, als bedoeld in ordinantie 3-27-7. Het is, voorzover uit de stukken blijkt, op 17 september 2010 genomen en op 22 september 2010 aan verzoeker bekendgemaakt. Een datum van inwerkingtreding is daarin niet opgenomen, zodat ervan uitgegaan moet worden dat het besluit onmiddellijke werking heeft.
4. De kleine synode heeft dit laatste, in haar mondelinge reactie op het schorsingsverzoek, bevestigd en zich tevens op het standpunt gesteld dat er voor enige opschorting van het besluit geen aanleiding bestaat, omdat verzoeker zich gedurende de procedure van 3-27-7 reeds had dienen voor te bereiden op een eventuele intrekking van zijn bevoegdheid en hij daarmee bij het aangaan van verplichtingen rekening had behoren te houden.
5. Verzoeker heeft erop gewezen dat hij tengevolge van de onmiddellijke werking van het besluit in een onmogelijke positie wordt gebracht in verband met verplichtingen op zeer korte termijn, te weten een huwelijksinzegening op 1 oktober en de vervulling van een preekbeurt op 3 oktober 2010, waarin niet meer op andere wijze kan worden voorzien.
6. De voorzitter ziet, gelet op de tijdsdruk met betrekking tot vervulling van bedoelde verplichtingen en het te verwachten nadeel voor derden ingeval de huwelijksinzegening niet op de afgesproken wijze doorgang kan vinden, aanleiding om de werking of tenuitvoerlegging van het bestreden besluit op te schorten tot maandag 4 oktober 2010.
7. Voor verdere opschorting acht de voorzitter geen termen aanwezig, aangezien in redelijkheid kan worden verwacht dat verzoeker verder in de toekomst gelegen verplichtingen zal kunnen afzeggen of daarvoor vervanging kan regelen. Daarbij is in aanmerking genomen dat het besluit, waaraan adviezen en uitspraken van diverse kerkelijke colleges ten grondslag liggen, niet op voorhand evident onrechtmatig kan worden geacht. Dat verzoeker tengevolge van het besluit van de kleine synode niet langer werkzaam zou kunnen zijn als docent, is niet aannemelijk gemaakt. Evenmin bestaat aanleiding voor inwilliging van het verzoek tot opschorting van de bekendmaking van het besluit binnen de kerk. De voorzitter verstaat dat zodanige bekendmaking zal geschieden conform de daarvoor bestaande regels en dat daarbij vermeld zal worden dat tegen het besluit bezwaar is gemaakt en het daarom thans niet onherroepelijk is.
8. Met voorgaande overwegingen en de getroffen spoedvoorziening wordt niet vooruitgelopen op de uitspraak in de hoofdzaak.

Mw mr M.G.J. Parkins-de Vin,
voorzitter.

19/10

Uitspraak op het bezwaarschrift ds X. tegen het besluit van de kleine synode van 17 september 2010.

1. De procedure

- 1.1 Bij brief van 27 september 2010, bij het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen (hierna: "het generale college") ingekomen op 28 september 2010, heeft ds X. (hierna: "bezwaarde") een bezwaarschrift ingediend bij het generale college tegen het besluit van de kleine synode van 17 september 2010.
In dit besluit heeft de kleine synode, met instemming van het generale college voor de ambts-ontheffing (hierna: "GCA"), de bevoegdheid tot de bediening van Woord en sacramenten van bezwaarde op grond van ordinantie 3-27-7 ingetrokken.
- 1.2 De gemachtigde van bezwaarde heeft bij brief van 4 november 2010 stukken ingediend. Bij brief van 8 november 2010 zijn nadere stukken ingediend en zijn de gronden van het bezwaar aangevuld.
- 1.3 Bij brief van 2 december 2010 heeft het moderamen van de kleine synode onder overlegging van een overzicht van de processtukken een verweerschrift ingediend.
- 1.4 Het generale college heeft kennis genomen van het dossier van het GCA.
- 1.5 De mondelinge behandeling heeft plaatsgevonden ter zitting van het generale college van 15 december 2010. Aldaar zijn verschenen:
bezwaarde vergezeld van zijn gemachtigde;
namens het moderamen van de kleine synode: [preses], [scriba], [moderamenlid],
[moderamenlid] en [juridisch adviseur].
- 1.6 Ter zitting hebben beide partijen een pleitnota overgelegd.

2. Feiten en verloop van de procedures

A. De procedures bij de colleges voor het opzicht

- 2.1 Bij brief van 17 september 2007 heeft de heer S., hierna te noemen "S.", wonende te [gemeente], bij het regionale college voor het opzicht een verzoek ingediend een onderzoek in te stellen ingevolge ordinantie 10-9 naar de ambtsvervulling van bezwaarde.
- 2.2 Het verzoek tot het doen van onderzoek is gebaseerd op het door S. aangevoerde handelen van bezwaarde, ook op pastoraal gebied, naar eigen waarden en normen; het niet handelen naar de gedragscode van predikanten; het vermengen van pastorale en privérelaties; het staan tussen mensen in; het verantwoordelijk zijn voor enkele verziekte ouder-kind-relaties; het verdelen van de gemeente in voor- en tegenstanders. Ter nadere adstructie heeft S. een zevental brieven van gemeenteleden, alsmede een document "Verscheurde kudde" aan het college toegezonden. Hangende deze procedure heeft het breed moderamen van de classicale vergadering van [...] bezwaarde met ingang van 7 april 2008 vrijstelling verleend van zijn werkzaamheden in [gemeente].
- 2.3 Een protocol van vertrek, opgesteld in 2007 in overleg met bezwaarde door de kerkenraad van de Hervormde gemeente te [gemeente] en de classicale vergadering van [...], voorzag reeds in een eervol vertrek van bezwaarde per 7 april 2008 met behoud van ambtelijke status en bevoegdheden wegens de ontstane problemen in [gemeente]. De uitvoering van dit protocol is evenwel opgeschort in verband met de hiervoor genoemde opzichtprocedure.
- 2.4 Het regionale college voor het opzicht heeft in zijn uitspraak van 13 juni 2008, verzonden 25 juni 2008, de door S. aangevoerde klachten gegrond verklaard en aan bezwaarde als middel van kerkelijke tucht de maatregel opgelegd van schorsing voor onbepaalde tijd in de vervulling van het ambt van predikant en de daaraan verbonden bevoegdheden met losmaking van hem van de Hervormde gemeente te [gemeente].
- 2.5 Bij brief van 16 juli 2008 heeft bezwaarde een beroepschrift tegen deze uitspraak ingediend bij het generale college voor het opzicht. S. is in de gelegenheid gesteld op het beroepschrift te reageren. Hiervan heeft hij bij op 29 augustus 2008 ingediend verweerschrift gebruik gemaakt. Hij legt zakelijk aan zijn verweerschrift ten grondslag dat bezwaarde:
 - handelt naar eigen waarden en normen;
 - zich schuldig heeft gemaakt aan machtsmisbruik, fysieke bedreiging en manipulatie;
 - scheuringen heeft veroorzaakt in de kerkelijke gemeenten in [...] en [gemeente] en binnen de huwelijken van de gezinnen V. en K. en tussen moeder en kinderen K.;

- privérelaties en pastorale relaties heeft vermengd.
- Samengevat is S. van oordeel dat bezwaarde op grond van karakter en eigenschappen ongeschikt is voor het ambt van predikant.
- Voor de onderbouwing van deze klachten verwijst het generale college naar de samenvatting hiervan in de uitspraak van het generale college voor het opzicht.
- 2.6 In zijn uitspraak van 4 september 2008 heeft het generale college voor het opzicht voor de duur van de procedure als voorlopige maatregel bepaald dat bezwaarde de vervulling van het ambt dient op te schorten totdat ten aanzien van het al dan niet van toepassing zijn van een maatregel van kerkelijke tucht een eindoordeel is gegeven.
- Deze opschorting betreft niet de werkzaamheden van bezwaarde als ziekenhuispredikant en ook niet de op de datum van de uitspraak reeds afgesproken preekbeurten in kerkdiensten - buiten de classis [...] - in september 2008.
- 2.7 In zijn uitspraak van 18 oktober 2008 heeft het generale college voor het opzicht dit besluit gehandhaafd en een verzoek van bezwaarde om de voorlopige maatregel te beperken tot het ambtswerk binnen de classis [...] afgewezen.
- 2.8 Op 30 januari 2009 en op 18 februari 2009 is het beroepschrift mondeling behandeld.
- 2.9 Het generale college voor het opzicht heeft in zijn uitspraak van 18 maart 2009 de uitspraak van het regionale college voor het opzicht van 13 juni 2008 vernietigd en onder aanvulling van gronden een andere strafmaat opgelegd, namelijk dat bezwaarde in de vervulling van het ambt van predikant en de daaraan door de kerk verbonden bevoegdheden voor drie maanden is geschorst.
- Voorts is opgemerkt dat, *“gelet op de verstoorde verhouding met de gemeente [gemeente] losmaking aangewezen zou zijn, maar dat het college, ingevolge 10-9 PKO, bij een schorsing voor bepaalde tijd, geen losmaking kan bevelen; door anderen zullen hiervoor andere wegen bewandeld moeten worden”*.
- 2.10 Aan deze uitspraak heeft het generale college voor het opzicht ten grondslag gelegd dat de klachtonderdelen onvoldoende zijn om een verdenking van machtsmisbruik en manipulatie te dragen.
- Ook het klachtonderdeel beschuldiging van fysieke bedreiging wordt ongegrond verklaard. De klachtonderdelen betreffende het te kort schieten in professionele relaties, de structuur die zich hierin heeft voorgedaan en het gebrek aan inzicht hierin en het ondanks opgelegd verbod doorgaan met het vervullen van preekbeurten, acht het generale college voor het opzicht wel gegrond.
- 2.11 De uitspraak van het generale college voor het opzicht is onherroepelijk.
- 2.12 Op 28 april 2009 heeft het breed moderamen van de classicale vergadering van [...] bezwaarde met ingang van 1 augustus 2009 eervolle ontheffing van het ambt (50%) van predikant te [gemeente] verleend op grond van ordinantie 3-26, wegens het aanvaarden van het docentschap godsdienst en klassieke talen aan een scholengemeenschap per 1 augustus 2009.
- B. De procedure met betrekking tot ordinantie 3-27-7
- 2.13 Bij brief van 29 april 2009 heeft S. bij de kleine synode een verzoek ingediend om ordinantie 3-27-7 toe te passen op bezwaarde.
- Ordinantie 3-27-7 luidt als volgt:
- “De kleine synode is bevoegd, met instemming van het generale college voor de ambtsontheffing, om de bevoegdheid tot de bediening van Woord en sacramenten in te trekken dan wel aan de bevoegdheid beperkende voorwaarden te stellen indien het belang van de kerk dit vereist”*.
- 2.14 De brief van 29 april 2009 strekt er toe dat bezwaarde de bevoegdheid tot bediening van Woord en sacramenten wordt onthouden op het moment dat hem eervolle ontheffing uit het ambt op grond van ordinantie 3-26 zou worden verleend, zodat hij het ambt van predikant ten gronde niet meer zal kunnen uitoefenen.
- 2.15 Bij brief van 3 juli 2009 reageert de scriba van de generale synode van de Protestantse Kerk in Nederland op dit verzoekschrift.
- Onder meer stelt hij dat in het kader van de procedure uit hoofde van ordinantie 3-27-7 de vraag moet worden gesteld of er naast de aangelegenheden die door het generale college voor het opzicht zijn beoordeeld andere zaken zijn die tot het oordeel moeten leiden dat ... *de predikant niet bekwaam is ...* en dat om die reden ... *het belang van de kerk vereist ...* dat de

- bevoegdheid tot bediening van Woord en sacramenten wordt ingetrokken, dan wel dat daaraan beperkende voorwaarden worden gesteld.
- 2.16 In deze brief wordt voorts opgemerkt dat
- *"het tekortschieten in professionele relaties, de structuur die zich hierin voordoet en het gebrek aan inzicht hierin"* en het feit
 - dat het generale college voor het opzicht heeft geadviseerd dat bezwaarde wordt losgemaakt van de gemeente te [gemeente] (het generale college voor het opzicht kon een dergelijk besluit niet nemen, wegens de als tuchtmaatregel opgelegde schorsing voor bepaalde tijd)
- zaken zijn die van belang zijn bij de beoordeling van een verzoek ingevolge ordinantie 3-27-7.
- 2.17 Bij brief van 7 oktober 2009 maakt de gemachtigde van bezwaarde bezwaar tegen de voorgestelde procedure. Zij geeft gemotiveerd aan waarom:
- geen hoger beroep mogelijk is tegen de beslissing van het generale college voor het opzicht,
 - de aanleiding tot het onderzoek ex ordinantie 3-27-7 ondeugdelijk is.
- Voorts stelt zij een aantal vragen over de te volgen procedure.
- 2.18 Bij brief van 5 november 2009 geeft de scriba van de generale synode van de Protestantse Kerk in Nederland antwoord op de gestelde vragen. Hij schetst voorts de voortgang van de procedure. Het GCA zal, na schriftelijke rondes, partijen, hun raadslieden en eventuele getuigen horen en daarna advies uitbrengen aan de kleine synode. Deze zal daarna een besluit nemen.
- 2.19 Op 1 maart 2010 heeft het GCA een hoorzitting gehouden. Op 18 maart 2010 heeft het GCA advies uitgebracht.
- 2.20 In zijn brief van 1 juni 2010 heeft het moderamen van de kleine synode de strekking en toepassing van ordinantie 3-27-7 als volgt uiteengezet:
- "De procedure van ordinantie 3-27-7 is geen tuchtrechtelijke procedure - de kleine synode treedt in dezen niet op als hoger beroepsinstantie - doch ligt in het verlengde van ordinantie 3-20 en ordinantie 3-21. Zo zegt de toelichting op de kerkorde ("Toelichting op de kerkorde van de Protestantse Kerk in Nederland, Boekencentrum 2004, redactie P. van den Heuvel", pag. 154)":
- "In alle gevallen is de kleine synode bevoegd de bevoegdheid tot de bediening van Woord en sacramenten in te trekken of te beperken als het belang van de kerk daarmee gediend is. Dat voor een dergelijke maatregel instemming van het generale college voor de ambtsontheffing vereist is, maakt duidelijk dat deze bepaling ligt in het verlengde van ordinantie 3-21 en dat gedacht moet worden aan ongeschiktheid om de kerk langer met stichting te dienen".*
- Het moderamen trekt als conclusie:
- "Daarbij moet dan wel duidelijk zijn en blijven, dat het bij de toepassing van ordinantie 3-27-7 niet gaat om het nogmaals tuchtrechtelijk bestraffen van bepaald gedrag, maar om het vaststellen van het (totale) onvermogen bij betrokkene om de kerk te dienen, waardoor het belang van de kerk vereist dat de bevoegdheden worden ontnomen."
- 2.21 Op 31 augustus 2010 heeft, anders dan tevoren was aangekondigd, het moderamen van de kleine synode bezwaarde over het advies van het GCA gehoord.
- 2.22 Voor de overige processtukken verwijst het generale college naar het dossier nummers 1 tot en met 47, genoemd in brief van het moderamen aan de kleine synode van 8 september 2010.
- 2.23 Bij besluit van 17 september 2010 heeft de kleine synode met overneming van het advies van het GCA overwogen dat:
- a. bezwaarde niet beschikt over voldoende inzicht in de grenzen van zijn handelen; dat hij daardoor schade heeft aangericht in de Hervormde gemeente te [...]; dat hij onvoldoende inzicht heeft in zijn verantwoordelijkheid voor de opbouw van de gemeente en niet voldoet aan de kwaliteit die de kerk van predikanten mag verwachten;
 - b. bezwaarde zeer weinig blijk heeft gegeven van spijt en boetvaardigheid; dat dit in belangrijke mate heeft bijgedragen aan het ontstaan en voortduren van verdeeldheid in de gemeente te [gemeente];
 - c. bezwaarde te weinig werk maakt van persoonlijke begeleiding en coaching; dat hieruit blijkt dat hij weinig inzicht heeft in wat zijn optreden en handelen als predikant bij anderen teweegbrengt;
 - d. bezwaarde onvoldoende bereid is verantwoording af te leggen over door hem gemaakte keuzen in het pastoraat; dat hij daarin niet transparant is;

- e. bezwaarde tijdens een periode van schorsing toch ambtshandelingen heeft verricht zonder zich ervan te vergewissen of dit was toegestaan; dat hieruit gebrek aan respect blijkt voor de orde van de kerk;
 - f. bezwaarde zichzelf nog steeds onvoldoende rekenschap geeft van wat zijn wijze van handelen als ambtsdrager binnen de kerk, binnen de gemeente en naar gemeentelieden toe, veroorzaakt en veroorzaakt heeft; dat naar het oordeel van het college daarom de mogelijkheid van herhaling van zijn gedragingen nadrukkelijk aanwezig moet worden geacht, tot schade van de kerk, de gemeenten en haar leden.
- 2.24 Op grond hiervan heeft de kleine synode in de vergadering van 17 september 2010 besloten de bevoegdheid tot bediening van Woord en sacramenten van bezwaarde in te trekken.
3. De tegen het besluit van de kleine synode aangevoerde gronden van bezwaar
- 3.1 In zijn verweerschrift van 2 december 2010 heeft het moderamen van de kleine synode onder overlegging van een overzicht van alle in de hiervoor genoemde procedures overgelegde bijlagen een samenvatting gegeven van de gronden van bezwaar van bezwaarde. Het generale college acht deze samenvatting volledig en volstaat op deze plaats met hierna te verwijzen.
- 3.2 De meest verstrekkende grond van bezwaar is de vraag of, gelet op het feit dat het verzoek krachtens ordinantie 3-27-7 is gebaseerd op dezelfde feiten en gronden als aangevoerd in de procedure voor het generale college voor het opzicht, en de klacht en het verzoek ook een identieke strekking en inhoud hebben, het verzoek van S. wel in behandeling kon worden genomen of moest worden aangemerkt als een verkapt hoger beroep. Het gaat in de beoordeling van dit bezwaar niet alleen om de inhoud en betekenis van ordinantie 3-27-7, maar ook om de verhouding van deze ordinantie met ordinantie 10-9-7.
- 3.3 Omdat een bevestigend antwoord op deze vraag tot gevolg heeft dat het besluit van de kleine synode moet worden vernietigd, zal het generale college deze vraag eerst behandelen.
4. Beoordeling
- 4.1 De brief van 1 juni 2010 van het moderamen van de kleine synode, zoals samengevat weergegeven hiervoor onder 2.20, bevat naar het oordeel van het generale college in beginsel een juiste uitleg van de inhoud en strekking van ordinantie 3-27-7. De ordinantie komt voor in het hoofdstuk van de kerkorde en ordinanties dat gaat over de rechtspositie van de predikanten en de kerkelijke medewerkers. Ordinantie 3-27 slaat terug op de ordinanties die een regeling geven over ontheffing van werkzaamheden, emeritaat en ontheffing op eigen verzoek en regelt onder meer dat een emeritus en een beroepbaar predikant gedurende vier jaar, met mogelijkheid van verlenging, de bevoegdheid tot de bediening van Woord en sacramenten behouden. Ordinantie 3-27-7 regelt de intrekking van deze bevoegdheid. Dit artikel kan worden toegepast als iemand vanwege karakter en eigenschappen geheel ongeschikt is voor het predikantschap of daarvoor - wellicht door omstandigheden - ongeschikt is geworden. Dan kan deze bevoegdheid worden ontnomen. Ook in de toelichting op de kerkorde van ds P. van den Heuvel (pagina 149) wordt daarvan uitgegaan.
- 4.2 Deze ordinantie heeft geen betrekking op zaken van kerkelijke tucht, waarop ordinantie 10-9 het oog heeft. Op grond van ordinantie 10-9-5 kan het college voor het opzicht, voordat ten aanzien van een predikant een beslissing wordt genomen over het al dan niet toepassen van kerkelijke tucht, bepalen dat betrokkene zich binnen een door het college te stellen termijn dient te onderwerpen aan een medisch onderzoek. De onjuiste handelwijze kan immers een medische oorzaak hebben. Het zou dan niet terecht zijn een tuchtmaatregel op te leggen. Als uit het medisch (waaronder begrepen een psychiatrisch of psychologisch) onderzoek blijkt dat betrokkene blijvend niet in staat is de werkzaamheden van een predikant te verrichten, kan het college bepalen dat het breed moderamen van de betreffende klassicale vergadering dient over te gaan tot het verlenen van emeritaat. Een dergelijk (medisch dan wel psychiatrisch onderzoek) is ten aanzien van bezwaarde met dat doel niet verzocht en evenmin verricht. Is uit het onderzoek als bedoeld in ordinantie 10-9-1 gebleken dat sprake is van tuchtwaardig gedrag dan kan gebruik worden gemaakt van de middelen van kerkelijke tucht. In de ordinantie bepaling is sprake van een limitatieve opsomming. Dat wil zeggen dat een college geen andere maatregelen mag opleggen dan de maatregelen die in ordinantie 10-9-6 tot en met 8 zijn vermeld. Ingevolge ordinantie 10-9-7 zijn dit samengevat de volgende maatregelen:
- a. ambtelijke vermaning;
 - b. schorsing in de vervulling van het ambt voor bepaalde tijd;

- c. schorsing voor onbepaalde tijd, met losmaking van een gemeente;
 d. ontzetting uit het ambt of ontneming van de kerkelijke bevoegdheden.
- 4.3 Het generale college voor het opzicht heeft maatregel b. opgelegd aan bezwaarde voor drie maanden en heeft de betreffende klassicale vergadering en kerkenraad in overweging gegeven alsnog tot losmaking met de kerkelijke gemeente te komen wegens verstoorde verhoudingen.
- 4.4 Deze tuchtzaak kan dus niet (door middel van een verkapt hoger beroep) worden overgedaan of worden voortgezet. In de eerste plaats niet omdat deze uitspraak onherroepelijk is en ook niet omdat het strafrechtelijk beginsel van "ne bis in idem" geldt. Toepassing van ordinantie 3-27-7 heeft niet de strekking om een maatregel van kerkelijke tucht op te leggen, maar heeft tot doel een predikant die niet meer in het ambt staat, maar nog wel in de bediening van Woord en sacramenten, maar die niet langer geschikt geacht wordt de kerk met stichting te dienen, om die reden ook die laatste bevoegdheden van een predikant te ontnemen. De kleine synode heeft daarom terecht erkend dat zij niet bevoegd is en was de juistheid van het oordeel van het generale college voor het opzicht van 18 maart 2009 te toetsen.
- 4.5 In zijn algemeenheid is ook de overweging van de kleine synode juist dat de eervolle ontheffing van bezwaarde uit het ambt door de klassicale vergadering op zich zelf bezien niet meebrengt dat de kleine synode "later" niet meer bevoegd zou zijn tot intrekking van de bevoegdheid tot de bediening van Woord en sacramenten indien het belang van de kerk dat zou vergen. De kleine synode kan ook feiten en omstandigheden, die het generale college voor het opzicht niet in de beoordeling heeft kunnen betrekken, maar wel van belang zijn voor de vraag of de predikant nog langer bekwaam is, bij een beoordeling op grond van ordinantie 3-27-7 mee wegen.
- 4.6 Niettemin kan het besluit van de kleine synode naar het oordeel van het generale college geen stand houden. Anders dan de kleine synode kennelijk van oordeel is, kunnen immers de sub 2.16 weergegeven eigenschappen:
"het tekortschieten in professionele situaties, de structuur die zich hierin voordoet en het gebrek aan inzicht hierin en het feit dat het generale college voor het opzicht heeft geadviseerd dat bezwaarde wordt losgemaakt van de Hervormde gemeente te [gemeente] vanwege verstoorde verhoudingen",
 niet als eigenschappen worden aangemerkt die zich "later", dus na de ontheffing op eigen verzoek en na de opgelegde maatregel van tucht hebben voorgedaan.
 Bij de behandeling door het generale college voor het opzicht zijn ook al de problemen, die zich met betrekking tot bezwaarde hebben voorgedaan in [andere functie] en in andere gemeenten, aan de orde geweest en mitsdien in de beoordeling betrokken in de relatie tot de problemen in [gemeente].
 Voorts hebben de klassicale vergadering van [...] en de Hervormde gemeente te [gemeente] reeds in 2007 in een protocol afgesproken dat bezwaarde per 7 april 2008 - vrijwillig - zou vertrekken uit de gemeente [gemeente] vanwege de daar ontstane spanningen.
 Ook heeft het generale college voor het opzicht reeds in zijn uitspraak geadviseerd te komen tot losmaking van de Hervormde gemeente te [gemeente] "gelet op de verstoorde verhouding met de gemeente [gemeente]", dus losmaking als bedoeld in ordinantie 3-20, ernstig verstoorde verhoudingen zonder dat deze zijn toe te rekenen aan de predikant.
- 4.7 In dit geval heeft het generale college voor het opzicht op verzoek van S. - die in zijn brief aan de kleine synode van 29 juli 2009 heeft verzocht bezwaarde uit zijn ambt te ontzetten en hem zijn bevoegdheid tot de bediening van Woord en sacramenten te onthouden -, over het tuchtwaardig gedrag van bezwaarde en zijn karakter en eigenschappen, mede gelet op bedoelde eerdere problemen, reeds een eindoordeel gegeven. Het generale college voor het opzicht heeft op basis van de stukken die ook deel uitmaken van de onderhavige procedure, geoordeeld dat bezwaarde te kort is geschoten in persoonlijke relaties, de structuur die zich hierin heeft voorgedaan, het gebrek aan inzicht hierin en het ondanks opgelegd verbod vervullen van preekbeurten, en daarom de betreffende tuchtmaatregel opgelegd. Het gaat in dit geval kennelijk om karaktereigenschappen van bezwaarde die, aldus ook het generale college voor het opzicht, een *tijdelijke* maatregel van tucht noodzakelijk maken.
- 4.8 Deze eigenschappen zijn volledig beoordeeld door het generale college voor het opzicht. Dit college heeft, anders dan het regionale college voor het opzicht, geoordeeld dat voor het opleggen van een verstrekkende maatregel van volledige ontzetting uit het ambt of ontneming van de kerkelijke bevoegdheden niet voldoende grondslag bestond. Het kan dan niet zo zijn dat de kleine synode nadat aan bezwaarde eervolle ontheffing is verleend door de klassicale vergadering alsnog middels toepassing van ordinantie 3-27-7 de kerkelijke bevoegdheid aan

bezwaarde ontnemt, hetgeen overeenkomt met het opleggen van de zeer zware tuchtmaatregel als bedoeld in ordinantie 10-9-7 sub d, waarvan eerder het generale college voor het opzicht, op grond van dezelfde feiten en omstandigheden, onherroepelijk heeft vastgesteld dat daarvoor geen juridische grondslag bestond. Ondubbelzinnig heeft ook S. zich in zijn klacht en verzoekschrift aan de kleine synode gebaseerd op dezelfde feiten en omstandigheden, terwijl ook de inhoud en strekking van de klacht en het verzoekschrift gelijkloend zijn, namelijk dat bezwaarde moet worden ontzet uit het ambt van predikant, althans dat hem de kerkelijke bevoegdheden moeten worden ontnomen.

In de opzichtprocedure (zie hiervoor onder 2.5) spreekt S. zelf van karakter en eigenschappen die volledige ontheffing uit het ambt zouden rechtvaardigen.

- 4.9 Naast de vraag in hoeverre het door S. aangevoerde karakter en de eigenschappen van bezwaarde in de procedure bij het generale college voor het opzicht bij het toepassen van de tuchtmaatregel al zijn getoetst, is van belang of het generale college voor het opzicht bij de beoordeling of een tuchtmaatregel moet worden toegepast, ook “het belang van de kerk” daarin betreft, zoals ordinantie 3-27-7 mede als toetsingskader voor het intrekken van de bevoegdheden aangeeft.
- Het GCA gaat onder punt 5 van het advies uitgebreid in op wat in zijn visie in deze zaak onder het belang van de kerk moet worden verstaan.
- Wanneer men de bepalingen over het opzicht in artikel XII van de kerkorde en ordinantie 10-6 tot en met 10-12 in onderling verband en samenhang beschouwt, met name gelet op ordinantie 10-6-1, waar staat dat het opzicht onder meer strekt tot bewaring van de orde in het leven en werken van de gemeente en kerk, moet worden geoordeeld dat het generale college voor het opzicht de vraag of een maatregel tot kerkelijke tucht moet worden toegepast, ook beantwoordt in het kader of zulks in het belang der kerk is.
- Dit betekent dat het generale college voor het opzicht in de uitspraak van 4 september 2008 ten aanzien van bezwaarde, het belang der kerk bij de oordeelsvorming heeft betrokken. Vergelijking van doel en strekking van het opzicht, waarmee aldus door het generale college voor het opzicht “het belang der kerk” in de uitspraak van 4 september 2008 in de beoordeling is betrokken, met de door het GCA genoemde aspecten van het belang der kerk, leert dat de beoordeling van de bezwaren van bezwaarde door het generale college voor het opzicht in hetzelfde kader heeft plaatsgevonden als de toetsing van deze bezwaren aan ordinantie 3-27-7.
- Dit leidt tot de conclusie dat evenmin sprake is van een “ander” aspect dat toepassing van ordinantie 3-27-7 zou kunnen rechtvaardigen.
- 4.10 Ordinantie 3-27-7 kan tenslotte, nu moet worden getoetst in het verlengde van ordinantie 3-21, slechts worden toegepast indien het gaat om algehele ongeschiktheid van de betrokkene vanwege karakter en eigenschappen voor het ambt om zijn/haar gemeente, respectievelijk enige gemeente nog met stichting te dienen, welke ongeschiktheid ook door omstandigheden kan zijn veroorzaakt.
- 4.11 Negatieve karaktertrekken of eigenschappen alleen zijn niet voldoende voor toepassing van ordinantie 3-27-7. Dit is ook redelijk. Vereist is dat die eigenschappen van zodanige aard zijn dat daardoor een behoorlijke waarneming van eigen belangen of belangen van derden in zijn of haar omgeving door de betrokkene onmogelijk is dan wel wordt bemoeilijkt en verbetering niet meer mogelijk is. Dit is in casu niet vastgesteld. Om dit te kunnen bepalen is bovendien onderzoek door (gedrags-, dan wel psychische) deskundigen nodig. Een dergelijk onderzoek ontbreekt.
- 4.12 In de uitspraak van het generale college voor het opzicht zijn bovendien geen aanwijzingen te vinden dat er op dat moment sprake was van karakter en eigenschappen die meebrengen dat bezwaarde totaal ongeschikt moet worden geacht voor het predikantschap. De van verschillende zijden gegeven positieve reacties over het functioneren van bezwaarde als predikant, waarvan ook het generale college in kennis is gesteld, geven eerder bewijs van het tegendeel. Dat het moderamen van de kleine synode bij de gelegenheid van de mondelinge behandeling bij het generale college heeft aangegeven niet in overweging te hebben genomen gebruik te maken van de in ordinantie 3-27-7 gegeven mogelijkheid om de uitoefening van de bevoegdheid te beperken tot bijvoorbeeld het voorgaan in kerkdiensten, kan evenmin gebaseerd zijn op het oordeel van algehele ongeschiktheid van bezwaarde voor het predikantschap, mede gelet op de brief van 8 september 2010 van het moderamen aan de leden en adviseurs van de kleine synode onder 6.1: *Uit het dossier blijkt niet dat de woordverklaring door ds X. ooit ter discussie heeft gestaan*”.

- 4.13 Het generale college komt op grond van hetgeen hiervoor is overwogen tot de conclusie dat de beoordeling van de kleine synode gebaseerd is op dezelfde feiten en omstandigheden die ten grondslag hebben gelegen aan de klachtprocedure voor de colleges voor het opzicht en die in laatste instantie hebben geleid tot het opleggen van een tuchtmaatregel. Aan het verzoek tot toepassing van ordinantie 3-27-7 zijn geen nieuwe feiten en omstandigheden ten grondslag gelegd die een nieuwe beoordeling zouden vergen of tot een ander oordeel zouden moeten leiden. Met zijn uitspraak heeft het generale college voor het opzicht, zoals hiervoor uit r.o. 4.9 volgt, tevens vastgesteld dat het belang van de kerk in dit geval geen ontzetting uit het predikantsambt rechtvaardigt of tot het geheel ontnemen van de ambtelijke bevoegdheden noodzaakt. De feiten en omstandigheden die in dit geval hebben geleid tot het opleggen van een tuchtmaatregel bieden voorts, zoals hiervoor uiteengezet, onvoldoende grondslag voor het oordeel dat bezwaarde totaal ongeschikt is voor het ambt van predikant.
- 4.14 De kleine synode was daarom niet bevoegd om deze feiten en omstandigheden in het kader van een procedure krachtens ordinantie 3-27-7 opnieuw te beoordelen. In dit geval moet dan ook het bij de kleine synode ingediende verzoek van 29 april 2009 worden aangemerkt als een verkapt hoger beroep en daarvoor is de procedure krachtens ordinantie 3-27-7 niet bedoeld.
- 4.15 Het voorgaande leidt er toe dat het bezwaar van bezwaarde gegrond is. Het besluit van de kleine synode dient te worden vernietigd wegens strijd met ordinantie 3-27-7.
- 4.16 Het generale college komt niet toe aan een beoordeling van de overige inhoudelijke gronden van bezwaar en verweer.

5. Beslissing

- 5.1 Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:
- verklaart het bezwaar van ds X gegrond;
 - vernietigt het besluit van de kleine synode van 17 september 2010;
 - bepaalt dat de kosten voor de behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, voor rekening van de kerk komen.

Aldus gewezen op 10 maart 2011

door mw mr M.G.J. Parkins-de Vin, mw mr J. Vijlbrief-van der Schaft, mr H.W.A. Haeck, mw mr J.C. Nouwt, dr J.D.Th. Wassenaar, ds J.C. Fockens, de heer J.B.W. van der Vark RA.

20/10

Uitspraak op het beroepschrift van de kerkenraad van de Protestantse gemeente te [...].

1. De procedure

- 1.1 Bij brief van 9 oktober 2010, met bijlagen, ingekomen op 12 oktober 2010, heeft de kerkenraad van de Protestantse gemeente te [...] (hierna: de kerkenraad, respectievelijk: de gemeente) beroep ingesteld tegen het besluit van het regionale college voor de behandeling van beheerszaken in Noord-Brabant en Limburg (hierna: het RCBB) van 11 september 2010, waarbij het RCBB heeft toegestemd in betaling van een eenmalige vergoeding aan de predikant van € 17.000,-.
- 1.2 Bij brief van 11 november 2010 heeft het RCBB op het beroepschrift gereageerd.
- 1.3 Partijen hebben niet verzocht om te worden gehoord en het generale college heeft geen aanleiding gevonden hiertoe ambtshalve over te gaan.

2. Achtergronden

- 2.1 Uit de bij het beroepschrift gevoegde brief van de kerkenraad van 10 augustus 2010, in samenhang gelezen met het besluit van het RCBB van 11 september 2010, blijkt dat het bedrag van € 17.000,- bedoeld is als een tegemoetkoming aan de predikant, in verband met voor deze ontstane lasten van een door hem aangekochte woning.
- 2.2 De gemeente heeft destijds in het kader van het uitbrengen van een beroep op de predikant met deze afgesproken dat hem een jaarlijks bedrag van € 8.500,- zou worden toegekend wegens vergoeding van het gemis van een ambtswoning.
- 2.3 Bij besluit van 27 november 2009 heeft het RCBB toestemming onthouden aan de toekenning van zodanige vergoeding. Daartegen is door de kerkenraad en het college van kerkrentmeesters van de gemeente beroep ingesteld.
- 2.4 Bij uitspraak in zaak 37/09 van 31 mei 2010, waarvan de gronden zijn toegezonden op 5 juli 2010, heeft het generale college – zakelijk weergegeven – overwogen dat toekenning van de door de gemeente met de predikant afgesproken jaarlijkse vergoeding niet in overeenstemming is met de kerkordelijke bepalingen, het beroep tegen het besluit van het RCBB van 27 november 2009 ongegrond verklaard en dit besluit bevestigd.
- 2.5 De kerkenraad heeft in zijn brief van 10 augustus 2010 aan het RCBB een compromis voorstel geformuleerd en toestemming gevraagd om de predikant gedurende vier jaar de hiervoor bedoelde jaarlijkse vergoeding te verstrekken en deze vervolgens in twee jaar af te bouwen naar nihil.

3. De beroepsgronden

De kerkenraad voert aan dat hij de handelwijze van het RCBB inconsequent en ondoorzichtig vindt, aangezien het doen van een voorstel met de strekking van het in zijn brief van 10 augustus 2010 vervatte compromis voorstel in een tevoren gevoerd gesprek met de gemeente-adviseur kerkbeheer door deze is aangeraden. Verder betoogt de kerkenraad dat de predikant, mede op basis van door deze ingewonnen informatie, erop mocht vertrouwen dat de destijds gemaakte afspraken met de kerkenraad over de jaarlijkse vergoeding kerkordelijk waren toegestaan. Tenslotte voert de kerkenraad aan dat de financiële lasten nu ten onrechte bij de predikant worden gelegd, terwijl de kerkenraad graag aan haar verplichtingen jegens de predikant wil voldoen en daar ook financieel de ruimte voor heeft.

4. Het verweer

Het RCBB wijst erop dat het geen goedkeuring kan verlenen aan het gedane voorstel, omdat dit in feite neerkomt op het alsnog uitvoeren van de oorspronkelijk tussen de kerkenraad en de predikant afgesproken regeling, hoewel die in strijd met de kerkordelijke bepalingen is bevonden. Voorzover het compromis voorstel van de kerkenraad is gedaan op initiatief van de gemeente-adviseur kerkbeheer heeft dat niet tot gevolg dat het RCBB daaraan goedkeuring dient te verlenen, gelet op de louter adviserende taak van de gemeente-adviseur. Het bedrag van € 17.000,- is op grond van redelijkheid en billijkheid bepaald, teneinde de predikant en de kerkenraad tegemoet te komen in de voor hen ontstane ongewenste situatie en ter voorkoming van een mogelijke civielrechtelijke procedure over de tussen de kerkenraad en de predikant gemaakte afspraken.

5. Beoordeling

- 5.1 Hetgeen de kerkenraad heeft aangevoerd met betrekking tot zijn wens om de destijds met de predikant gemaakte afspraken – zoveel mogelijk – te honoreren, treft geen doel, aangezien het generale college in zijn uitspraak in zaak 37/09 reeds heeft beslist dat het RCBB terecht aan die afspraken goedkeuring heeft onthouden.
- 5.2 Voorzover het betoog van de kerkenraad ertoe strekt dat vanwege de gemeente-adviseur kerkbeheer het vertrouwen is gewekt dat het compromis voorstel van de kerkenraad door het RCBB zou worden goedgekeurd, gaat dat betoog niet op. Uit de stukken blijkt niet dat de gemeente-adviseur uitdrukkelijk namens het RCBB een toezegging in die zin heeft gedaan, terwijl dat uit hoofde van zijn adviserende taak ook niet in de rede ligt. Bovendien was de kerkenraad zich er kennelijk van bewust dat de bevoegdheid tot al dan niet goedkeuring van een door hem in te dienen compromis voorstel bij het RCBB lag, gelet op hetgeen de kerkenraad daarover in het beroepschrift opmerkt.
- 5.3 Nu het RCBB, naar uit de uitspraak in zaak 37/09 blijkt, niet gehouden was toestemming te verlenen tot uitkering van een vergoeding aan de predikant terzake van gemis ambtswoning, moet het thans goedgekeurde bedrag van € 17.000,- worden aangemerkt als een tegemoetkoming aan de predikant en de kerkenraad waartoe de kerkorde geen verplichting schept. Er bestaat geen grond voor het oordeel dat het RCBB, gelet op haar kerkordelijke taken en bevoegdheden, in redelijkheid niet tot het verlenen van toestemming voor het in het besluit van 11 september 2010 genoemde bedrag van € 17.000,- heeft kunnen komen.
- 5.4 Uit het voorgaande volgt dat het beroep ongegrond dient te worden verklaard.

6. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen

- verklaart het beroep van de kerkenraad van de Protestantse gemeente te [...] tegen het besluit van het regionale college voor de behandeling van beheerszaken in Noord-Brabant en Limburg van 11 september 2010 ongegrond;
- bepaalt dat de kosten van de behandeling van deze zaak, voorzover het generale college betreffende, komen voor rekening van de kerk.

Aldus gewezen op 11 mei 2011 door

mw mr M.G.J. Parkins-de Vin (voorzitter), mw mr J. Vijlbrief-van der Schaft (secretaris), mr G.H. Bunt, mw mr J.C. Nouwt, ds J. Vroegindeweyj, ds J.C. Fockens.

21/10

Uitspraak op het beroepschrift van de kerkenraad van de Hervormde gemeente [gemeente].

1. De procedure

- 1.1 Op 18 oktober 2010 is bij het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen (hierna: het generale college) ingekomen het beroepschrift van de kerkenraad van de Hervormde gemeente te [gemeente] (hierna: de kerkenraad) van 12 oktober 2010, gericht tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Zeeland (hierna: het regionale college) van 30 augustus 2010, verzonden op 17 september 2010, waarin het regionale college de bezwaren van de kerkenraad ongegrond heeft verklaard.
- 1.2 Op 26 oktober 2010 heeft het generale college een aanvulling op het beroepschrift van de kerkenraad ontvangen.
- 1.3 De classicale vergadering van Zierikzee (hierna: de classis) heeft op 29 oktober 2010 een verweerschrift ingediend.
- 1.4 Het generale college heeft kennis genomen van het dossier van het regionale college.
- 1.5 Partijen hebben niet verzocht te worden gehoord en het generale college heeft geen aanleiding gevonden hiertoe ambtshalve over te gaan.

2. De feiten

- 2.1 De classis heeft op 30 september 2009 naar aanleiding van het boek van ds K. Hendrikse "Geloven in een God die niet bestaat" besloten de procedure van ordinantie 10-14 te volgen en heeft het regionale college voor de visitatie opgedragen daarnaar een onderzoek in te stellen.
- 2.2 Het regionale college voor de visitatie heeft daarbij het generale college voor de visitatie ingeschakeld aangezien het een zaak betreft, die de gehele kerk aangaat. Prof. dr. G. de Kruijf is ter advisering als deskundige ingeschakeld.
- 2.3 Bij het presenteren van een rapport aan de classis op 3 februari 2010 voeren namens de colleges voor de visitatie de beide voorzitters het woord en zij adviseren de classis de tuchtprocedure van ordinantie 10-14 niet voort te zetten, maar de weg van het gesprek te kiezen. De classis volgt, na ruime gelegenheid tot het stellen van vragen, in meerderheid dit advies.
- 2.4 Op 22 februari 2010 dient een aantal afgevaardigden naar de classis een revisieverzoek in tegen voormeld besluit van de classis van 3 februari 2010.
- 2.5 Bij de agendering van het revisieverzoek voor de vergadering van de classis van 19 mei 2010 geeft het breed moderamen van de classis in een notitie een overzicht van de procedure, die tot dan toe gevolgd is. Het breed moderamen concludeert dat er geen nieuwe inhoudelijke argumenten zijn gegeven. Het moderamen ziet in het verzoek geen argumenten om tot revisie over te gaan. De classis wijst het revisieverzoek af.
- 2.6 Op 17 juni 2010 maakt de kerkenraad bezwaar bij het regionale college tegen zowel het besluit van de classis van 3 februari 2010 als dat van 19 mei 2010.
- 2.7 Het regionale college verklaart op 30 augustus 2010 de bezwaren ongegrond.

3. Het beroep

- 3.1 De kerkenraad legt het navolgende aan haar beroep ten grondslag:
 1. ds K. Hendrikse stelt zich bewust in woord en geschrift buiten het belijden van de kerk;
 2. het regionale en generale college voor de visitatie hebben hun opdracht niet conform ordinantie 10-14 uitgevoerd;
 3. het regionale college is vooringenomen geweest;
 4. het revisieverzoek van een aantal leden van de classis is door het regionale college niet behandeld;
 5. het breed moderamen van de classis heeft de classicale vergadering van 19 mei 2010 beïnvloed.

4. De beoordeling

- 4.1 In deze procedure is niet de vraag aan de orde of ds K. Hendrikse zich bewust in woord en geschrift buiten het belijden van de kerk heeft gesteld, maar of de classis in redelijkheid heeft kunnen besluiten om de procedure van ordinantie 10-14 niet verder te vervolgen. Het generale college beantwoordt deze vraag bevestigend. De classis heeft zich laten adviseren door het regionale en het generale college voor de visitatie en heeft tevens een externe deskundige ingeschakeld. De colleges voor de visitatie hebben gesprekken met ds K. Hendrikse gevoerd.

De classis is, na de mogelijkheid tot het stellen van vragen en discussie, in meerderheid met het advies van de colleges voor de visitatie, om de procedure van ordinantie 10-14 niet verder te vervolgen, akkoord gegaan. Het generale college is daarom van oordeel dat het bestreden besluit van de classis op zorgvuldige wijze tot stand is gekomen en niet in strijd is met de kerkorde.

- 4.2 Het generale college acht het bezwaar, dat het regionale college bij de behandeling van de bezwaren van de kerkenraad vooringenomen is geweest, ongegrond. De kerkenraad had dit bezwaar ten tijde van de behandeling van het geschil door het regionale college aan de orde dienen te stellen. Ten overvloede wordt overwogen dat het generale college geen feiten en omstandigheden zijn gebleken waaruit de door de kerkenraad gestelde partijdigheid van het regionale college zou kunnen blijken. Het enkele feit dat het regionale college de kerkenraad, naar zij stelt, meer en kritischer bevraagd zou hebben dan het breed moderamen, kan de conclusie van partijdigheid niet dragen en wijst er veeleer op dat het regionale college de bezwaren van de kerkenraad helder heeft willen krijgen.
- 4.3 Het bezwaar dat de visitatoren het onderzoek niet conform ordinantie 10-14 hebben uitgevoerd, is naar het oordeel van het generale college eveneens ongegrond. Uit de toelichtingen van de voorzitters van het regionale en generale college voor de visitatie ter gelegenheid van de vergadering van de classis op 3 februari 2010 blijkt dat door de visitatoren wel degelijk aan prediking en leer van ds K. Hendrikse aandacht is besteed in relatie tot de vraag of deze de fundamenten van de kerk aantasten. De colleges voor de visitatie zijn op basis hiervan tot de conclusie gekomen dat geen grens is overschreden en hebben geadviseerd de weg van het gesprek te gaan. Niet gebleken is dat aan de rapportage van de colleges voor de visitatie zodanige gebreken kleven dat de classis haar besluit redelijkerwijs niet op deze rapporten had mogen baseren.
- 4.4 Het generale college acht ook het bezwaar dat het breed moderamen de vergadering van de classis op onoorbare wijze heeft trachten te beïnvloeden ongegrond. Het enkele feit, dat het breed moderamen bij de agendering van het revisieverzoek voor de vergadering van de classis van 19 mei 2010 in een notitie een overzicht van de tot dan toe gevolgde procedure en een advies heeft gegeven, valt niet als zodanig aan te merken. Het staat het breed moderamen vrij de vergadering van de classis van advies te dienen en de vergadering van de classis moet zeer wel in staat worden geacht om zelfstandig na afweging van alle betrokken belangen tot een evenwichtig besluit te komen.
- 4.5 Ook de stelling van de kerkenraad, dat de classis overwogen zou hebben het revisie-verzoek niet in behandeling te kunnen nemen omdat er geen nieuwe gezichtspunten zouden zijn, is onjuist. Uit het verhandelde op de vergadering van 19 mei 2010 blijkt dat het revisieverzoek wel in behandeling is genomen doch niet tot herziening heeft geleid. Uit het advies van het breed moderamen blijkt dat dit niet uitsluitend gebaseerd is op het ontbreken van nieuwe inhoudelijke argumenten doch dat het moderamen tevens van mening is dat er geen sprake is van inhoudelijke aspecten, die tijdens het primaire besluit niet meegewogen zouden zijn. Het breed moderamen van de classis heeft der-halve gehandeld in overeenstemming met ordinantie 12-12 lid 5. De door de kerkenraad op dit punt in beroep naar voren gebrachte gronden kunnen niet leiden tot het oordeel dat de classis ten onrechte niet tot revisie is overgegaan.
- 4.6 Het generale college overweegt in dit verband dat uit niets blijkt dat het breed moderamen van de classis in de onderhavige procedure op een andere lijn zat dan de meerderheid van de vergadering van de classis zoals de kerkenraad stelt. Op basis van de gevolgde procedure en de voorliggende stukken kan evenmin geconcludeerd worden dat de vergadering van de classis op onvolledige dan wel onjuiste wijze is voorgelicht. Het generale college acht het voorts in het licht van het door de classis gevoerde verweer niet aannemelijk dat ds [X] op de vergadering van 19 mei 2010 geen toelichting heeft mogen geven op het revisieverzoek. Blijkbaar heeft de voorzitter van de classicale vergadering ds [X] verzocht tot de kern van zijn betoog te komen, waarop laatstgenoemde zijn betoog zou hebben afgebroken. Zelfs indien zou blijken dat dit anders is, dan nog is de kerkenraad hierdoor niet benadeeld aangezien de kerkenraad bij het regionale en generale college de bezwaren tegen het besluit heeft kunnen toelichten. Ter zake het bezwaar van de kerkenraad dat meer dan 100 indringende brieven van kerkenraden in den lande ter zijde zijn gelegd en inhoudelijk niet ter sprake zijn gekomen, heeft de classis gesteld dat deze brieven voor alle afgevaardigden op een lijst zijn vermeld met een korte typering van de inhoud van elke brief. Het ligt op de weg van de leden van de classicale vergadering om desgewenst de ingekomen stukken volledig in te zien, zodat hierin geen grond gelegen kon zijn om tot revisie te komen.
- 4.7 Het generale college is van oordeel dat het beroep van de kerkenraad ongegrond is.

5. Beslissing

5.1 Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen

- verklaart het beroep ongegrond
- bevestigt de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Zeeland d.d. 30 augustus 2010, verzonden op 17 september 2010
- bepaalt dat de kosten van de behandeling van deze zaak voor zover het generale college betreffende voor rekening van de kerk komen.

Aldus gewezen op 20 mei 2011

door mr G.H. Bunt (plv. voorzitter), mw mr J. Vijlbrief-van der Schaft (secretaris), mw mr J.C. Nouwt, ds J. Vroegindewij, ds J.C. Fockens.

22/10
23/10
24/10

- Uitspraak op de beroepen van:
1. De algemene kerkenraad van de Protestantse gemeente te [...] i.w. (hierna: de AK)
 2. Mw W. en 9 andere belijdende leden van de wijkgemeente [K.] dan wel de wijkgemeente [P.], allen te [...], en de wijkraad van kerkrentmeesters van de wijkgemeente [K.] te [...] (hierna: W. en anderen).

1. De procedure

1.1 In zaak 22/10

- 1.1.1 Bij brief van 19 oktober 2010, bij het generale college ingekomen op 20 oktober 2010, heeft de AK beroep ingesteld tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in [...] (hierna: het regionale college), nummer 048/04 van 14 september 2010, verzonden op 4 oktober 2010, waarbij het besluit van de AK van 8 juni 2010 tot sluiting van de [A.]kerk, de [F.]kerk, de [K.]kerk en de [P.]kerk is vernietigd.
- 1.1.2 Bij brief van 17 november 2010, met bijlagen, heeft de AK zijn beroep aangevuld.
- 1.1.3 Bij brief van 10 januari 2011, met bijlagen, hebben W. en anderen verweer gevoerd.
- 1.1.4 Bij brief van 11 januari 2011 heeft de AK een nader stuk ingezonden.
- 1.1.4 Bij brief van 1 juni 2011 hebben W. en anderen daarop gereageerd.
- 1.1.6 Het generale college heeft voorts kennis genomen van de stukken die het regionale college ter beschikking stonden en van de op 6 december 2010 bij het generale college ingekomen en vervolgens aan partijen toegezonden brief van ds V., wijkpredikant van de [K.]kerk.

1.2 In zaak 23/10

- 1.2.1 Bij brief van 19 oktober 2010, bij het generale college ingekomen op 20 oktober 2010, heeft de AK beroep ingesteld tegen de uitspraak van het regionale college, nummer 049/04 van 14 september 2010, verzonden op 4 oktober 2010, waarbij het besluit van de AK van 8 juni 2010 tot vaststelling van de jaarrekeningen 2009 van de Hervormde gemeente [...] en de Gereformeerde kerk van [...], tezamen de Protestantse gemeente te [...] i.w., is vernietigd.
- 1.2.2 Bij brief van 17 november 2010, met bijlagen, heeft de AK zijn beroep aangevuld.
- 1.2.3 Bij brief van 10 januari 2011, met bijlage, hebben W. en (4 van de 9) anderen verweer gevoerd.
- 1.2.4 Bij brief van 11 januari 2011 hebben W. en anderen twee verdere bijlagen toegezonden.
- 1.2.5 Het generale college heeft voorts kennis genomen van de stukken die het regionale college ter beschikking stonden en van de op 6 december 2010 bij het generale college ingekomen en vervolgens aan partijen toegezonden brief van ds V., wijkpredikant van de [K.]kerk.

1.3 In zaak 24/10

- 1.3.1 Bij brief van 1 november 2010, met bijlagen, bij het generale college ingekomen op 2 november 2010, hebben W. en anderen beroep ingesteld tegen de hiervoor onder 1.1.1 en 1.2.1 vermelde uitspraken van het regionale college, voor zover daarin niet is beslist over hun door het regionale college niet beoordeelde bezwaren tegen de besluiten van de AK van 8 juni 2010.
- 1.3.2 Bij brief van 17 november 2010 heeft de AK verweer gevoerd.

1.4 In de zaken 22/10, 23/10 en 24/10

- 1.4.1 De mondelinge behandeling heeft gevoegd plaatsgevonden ter zitting van het generale college van 30 juni 2011.
Aldaar zijn verschenen:
 - namens de AK: mevrouw M., de heren D., B., V, en ds H., bijgestaan door hun raadsman mr A.;
 - namens W. en anderen: de dames W., H., H., de heren V., L., H., B., bijgestaan door hun raadsliden mr K. en mr B..
- 1.4.2 Zowel de AK als W. en anderen hebben pleitnotities overgelegd.

2. De bestreden besluiten van de AK en de uitspraken van het regionale college

- 2.1 Het bestreden besluit in zaak 22/10 strekt tot sluiting van de [A.]kerk, de [F.]kerk, de [K.]kerk en de [P.]kerk. Dit zijn vier van de zeven kerkgebouwen in de Protestantse gemeente te [...] i.w. De [G.] Kerk, de [S.]kerk en de [O.]kerk blijven als kerkgebouw open.
- 2.2 Dit besluit is door het regionale college vernietigd omdat het niet met de vereiste zorgvuldigheid is genomen. Het regionale college heeft de financiële grondslag van het besluit ontoereikend geacht omdat de noodzaak tot verkoop van vier kerkgebouwen, de waardering van de kerkgebouwen en mogelijke alternatieven niet zijn getoetst door onafhankelijke deskundigen. Voorts heeft het regionale college overwogen dat de AK ten onrechte heeft nagelaten voorafgaand aan het besluit te overleggen met het regionale college voor de behandeling van beheerszaken (hierna: het RCBB) over instemming met verkoop van de [K.]kerk en de [P.]kerk. Verder heeft het regionale college het besluitvormingsproces van de AK onvoldoende inzichtelijk geacht wegens het ontbreken van een heldere verantwoording omtrent de aan de gemaakte keuze ten grondslag liggende inhoudelijke argumenten. Tenslotte heeft het regionale college geoordeeld dat de AK in het kader van het kennen en horen van de gemeente de door gemeentelieden aangedragen alternatieven en aangevoerde bezwaren onvoldoende bij zijn besluitvorming heeft betrokken.
- 2.3 Het bestreden besluit in zaak 23/10 strekt tot vaststelling van de jaarrekeningen 2009 van de Hervormde gemeente [...] en de Gereformeerde kerk van [...].
- 2.4 Dit besluit is door het regionale college vernietigd wegens strijd met ordinantie 11-7-4. Daartoe heeft het regionale college overwogen dat de door de AK overgelegde verklaring van de registeraccountant niet kan worden beschouwd als de verklaring van een certificerend accountant als bedoeld in die ordinantiebepaling. Voorts is door het regionale college overwogen dat degene die de financiële administraties van de Hervormde gemeente [...] en de Gereformeerde kerk van [...] heeft gecontroleerd geen certificerend accountant is en hij bovendien niet kan worden beschouwd als een onafhankelijke deskundige in de zin van de genoemde ordinantiebepaling.
- 2.5 In zaak 24/10 zijn de beide besluiten van de AK van 8 juni 2010 aan de orde voor zover die zijn bestreden op andere gronden dan de door het regionale college beoordeelde. Het regionale college heeft zijn beoordeling beperkt tot de hiervoor onder 2.2 en 2.4 weergegeven aspecten.
3. De beroepen
- 3.1 In zaak 22/10 voert de AK het volgende aan:
- het regionale college heeft geen onafhankelijk oordeel gegeven omdat de uitspraak mede is gewezen door een collegelid dat tevens deel uitmaakt van de plaatselijke werkgemeenschap van predikanten;
 - het regionale college heeft in strijd met ordinantie 12-7-8a in de uitspraak niet de kerkelijke kwaliteit van de indieners van het bezwaarschrift vermeld;
 - het regionale college heeft ten onrechte geoordeeld dat het besluit van de AK niet met de vereiste zorgvuldigheid is genomen.
- Volgens de AK blijkt uit de overgelegde stukken dat wel alternatievenonderzoek heeft plaatsgevonden, dat de waardering van de kerkgebouwen met de nodige deskundigheid heeft plaatsgevonden, dat de gemeentelieden op genoegzame wijze zijn gehoord en de door 60 gemeentelieden ingezonden brieven bij de afweging door de AK zijn betrokken, dat er geen verplichting tot voorafgaand overleg met het RCBB was en dat de inhoudelijke overwegingen voor de door de AK gemaakte keuze voldoende uit de stukken blijken.
- 3.2 In zaak 23/10 brengt de AK eveneens de hiervoor in 3.1 onder a. en b. vermelde beroepsgronden naar voren. Verder voert de AK aan dat het regionale college het besluit tot vaststelling van de jaarrekeningen ten onrechte in strijd met ordinantie 11-7-4 heeft geacht. Volgens de AK stelt die ordinantiebepaling geen eisen aan het soort accountantsverklaring, maar wordt alleen controle door een certificerend accountant of twee onafhankelijke deskundigen vereist. Tenslotte heeft het regionale college volgens de AK ten onrechte een oordeel gegeven over de positie van degene die de financiële administraties heeft gecontroleerd.
- 3.3 In zaak 24/10 voeren W. en anderen aan dat het regionale college ten onrechte niet is ingegaan op hun overige bezwaren tegen de besluiten van de AK. Volgens hun bezwaarschriften, waarnaar zij in dit verband verwijzen, betreffen die bezwaren het ontbreken van een beleidsplan als bedoeld in ordinantie 4-8-5, de samenstelling van de AK, de bevoegdheid van enkele leden van het college van kerkrentmeesters, de wijze van stemmen en de door de AK gemaakte belangenafweging. Tegen het besluit tot vaststelling van de jaarrekeningen hebben W. en anderen voorts nog bezwaren aangevoerd betreffende daarin opgenomen specifieke gegevens

of het ontbreken daarvan en betreffende de inzichtelijkheid op het punt van de positie van de Stichting Bouwfonds ten opzichte van de Protestantse gemeente te [...] i.w.

4. Beoordeling

In de zaken 22/10 en 23/10

- 4.1 De hiervoor in 3.1 onder a. vermelde beroepsgrond met betrekking tot de onafhankelijkheid van het regionale college kan niet slagen. Daartoe wordt overwogen dat niet is gebleken dat de AK in de procedure bij het regionale college over de onafhankelijkheid van dat college heeft geklaagd. Dit was, gelet op de aard van de klacht, wel vereist. Deze beroepsgrond is derhalve tardief. Overigens biedt het dossier voor het regionale college geen aanknopingspunt om aan de onafhankelijkheid van het regionale college te twijfelen.
- 4.2 De hiervoor in 3.1 onder b. vermelde beroepsgrond betreffende het ontbreken in de uitspraken van de kerkelijke kwaliteit van de indieners van het bezwaarschrift, kan evenmin leiden tot vernietiging van de uitspraken van het regionale college. Het ontbreken van die aanduiding is niet dragend voor de door het regionale college gegeven beslissingen en niet is gebleken dat de AK daardoor in zijn belangen is geschaad.

In zaak 22/10

- 4.3 Met betrekking tot de zorgvuldigheid van het besluit tot sluiting van de vier kerkgebouwen wordt als volgt overwogen.
- 4.4 Op grond van de stukken en het over en weer aangevoerde stelt het regionale college het volgende vast:
- a. Vanaf 2006 heeft de AK zich, naar aanleiding van een in 2005 door het college van kerkrentmeesters opgestelde meerjarenraming, getiteld 'Prognose 2010-2015', beraden over de toekomstige opbouw van de Protestantse gemeente te [...], de financiële levensvatbaarheid in verband met het teruglopende ledenaantal en de vermindering van inkomsten en de in verband daarmee te treffen maatregelen.
 - b. In februari 2008 heeft de AK in het kader van het proces 'Op koers komen' onder meer besloten om het aantal kerkgebouwen te gaan verminderen, teneinde een gezond financieel beleid te kunnen blijven voeren. Daarbij is het voornemen uitgesproken om drie of vier kerkgebouwen in gebruik te houden. In april 2008 heeft de AK met de vergadering van ambtsdragers van de Protestantse gemeente te [...] i.w. daarover gesproken en zijn voorts op twee bijeenkomsten de gemeenteleden over het voorgestane beleid geïnformeerd. Onderdeel van 'Op koers komen' vormde tevens de bevordering van de verdere samenwerking tussen de wijkgemeenten, waartoe in dezelfde periode de medewerking is gevraagd van de wijkkerkenraden, predikanten en kerkelijk werkers. Inmiddels zijn twee samenwerkingsverbanden (de [...]gemeenten en de [...]groep) gevormd, die in mei 2010 een gezamenlijk beleidsvisiedocument uitgebracht hebben.
 - c. Met betrekking tot de vermindering van het aantal kerkgebouwen heeft de AK het college van kerkrentmeesters gevraagd om vóór 1 januari 2009 advies uit te brengen over het in gebruik houden van minimaal drie of vier kerkgebouwen, rekening houdend met voldoende geografische spreiding. Het college van kerkrentmeesters heeft naar aanleiding hiervan in november 2008 het 'Rapport betreffende het onderzoek instandhouding kerkgebouwen' uitgebracht. Bij de voorbereiding van dit rapport was een commissie bestaande uit vertegenwoordigers van alle wijkgemeenten betrokken en is tevens extern advies ingewonnen. In het rapport zijn de zeven kerkgebouwen gewaardeerd op basis van een puntenbeoordeling gebouwen, geografische spreiding en financiële resultaten. Er zijn dertien combinaties bij het openhouden van drie kerken en acht combinaties bij het openhouden van vier kerken door-gerekend. In de eerstbedoelde situatie wordt ook de optie van het openhouden van de [G.]kerk, [S.]kerk en [O.]kerk – die in het thans bestreden besluit is gekozen – genoemd.
 - d. In december 2008 heeft de AK het voornemen uitgesproken om vier kerkgebouwen open te houden, waaronder de [F.]kerk en de [P.]kerk. In januari 2009 zijn de gemeenteleden en de ambtsdragers van de zeven wijkgemeenten hierover gehoord. Naar aanleiding van de reacties uit de gemeente heeft de AK diverse andere opties onder ogen gezien, waarover in de vergaderingen van april en mei 2009 is gestemd. Het voornemen van december 2008 is niet omgezet in een besluit en de andere besproken opties hebben evenmin geleid tot een besluit, omdat voor geen daarvan de vereiste tweederde meerderheid kon worden gehaald.
 - e. In de vergadering van de AK van september 2009 is, na sondering van de leden van de AK, onder wie alle predikanten, en na gesprekken met twee externe deskundigen, de nota

'Nieuwe start op koers komen' besproken en aanvaard. Daarin zijn als uitgangspunten opgenomen twee samenwerkingsverbanden in de gemeente, de mogelijkheid voor elk van de zeven kerkgebouwen om gesloten dan wel opengehouden te worden, de inpassing van het te nemen besluit in het toekomstperspectief van uiteindelijk het openhouden van twee kerkgebouwen, het vereiste van een tweederde meerderheid voor het besluit met de mogelijkheid om in een tweede stemronde het besluit bij gewone meerderheid te nemen.

- f. In de vergadering van de AK van oktober 2009 is unaniem gekozen voor het openhouden van drie kerkgebouwen in plaats van vier. Aan die keuze ligt blijkens de notulen ten grondslag de ontwikkeling van en het evenwicht tussen de twee samenwerkingsverbanden en de financiële situatie van de gemeente.
- g. In april 2010 heeft het college van kerkrentmeesters aan de AK het advies 'Naar een gemeente met toekomst' uitgebracht, waarin op basis van de daarin weergegeven wegingsfactoren vijf combinaties van drie open te houden kerken ter keuze worden voorgelegd, waaronder ook de combinatie [G.]kerk, [S.]kerk en [O.]kerk. Bij de voorbereiding van het advies heeft het college van kerkrentmeesters zich laten bijstaan door een externe architect.
- h. De AK heeft het advies in zijn vergaderingen van 11 en 17 mei 2010 besproken. In de vergadering van 11 mei is tevens de stemmingsprocedure voor het te nemen besluit besproken en unaniem aanvaard. In de vergadering van 17 mei is volgens die procedure over de vijf combinaties gestemd, maar kon niet de voor de eerste ronde afgesproken tweederde meerderheid worden gehaald. Vervolgens is in de vergadering van de AK van 19 mei 2010 bij gewone meerderheid gekozen voor het openhouden van de combinatie [G.]kerk, [S.]kerk en [O.]kerk.
- i. Bij brief van 20 mei 2010 is aan alle gemeenteleden de strekking van het voorgenomen besluit meegedeeld en is hun bericht dat zij op 31 mei 2010 op twee tijdstippen in de gelegenheid zijn om door de AK te worden gehoord over het voorgenomen besluit van 19 mei 2010 en dat tevens op 22 mei 2010 gelegenheid bestaat om in de zeven kerkgebouwen met de betrokken wijkkerkenraden daarover te spreken. In die brief is ook het verdere besluitvormingstraject uiteengezet. De bijeenkomsten van 31 mei 2010 zijn voorts afgekondigd in de kerkdiensten van 23 en 30 mei. Daar was ook een toelichting op het voorgenomen besluit beschikbaar.
- j. Nadat deze gemeentebijeenkomsten waren gehouden zijn op 7 juni 2010 de ambtsdragers over het voorgenomen besluit gehoord. In de vergadering van de AK van 8 juni 2010 zijn blijkens de notulen de tijdens de gemeentebijeenkomsten gemaakte opmerkingen en de naar aanleiding van het voorgenomen besluit ontvangen brieven van de gemeenteleden besproken en heeft verdere gedachtenwisseling over het voorgenomen besluit plaatsgevonden. Na stemming in die vergadering is het voorgenomen besluit bekrachtigd.
- k. Over het besluitvormingsproces in de periode september 2009 - juni 2010 is door de AK regelmatig verslag gedaan in het kerkblad. Het besluit van 8 juni 2010 is per brief van de AK van 15 juni 2010 aan de gemeenteleden nader toegelicht en gepubliceerd in het kerkblad van 18 juni 2010.

4.5 Uit het voorgaande blijkt dat de AK het besluit heeft gebaseerd op diverse door het college van kerkrentmeesters uitgebrachte rapporten, die mede zijn voorbereid met externe deskundigen en vertegenwoordigers van de wijkgemeenten en waarin aan de hand van daarin beschreven selectiecriteria een groot aantal alternatieven is doorgerekend. Voorts zijn blijkens de overgelegde stukken door de AK in de loop van het al in 2006 ingezette besluitvormingsproces om tot vermindering van het aantal kerkgebouwen te geraken diverse opties onder ogen gezien en besproken, aanvankelijk op basis van het openhouden van vier kerkgebouwen. In oktober 2009 heeft de AK, aan de hand van nadere stukken en ontwikkelingen in de gemeente ten aanzien van de samenwerking en financiële situatie en na gesprekken met externe deskundigen, unaniem gekozen voor het openhouden van maximaal drie kerkgebouwen. Ten behoeve van de uiteindelijke keuze heeft de AK gebruik gemaakt van het, met behulp van een externe deskundige, opgestelde advies van het college van kerkrentmeesters van april 2010. De daarin uiteengezette vijf combinaties zijn, naar blijkt uit de notulen, in de vergaderingen van de AK van 11 en 17 mei 2010 besproken en afgewogen. In de vergaderingen van 17 en 19 mei 2010 is over alle combinaties gestemd door middel van een door de AK tevoren unaniem aanvaarde procedure.

In deze omstandigheden bestaat, anders dan het regionale college heeft overwogen, geen grond voor het oordeel dat het bestreden besluit qua financiële grondslag en alternatievenafweging niet met de vereiste zorgvuldigheid is genomen.

- 4.6 In de omstandigheid dat voorafgaand aan het bestreden besluit geen overleg met het RCBB is gevoerd over een mogelijke instemming met verkoop van de te sluiten kerkgebouwen, is evenmin een grond voor vernietiging van het besluit gelegen. De kerkorde stelt het vereiste van overleg met het RCBB over een voorgenomen sluiting van een kerkgebouw niet en verkoop, waarvoor wel toestemming van het RCBB is vereist, was in dat stadium, naar niet is weersproken, nog niet aan de orde.
- 4.7 Tenslotte staat in het kader van de zorgvuldigheid ter beoordeling of de AK genoegzaam gelegenheid tot horen van de gemeenteleden heeft gegeven en de schriftelijke reacties en aangedragen alternatieven van de gemeenteleden voldoende bij het besluit heeft betrokken. Dienaangaande wordt overwogen dat de termijn waarop de gemeenteleden zijn gehoord weliswaar niet lang is, en mogelijk wel wat langer had kunnen zijn, maar toch niet zo kort dat sprake is van een zorgvuldigheidsgebrek. Daarbij is van belang dat tussen de brief aan de gemeenteleden en de datum van het horen een termijn van tien dagen was gelegen, dat op 31 mei zowel 's middags als 's avonds gelegenheid tot horen is geboden en dat de gemeenteleden de gemaakte keuze ook nog met hun wijkkerkenraad hebben kunnen bespreken. Voorts wordt in aanmerking genomen dat de tijdens de bijeenkomsten van 31 mei gemaakte opmerkingen en de naar aanleiding van het voorgenomen besluit ingezonden brieven door de AK in zijn vergadering van 8 juni 2010 zijn besproken en ook de mogelijkheid tot uitstel van de besluitvorming in verband met aangedragen alternatieven onder ogen is gezien. Daartoe is evenwel niet besloten. Naar ter zitting van het generale college is gebleken is niet in geschil dat de bezwaarde gemeenteleden vanaf september/oktober 2009 ervan op de hoogte waren dat de AK had besloten tot het openhouden van maximaal drie kerkgebouwen en dat sluiting elk van de zeven kerkgebouwen kon betreffen. Nu de AK reeds alle verschillende combinaties had gezien en afgewogen, was de AK onder deze omstandigheden in redelijkheid niet gehouden tot verder uitstel van de besluitvorming.
- 4.8 Uit het voorgaande volgt dat de uitspraak van het regionale college niet in stand kan blijven.

In zaak 23/10

- 4.9 Met betrekking tot de beoordeling van de ook in deze zaak door de AK aangevoerde formele beroepsgronden als weergegeven in 3.1 onder a. en b., wordt verwezen naar hetgeen daarover is overwogen in 4.1 en 4.2. Dit brengt mee dat deze gronden falen.
- 4.10 Met betrekking tot het door het regionale college geconstateerde zorgvuldigheidsgebrek ten aanzien van de vaststelling van de jaarrekeningen wordt als volgt overwogen:
 Ordinantie 11-7-4 luidt: "Elk jaar wordt vóór de vaststelling van de jaarrekeningen de financiële administratie van de gemeente en van de diaconie gecontroleerd door een door de kerkenraad aan te wijzen certificerend accountant of twee andere onafhankelijke deskundigen."
 Daaruit blijkt dat controle is vereist door hetzij een certificerend accountant, hetzij twee andere onafhankelijke deskundigen. Aan de inhoud van de accountantsverklaring worden in die ordinantie bepaling geen eisen gesteld. Met name blijkt daaruit niet dat een zogenaamde beoordelingsverklaring, zoals in dit geval is afgegeven door de accountant, niet is toegestaan. Nu voorts niet in geschil is dat de voor de controle ingeschakelde accountant de hoedanigheid van certificerend accountant heeft, is de controle op de door de kerkorde voorgeschreven wijze uitgevoerd. Of degene die bij de beoordeling van de financiële administraties was ingeschakeld al dan niet als onafhankelijk te beschouwen is, doet, nu er een genoegzame accountantscontrole is, niet ter zake.
- 4.11 Uit het voorgaande volgt dat er ten aanzien van de vaststelling geen sprake is van strijd met ordinantie 11-7-4, zodat de uitspraak van het regionale college niet in stand kan blijven.

In de zaken 22/10, 23/10 en 24/10

- 4.12 Het generale college ziet aanleiding om, in het belang van de voortgang van het leven en werken der gemeente als geheel en mede naar aanleiding van hetgeen W.en anderen in zaak 24/10 hebben aangevoerd, ook uitspraak te doen over de door het regionale college onbesproken gelaten bezwaren tegen de besluiten van de AK.
- 4.13 De bezwaren van W.en anderen met betrekking tot de samenstelling van de AK en de gestelde onbevoegdheid van enkele leden van het college van kerkrentmeesters zijn door middel van de bij het verweerschrift van de AK in zaak 23/10 aan het regionale college overgelegde bijlagen 1 en 9 t/m 12 gemotiveerd weerlegd. Of de betreffende dispensaties en toestemmingen al dan niet terecht zijn verleend, is in deze procedure niet aan de orde.
- 4.14 W.en anderen kunnen voorts niet worden gevolgd in hun betoog dat een integraal beleidsplan was vereist voordat het besluit tot kerksluiting kon worden genomen. Een dergelijke beslissing

- mag, zoals volgt uit eerdere kerkrechtelijke jurisprudentie, niet worden genomen zonder enig beleidsstuk, met name op het financiële vlak, maar die situatie doet zich hier niet voor, gelet op de hiervoor onder 4.4 vermelde rapporten en adviezen, die onderzoeksgegevens en beleidsvoornemens bevatten waarop het besluit kon worden gebaseerd.
- 4.15 De tegen de wijze van stemming ingebrachte bezwaren kunnen evenmin doel treffen. De AK heeft de stemming over het besluit tot kerksluiting verricht volgens de door hem afgesproken procedure, waarvan niet is gesteld of gebleken dat deze in strijd is met de kerkorde. Voor zover W.en anderen betogen dat de door de AK gemaakte afweging door de wijze van stemming onvoldoende inzichtelijk is, faalt dat betoog gelet op hetgeen in 4.5 is overwogen omtrent de besluitvorming in de vergaderingen van de AK van mei 2010. Over de vaststelling van de jaarrekeningen behoefde niet te worden gestemd omdat deze, naar onweersproken is gesteld, met algemene stemmen zijn aanvaard.
- 4.16 Met betrekking tot de bezwaren over de belangenafweging door de AK bij het besluit tot kerksluiting wordt overwogen dat het generale college die afweging slechts terughoudend kan toetsen en het derhalve niet op de weg van het generale college ligt om de door de AK gemaakte keuze volledig inhoudelijk te beoordelen. Of met een alternatieve keuze hetzelfde doel zou zijn bereikt staat niet ter beoordeling van het generale college. Ter toetsing staat alleen of de AK bij afweging van de betrokken belangen in redelijkheid niet tot het besluit heeft kunnen komen. Gelet op de inhoud van de hiervoor onder 4.4 vermelde rapporten en adviezen, in het bijzonder de daarin weergegeven visie op de toekomst van de Protestantse gemeente te [...] i.w. en de daarin aan de hand van duidelijke selectiecriteria beschreven alternatieve keuzemogelijkheden met betrekking tot de vermindering van het aantal kerkgebouwen, waarbij alle kerkgebouwen zijn betrokken, bestaat geen grond voor het oordeel dat de AK in redelijkheid niet tot zijn besluit heeft kunnen komen.
- 4.17 De bezwaren betreffende onjuiste dan wel ontbrekende specifieke gegevens en posten in de jaarrekeningen zijn in het verweerschrift dat bij het regionale college is ingediend door de AK gemotiveerd weerlegd, onder verwijzing naar concreet aangeduide bladzijden van de jaarrekeningen en het besprokene tijdens de AK vergadering van 8 juni 2010. W.en anderen hebben niet aannemelijk gemaakt dat de uiteenzetting van de AK in dit opzicht onjuist is.
- 4.18 Het betoog van W.en anderen dat de jaarrekeningen onvoldoende inzicht bieden over de positie van de Stichting Bouwfonds en haar financiële verhouding ten opzichte van de Protestantse gemeente te [...] i.w. kan niet slagen. Daartoe wordt overwogen dat – naar ter zitting van het generale college is toegelicht – de Stichting Bouwfonds een zelfstandige kerkelijke stichting is, waarop de Generale regeling stichtingen van toepassing is, die verantwoording moet afleggen aan het college van kerkrentmeesters en waarvan de jaarrekening door het RCBB dient te worden goedgekeurd. Het betoog dat de baten en lasten van de stichting hadden dienen te worden opgenomen in de jaarrekeningen van de Hervormde gemeente [...] en de Gereformeerde kerk van [...] treft geen doel; het door het RCBB op de stichting uitgeoefende toezicht is een afdoende controle instrument. Bovendien blijkt uit laatstbedoelde jaarrekeningen dat de baten van de stichting volledig voor de kerk worden aangewend.
- 4.19 Al het voorgaande dient te leiden tot vernietiging van de uitspraken van het regionale college en ongegrondverklaring van de tegen de besluiten van de AK aangevoerde bezwaren.
- 4.20 Het in stand laten van de besluiten neemt niet weg dat de AK gehouden blijft om deze aan de betrokken gemeenteleden nader uit te leggen en toe te lichten. De AK dient daartoe met name inspanningen te verrichten omdat een besluit tot sluiting van kerkgebouwen, zoals de AK ook heeft erkend, pijnlijk en ingrijpend is voor de betrokken wijkgemeenten en omdat W.en anderen ter zitting bij het generale college nader hebben uiteen gezet dat zij en vele anderen in hun wijkgemeenten de wijze van communiceren door de AK over de sluiting van de kerkgebouwen totnogtoe als onbevredigend hebben ervaren.
5. Beslissing
 Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen
 - vernietigt de uitspraken van het regionale college van 14 september 2010, nummers 048/04 en 049/04;
 - verklaart de bezwaren tegen de twee besluiten van de AK van 8 juni 2010 ongegrond;
 - bepaalt dat de kosten van de behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, komen voor rekening van de kerk.

Aldus geweest op 26 september 2011

door mw mr M.G.J. Parkins-de Vin (voorzitter), mw mr J. Vijlbrief-van der Schaft (secretaris), mw mr J.C. Nouwt, mr G.H. Bunt, ds L. Korevaar, ds J.C. Fockens, dhr J.B.W. van Vark RA.

26/10

Uitspraak; op het bezwaar van [bezwaarde] tegen het besluit van de generale synode van de Protestantse Kerk in Nederland (hierna: de generale synode) van 23 april 2010.

1. De procedure

- 1.1 Bij brief van 26 november 2010, bij het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen (hierna: het generale college) ingekomen op 29 november 2010, heeft [bezwaarde], predikant in [...], bezwaar gemaakt tegen het besluit van de generale synode van 23 april 2010 om een nieuwe regeling voor de permanente educatie van predikanten en kerkelijk werkers per 1 september 2011 in te voeren.
- 1.2 Bij brief van 26 januari 2011 heeft [scriba], namens de generale synode een reactie gegeven op het bezwaarschrift.
- 1.3 [Bezwaarde] heeft bij brief van 25 maart 2011 op het antwoord van de generale synode gereageerd.
- 1.4 Vervolgens heeft de generale synode bij brief van 18 april 2011 gedupliceerd.
- 1.5 Partijen hebben niet verzocht te worden gehoord en het generale college heeft geen aanleiding gevonden hiertoe ambtshalve over te gaan.

2. Ontvankelijkheid

- 2.1 De generale synode heeft primair als verweer aangevoerd dat [bezwaarde] in zijn bezwaar niet ontvankelijk is. Het bestreden besluit is gepubliceerd in Kerkinformatie van juni 2010 en vanaf die tijd ook geplaatst op de website van de Protestantse Kerk in Nederland. Dat betekent volgens de generale synode dat het bezwaarschrift te laat is ingediend, nu volgens ordinantie 12-3-4 bezwaren ingediend moeten worden dertig dagen na de dag waarop de beslissing werd verzonden of na de dag waarop daarvan redelijkerwijze kennis kon worden genomen. Deze termijn is volgens de generale synode overschreden door [bezwaarde].
- 2.2 Het generale college verwerpt dit primaire verweer van de generale synode. Het generale college heeft in eerdere beslissingen bepaald dat de datum waarop een besluit aan belanghebbenden (i.c. de predikanten) door de desbetreffende kerkelijke organisaties verzonden is, heeft te gelden als de datum waarop bezwaarden van het bestreden besluit kennis konden nemen. Daaraan doet niet af dat in dit geval het besluit ook via kerkelijke media ter algemene kennis is gebracht. [Bezwaarde] heeft zich er terecht op beroepen dat pas bij de kennisgeving van 8 november 2010 de nieuwe regeling in haar concrete uitwerking aan hem bekend werd. Het gaat bovendien om wijziging in de arbeidsvoorwaarden van de predikant, zodat hem/haar de gelegenheid gegeven moet worden om daarop te reageren vanaf het moment dat deze daarvan persoonlijk op de hoogte is gesteld.

3. De bestreden beslissing en de gronden van het beroep en het verweer

- 3.1 In zijn bezwaar stelt [bezwaarde] dat volgens ordinantie 13-20-4 predikanten eenmaal per vijf jaar gedurende een periode van drie maanden vrijgesteld zijn van de vervulling van hun dienstwerk. In de nieuwe regeling is deze aaneengesloten periode van drie maanden vervangen door in totaal 520 uur betaald studieverlof, waarvan 420 uur besteed zullen moeten worden aan het volgen van een erkende studie. De overige 100 uur zijn vrij in te vullen. Inhoudelijk is de kern van zijn bezwaar dat in de nieuwe regeling de aaneengesloten periode wordt opgegeven. Formeel richt het bezwaar van [bezwaarde] zich tegen de vastgestelde ingangsdatum van de nieuwe regeling, te weten 1 september 2011 en de daarbij gevolgde procedure. Er is immers sprake van een wijziging van ordinantie 13-20-4. Een dergelijke wijziging kan eerst tot stand komen na het volgen van de kerkordelijk voorgeschreven consideraties. Het volgen van de juiste kerkordelijke weg betekent dat de nieuwe regeling niet eerder kan ingaan dan per november 2011. [Bezwaarde] stelt dat het indienen van consideraties een bijdrage levert aan het zorgvuldig vaststellen van een ordinantie of een wijziging daarvan.
- 3.2 De generale synode erkent dat de kerkordewijzigingen pas in april 2011 in eerste lezing behandeld konden worden en dat na de consideratie de tweede lezing niet eerder dan november 2011 kan plaats vinden, zodat invoering van de nieuwe regeling per 1 september 2011 daarop vooruitlopen is. De generale synode stelt zich evenwel op het standpunt dat in dit geval, gelet op de daaraan voorafgaande besluiten tot het vaststellen van de rapporten die de basis voor de invoering van de permanente educatie vormen, de betekenis van de consideraties gering zal zijn. Volgens de generale synode heeft [bezwaarde] dan ook geen belang bij

zijn bezwaar tegen de gevolgde procedure, hetgeen ingevolge ordinantie 12-3-1 een vereiste is voor het indienen van een bezwaar.

4. Beoordeling

- 4.1 Het generale college is van oordeel dat met het invoeren van een regeling zonder c.q. vóór dat de desbetreffende kerkordelijke bepalingen zijn aangepast, er sprake is van een onzorgvuldige procedure. Immers de procedure voor een kerkordewijziging ligt vast en daarin neemt het considereren door de classicale vergaderingen een belangrijke plaats in. Het past niet op de uitslag daarvan vooruit te lopen en al op voorhand te overwegen dat die uitslag van geringe betekenis zal zijn op de vast te stellen regeling.
- 4.2 Dit oordeel leidt er toe dat het besluit van de generale synode van 23 april 2010 moet worden vernietigd voor zover daarbij de regeling is ingevoerd voordat de kerkorde op dat punt gewijzigd is c.q. kan zijn.
- Dit brengt tevens met zich dat het generale college (nog) niet kan toekomen aan een inhoudelijke beoordeling van het besluit tot permanente educatie en de daarmee gepaard gaande wijziging van ordinantie 13-20-4. [Bezwaarde] is mitsdien niet ontvankelijk in zijn inhoudelijk bezwaar tegen de voorgestelde regeling omdat op dat punt eerst de weg van de consideraties gevolgd moet worden.

5. De beslissing

- 5.1 Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:
- verklaart het bezwaar van [bezwaarde] ontvankelijk voor zover dit zich richt tegen de door de generale synode gevolgde procedure en niet-ontvankelijk voor het overige;
 - vernietigt het besluit van de generale synode van 23 april 2010 voor zover bij dit besluit, vooruitlopend op de wijziging van ordinantie 13-20-4, de regeling van de permanente educatie al is ingevoerd per 1 september 2011;
 - bepaalt dat de kosten van behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, voor rekening van de kerk komen.

Aldus gewezen op 26 september 2011

door mw mr M.G.J. Parkins-de Vin (voorzitter), mw mr J. Vijlbrief-van der Schaft (secretaris), mw mr J.C. Nouwt, mr G.H. Bunt, ds J. Vroegindewij, ds J.C. Fockens, dhr J.B.W. van Vark.

R-27/10

Ambtshalve vernietiging

van de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Zeeland van 8 juli 2010, verzonden op 29 juli 2010, inzake het bezwaar van ds. X., predikant te [gemeente in provincie Drenthe] en preses van de classicale vergadering [classis in Drenthe], tegen het besluit van de classicale vergadering [classis in provincie Zeeland] van 3 februari 2010.

1. De procedure

- 1.1 Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen (hierna: "het generale college") heeft kennis genomen van de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Zeeland (hierna "het RCBG") van 8 juli 2010, verzonden op 29 juli 2010, inzake het bezwaar van ds. X, predikant te [gemeente in provincie Drenthe] en preses van de classicale vergadering [classis in Drenthe] (nader te noemen "ds X.") tegen het besluit van de classicale vergadering [classis in provincie Zeeland] (hierna: "de classicale vergadering") van 3 februari 2010;
- 1.2 Na kennisneming van deze uitspraak vindt het generale college aanleiding om een beslissing als bedoeld in ordinantie 12-10-1 te geven.

2. De feiten

- 2.1 In zijn bij het RCBG ingediende bezwaarschrift vraagt ds. X. zich af of de door de classicale vergadering gevolgde onderzoeksprocedure conform ordinantie 10-14-1 tegen ds. H. zorgvuldig en grondig genoeg is geweest. Zijn vraag is of een enkel gesprek met een predikant en een vaktheoloog met ds. H. volstaat om te kunnen concluderen dat iemands beweringen de fundamenteën c.q. het belijden van de kerk niet aantasten. Tevens is hij van oordeel dat in de procedure inzake ds. H. niet volstaan kan worden met een pastoraal gesprek, omdat het optreden van ds. H. het kerkelijk leven in heel het land aangaat. Er is meer aan de orde dan de persoonlijke worsteling van een individuele predikant.
- 2.2 Samengevat heeft het breed moderamen van de classicale vergadering [classis in Zeeland] aangevoerd conform ordinantie 10-14-1 de opdracht een onderzoek in te stellen, in handen van de visitatie te hebben gelegd, nadat was gebleken dat een gesprek met de kerkenraad van ds. H. niet tot voldoende heldere resultaten leidde. Het regionale college voor de visitatie in de provincie Zeeland heeft zich, met het oog op het belang van de zaak voor de hele kerk, conform het in ordinantie 10-5-3 gestelde laten bijstaan door het generale college voor de visitatie. Het generale college voor de visitatie heeft conform ordinantie 10-5-8 een deskundige aangetrokken, te weten prof. G.G. de Kruijf. Deze heeft vervolgens met de voorzitter van het generale college voor de visitatie een gesprek gevoerd met ds. H.. In de vergadering van de classicale vergadering van 3 februari 2010 is het verslag van het door de visitatie verrichte onderzoek gepresenteerd. In het verslag van de visitatie wordt onder andere gesteld dat de uitspraken van ds. H. passen binnen het theologische debat en niet van het gewicht zijn dat de fundamenteën van de kerk worden aangetast. De classicale vergadering heeft het advies van de visitatoren met de onderbouwing ervan getoetst en vervolgens geaccepteerd. In het ingediende bezwaar van ds. X. heeft de classicale vergadering geen concrete aanwijzing gezien te twijfelen aan de integriteit en werkwijze van het regionale en generale college voor de visitatie.
- 2.3 In zijn uitspraak van 8 juli 2010 heeft het RCBG ds. X. ontvankelijk verklaard in zijn bezwaar tegen het besluit van de classicale vergadering [classis in Zeeland] van 3 februari 2010 en dit bezwaarschrift ongegrond verklaard. Naar het oordeel van het RCBG is het bezwaar-schrift tijdig en conform ordinantie 12-3-1 en 12-3-5 ingediend en heeft de classicale vergadering de procedure zorgvuldig en conform de kerkorde gevoerd en heeft zij in redelijkheid tot het door ds. X. bestreden besluit kunnen komen.

3. Overwegingen

- 3.1 Ingevolge ordinantie 12-10-1 kan het generale college in het belang van de eenheid in de behandeling van bezwaren en geschillen binnen zestig dagen na de dag waarop een regionaal college voor de bezwaren en geschillen zijn uitspraak verzond, deze uitspraak teniet doen en ter zake – onder regeling zonodig van de rechtsgevolgen van de vernietiging – de uitspraak doen zoals het geboden acht.
- 3.2 In zijn uitspraak van 15 september 2010 heeft het generale college in een vergelijkbare casus als de onderhavige, nummer 01/10, welke in afschrift aan deze uitspraak is gehecht, overwogen dat de algemene kerkenraad van de Hervormde gemeente [gemeente in provincie Utrecht] tegen de

uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Zeeland van 30 december 2009, nummer RCBG 29/09 niet ontvankelijk is. Overeenkomstig ordinantie 12-3-1 kan een bezwaar tegen een besluit worden ingediend indien een bezwaarde meent door dit besluit in zijn werkelijk belang of in zijn kerkelijke verantwoordelijkheid te zijn getroffen. Het werkelijk belang strekt zich niet zo ver uit dat elk gemeentelid of elke kerkenraad bezwaar kan maken tegen elk besluit van elke kerkelijke vergadering.

3.3 Door het besluit van de classicale vergadering [classis in Zeeland] van 3 februari 2010 is in dit geval ds. X. evenmin in zijn werkelijk belang getroffen. Nu het in dit geval niet gaat om een besluit genomen door de classicale vergadering [classis in Drenthe], waaronder ds. X. valt, kan evenmin worden vastgesteld dat hij in zijn kerkelijke verantwoordelijkheid is getroffen.

3.4 Het voorgaande leidt er toe dat de uitspraak van de RCBG niet in stand kan blijven en ds. X. alsnog in zijn bij het RCBG ingediende bezwaarschrift niet ontvankelijk dient te worden verklaard.

4. Beslissing

4.1 Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:

- vernietigt in het belang van de eenheid in de behandeling van bezwaren en geschillen de uitspraak van het RCBG van 8 juli 2010;
- verklaart ds. X. alsnog niet ontvankelijk in zijn bij het RCBG ingediende bezwaarschrift;
- bepaalt dat de kosten voor de behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, voor rekening van de kerk komen.

Aldus gewezen op 15 september 2010

door mw mr M.G.J. Parkins-de Vin, mw mr J. Vijlbrief-van der Schaft, mr G.H. Bunt, mw mr J.C.Nouwt, ds J. Vroegindeweij, ds J.C. Fockens, J.B.W. van Vark RA.